

Θαλασσοί Απότοχοι

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Η μάχη της Κρήτης
20-31 Μαΐου 1941

ΕΤΟΣ 29ο • ΤΕΥΧΟΣ 156 • ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2020

Θαλασσοί Απόποχοι

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΠΝ ΚΑΙ ΛΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΕΥΧΟΣ 156 • Μάιος - Ιούνιος 2020
ISSN 1105-6779

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Ένωση Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού
I. Παπαρρηγοπούλου & Π.Π. Γερμανού,
Πλατεία Κλαυθώνος 105 61 Αθήνα
www.eaan.gr

Τηλ: 210-33.10.430, 210-33.10.431
Φαξ: 210-33.10.429
e-mail: info@eaan.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Αντιναύαρχος ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΕΡΟΥΚΗΣ ΠΝ ε.α.
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΝΠΔΔ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Υποναύαρχος (Μ) Π. Μαυραγάνης ΠΝ ε.α.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Υποναύαρχος (Ο) Ν. Τσαπράζης ΠΝ ε.α.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ναύαρχος Θ. Φουστάνος ΛΣ ε.α.

Υποναύαρχος Κ. Ξύτσας ΠΝ ε.α.

Πλοίαρχος Χ. Αϊδίνης ΠΝ ε.α.

Πλοίαρχος (ΠΤ) Γρηγόριος Γεωργακόπουλος ΠΝ ε.α.

Πλοίαρχος (Ε) Εμ. Αναγνωστάκης ΠΝ ε.α.

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΣΤΑ ΜΕΛΗ ΕΑΝ

Τιμή τεύχους: 4 €

Ετήσια συνδρομή: 24 €

ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Κ. Πλέτσας - Ζ. Κάρδαρη Ο.Ε.

Χαρ. Τρικούπη 107, 114 73 Αθήνα

τηλ: 210 36 07 132, 210 38 20 148

e-mail: info@typografio.gr

Copyright: © ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΙ ΑΠΟΗΧΟΙ

Το τεύχος αυτό περιέχει
πληροφορίες, σχόλια και ειδήσεις
μέχρι 25/06/2020

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις
προσωπικές απόψεις των συντακτών τους και σε
καμμιά περίπτωση δεν δεσμεύουν την ΕΑΝ

Περιεχόμενα

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ Θρησκευτικά

- Ο Μέγας Κωνσταντίνος και ή προσφορά του στόν Χριστιανισμό 3

ΔΕΛΤΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ Επίκαιρα Θέματα

- Το νόημα της Μάχης της Κρήτης 5

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ Ιστορικά

- Το χρονικό των αντιδικτατορικών κινήσεων στο Ναυτικό 6
- Η Κύπρος κινδυνεύει 15
- Ταμείο Άμυνας. Η μόνη λύση για την αντιμετώπιση των Τούρκων και όλα τα άλλα... «έπονται» 16
- 79 χρόνια από τη Μάχη της Κρήτης 18
- Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου 22
- Από την Ιωνική Επανάσταση στη Σαλαμίνα 25
- George Sirian - Από την καταστροφή των Ψαρών στο US NAVY 29
- Η Εκκλησία τη δεκαετία του 1940 - Τα ματωμένα ράσα της Ορθοδοξίας 31
- Σύντομο Χρονικό για την ανεξαρτησία του Ελληνικού Έθνους 1821-1829 - Εμφύλιοι πόλεμοι 33
- Συμμετοχή Κορβέτας ΚΡΙΕΖΗΣ στις αποβατικές επιχειρήσεις στην Β. Γαλλία - 6 Ιουνίου 1944 36
- ΛΗΜΝΟΣ. Πύλη προς τον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό; 42

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ Κοινωνικά

- Η ανατροφή - συναναστροφή 45
- Νάρκες και τύποι ναρκών 47

Ιατρικά Θέματα

- ΑΡΤΗΡΙΑΚΗ ΥΠΕΡΤΑΣΗ 50

ΕΠΙΚΑΙΡΟ ΚΕΝΤΡΙ 52

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ 53

ΔΙΑΦΟΡΑ 54

ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΣ 56

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ 61

φωτό εξώφυλλου «Η μάχη της Κρήτης» ειλημμένη στις 4_6_2020 από το: <https://www.sansimera.gr/articles/267> και https://el.wikipedia.org/wiki/Μάχη_της_Κρήτης#/media/Αρχείο:Junkers_Ju_52_troop_carrying_aircraft_flying_low_over_the_island.jpg
φωτό οπισθόφυλλου: ειλημμένες στις 15_6_2020 από το: <https://www.hellenicnavy.gr/el/>

‘Ο Μέγας Κωνσταντῖνος καί ἡ προσφορά του στὸν Χριστιανισμό

Επιμέλεια του Αρχιμανδρίτη π. Ιερώνυμου Φράγκου

Ο Μέγας Κωνσταντῖνος εἶναι ἀπό τούς λίγους ἔκεινους ἀγίους τῆς Ἐκκλησίας μας πού ὄνομάστηκε Μέγας. Ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία τὸν ὄνομασε ἐκτός ἀπό Μέγα καὶ ἰσαπόστολο γιά τή μεγάλη προσφορά του στὸν Χριστιανισμό. Πατέρας του ἦταν ὁ Κωνστάντιος καὶ μητέρα του ἡ Ἀγία Ἐλένη. Μετά τὸν θάνατο τοῦ πατέρα του Κωνσταντίου, ὁ Μαξέντιος θέλησε νά γίνει ὁ μοναδικός αὐτοκράτορας. Διατάζει τήν καταστροφή τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Κωνσταντίνου. Γ' αὐτό τό λόγο ὁ Κωνσταντῖνος ἔρχεται στήν Ἰταλία καὶ συναντώνται οἱ δύο στρατοί στή γέφυρα Μούλβια τοῦ Τίβερη ποταμοῦ, δύο χιλιόμετρα ἔξω ἀπό τή Ρώμη. Τίς παραμονές τῆς συγκρούσεως πρός τὸν Μαξέντιο στή Ρώμη κι ἐνώ ζητοῦσε τή βοήθεια του «πατρώου Θεοῦ», σύμφωνα μέ τὸν ἱστορικό Εύσεβιο, εἶδε σέ ὅραμα τὸν Τίμιο Σταυρό καὶ τήν ἐπιγραφή «τούτω νίκα». Άπο τότε ὁ Κωνσταντῖνος κατασκευάζει τό λάβαρο τοῦ Σταυροῦ μέ τὸ μονόγραμμα, τό Χριστόγραμμα ΧΡ, δηλαδή Χρι-

στός, πού ἐμφανίζεται σέ ἓνα στεφάνι καὶ στίς ἀσπίδες τῶν στρατιωτῶν.

Ἡ πρώτη ἐπίσημη εύνοϊκή γιά τὸν χριστιανισμό θεσμική πράξη τοῦ Μ. Κωνσταντίνου δέν εἶναι ἄλλη ἀπό τό περίφημο «Διάταγμα τῶν Μεδιολάνων». Σέ αύτό ὑπάρχει ὁ πυρήνας γιά τήν κατοχύρωση τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, δηλαδή τῆς ἀνεξιθρησκείας καὶ τῶν Χριστιανῶν πού μέχρι τότε διώκονταν γιά τήν πίστη τους. Μέ τό Διάταγμα τῶν Μεδιολάνων σταματάνε οἱ διωγμοί τῶν Χριστιανῶν. Συγκαλεῖ τήν Α' Οἰκουμενική Σύνοδο γιά τήν καταπολέμηση τοῦ Ἀρείου, τοῦ πρώτου δηλαδή μεγάλου αἰρεσιάρχη στούς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ἀρείος δίδασκε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι κτίσμα καὶ ὅχι τέλειος Θεός ὅπως ὁ Πατέρας. Ἐνδιαφέρεται πλήρως γιά τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας πού κινδύνευε ἐκτός ἀπό τὸν Ἀρείο καὶ ἀπό ἄλλους αἱρετικούς (Δονατιστές, Μελιτιανό Σχίσμα, κ.ἄ.).

Βοηθά στήν πράξη στήν πλήρη ἐπικράτηση τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ μέ ἄλλα θετικά μέτρα ὅπως μέ τήν

Ο Ἅγιος Κωνσταντῖνος σε ψηφιδωτό.

άπαλλαγή μέ διάταγμα τοῦ κλήρου ἀπό τά δημόσια βάρη, μέ τήν ἀναγνώριση τοῦ δικαιώματος τῶν χριστιανικῶν ναῶν νά ἔχουν ἴδιοκτησία καί νά δέχονται δωρεές. Καθιερώνει τήν Κυριακή ὡς ἀργύρα, ἐπιχορηγεῖ τήν ἀνέγερση μεγαλοπρεπῶν ναῶν στίς μεγάλες πόλεις, ὅπως καί στά πανάγια προσκυνήματα μέ ἐπίβλεψη τῆς μητέρας του. ἐπιχορηγεῖ καί τοπικές Ἐκκλησίες ὅπως τῆς Β. Ἀφρικῆς. Καθιερώνει χριστιανικά σύμβολα καί παραστάσεις στήν αὐτοκρατορική καί στή στρατιωτική ἑξάρτηση, στίς στρατιωτικές σημαίες, στά νομίσματα, στά δημόσια κτήρια κ.ἄ. Ἐνισχύει τήν παρουσία χριστιανῶν σέ ύψηλά ἀξιώματα τῆς δημόσιας καί τῆς στρατιωτικῆς διοικήσεως.

Δίνει τή δυνατότητα στούς δούλους νά γίνουν ἀπελεύθεροι. Κατήργησε τήν ποινή τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, ἀνανέωσε τό οἰκογενειακό δίκαιο, καταδίκασε τή μοιχεία, μέ νόμους ἀνύψωσε τή θέση τῆς μητέρας, προστάτεψε τήν οἰκογένεια καί τά παιδιά ἀπ' τήν κατάχρηση τῆς πατρικῆς ἔξουσίας καί τά κορίτσια ἀπ' τήν ἀπαγωγή. Ρύθμισε τά ζητήματα διαζυγίου, κληρονομίας, προίκας, κ.ο.κ. Μέ νόμο τιμωροῦσε ἐκείνους πού προξενοῦσαν τόν θάνατο τῶν σκλάβων καί περιόρισε τή βία καί τή σωματική τιμωρία. Μάλιστα κάτι σημα-

ντικότατο γιά τόν 4ο αιώνα : ἀπαγορεύει τόν στιγματισμό στά πρόσωπα τῶν σκλάβων. Εἶχαν τή συνήθεια δηλαδή νά στιγματίζουν μέ σπαθί τά πρόσωπα τῶν σκλάβων. Καί ἔλεγε ὅτι τό πρόσωπο εἶναι ἐκεῖνο πού μᾶς φέρει στόν Θεόν. Τό κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἀφοῦ ἔτσι πλαστήκαμε. Πῶς εἶναι δυνατόν λοιπόν νά ἀχρειώνεται ἡ είκόνα τοῦ Θεοῦ στούς σκλάβους; "Ολη ἡ πολιτεία του δείχνει ὅτι ἐνεργοῦσε ὡς χριστιανός. Μελετώντας ὅλες τίς ἀρχαῖες καί τίς νεότερες πηγές, ὑπογραμμίζεται ἡ τιμή τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου πρός τούς μάρτυρες. Ἀποδεχόταν πληρέστατα τήν περί μαρτυρίων καί μαρτύρων θεολογία τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Μάλιστα γονυπετής προσευχόταν μπροστά στούς μάρτυρες.

"Ολη του τή ζωή ὁ Μ. Κωνσταντίνος τήν ἐπισφράγισε μέ τό βάπτισμά του λίγο πρίν τόν θάνατό του, στίς 21 Μαΐου 337. Εἶναι λοιπόν εύνόητο ὅτι μέ τά μέτρα πού πήρε κατέστησε τόν Χριστιανισμό προοδευτικά εύνοούμενη θρησκεία τοῦ κράτους, ἀλλά καί τόν ἐαυτό του Ἀγιο. "Ἄλλωστε μέ τή βάπτισή του καθαρίστηκε ἀπό ὅλα τά ἀμαρτήματα πού εἶχε διαπράξει μέχρι ἐκείνη τή στιγμή.

φωτό ειλημμένες στις 12_6_2020 από το Διαδίκτυο.

Το νόημα της Μάχης της Κρήτης

Από τον Διευθυντή Σύνταξης Υποναύαρχο (0) Νικόλαο Τσαπράζη ΠΝ ε.α.

Οπως γνωρίζουμε φέτος συμπληρώνονται 79 χρόνια από τη Μάχη της Κρήτης.

Με την ονομασία αυτή έμεινε στην ιστορία η αεραποβατική επιχείρηση, που επιχείρησε η Ναζιστική Γερμανία κατά της Κρήτης στις 20 Μαΐου 1941 και η οποία έληξε δώδεκα μέρες μετά, την 1η Ιουνίου, με την κατάληψη της Μεγαλονήσου. Ήταν μία από τις σημαντικότερες μάχες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με πολλές πρωτιές σε επιχειρησιακό επίπεδο.

Η απόφαση για την επίθεση στην Κρήτη ελήφθη από το Χίτλερ στις 25 Απριλίου 1941, λίγες μέρες μετά την παράδοση της ηπειρωτικής Ελλάδας στις δυνάμεις του Άξονα, και έλαβε την κωδική ονομασία «Επιχείρηση Ερμής» («Unternehmen Merkur»).

Ήταν αμυντική και όχι επιθετική επιχείρηση, όπως αποδείχθηκε αργότερα. Οι Γερμανοί είχαν ως στόχο να εξασφαλίσουν τα νοτιοανατολικά τους νώτα, ενώφει της Επιχείρησης Μπαρμπαρόσα (Εκστρατεία στη Ρωσία) και όχι να εξορμήσουν στη Βόρεια Αφρική, με εφαλτήριο την Κρήτη, όπως πίστευαν οι Σύμμαχοι.

Εξάλλου από την πορεία του πολέμου αποδείχτηκε ότι η Κρήτη δεν αποτέλεσε εφαλτήριο για την αποστολή δυνάμεων του Άξονα στην Αφρική, αφού όλες οι δυνάμεις (Αφρικα Κορπς αλλά και Ιταλικά στρατεύματα) διεκπεραιώθηκαν στην Αφρική από λιμένες της Ιταλίας.

Η Γερμανική επίθεση έλαβε χώρα το πρωί της 20ής Μαΐου 1941 σε δύο μέτωπα με την ρίψη αλεξιπτωτιστών στο αεροδρόμιο του Μάλεμε και στην περιοχή των Χανίων.

Τα πρώτα κύματα των αλεξιπτωτιστών ήταν εύκολα θύματα για τους Βρετανούς και τους Έλληνες υπερασπιστές μεταξύ των οποίων ήταν και αρκετοί ιδιώτες που συμμετείχαν με ό,τι όπλα μπορούσαν να βρουν στην άμυνα του νησιού.

Η μάχη της Κρήτης αποτελεί την τελευταία πράξη του δράματος για το Ελληνικό Κράτος στον Β.Π.Π. Μετά από αυτήν, Ελληνικό Κράτος θα υπάρχει μόνο μέσω των Πολεμικών Πλοίων που είχαν καταφέρει να διαφύγουν στην Αλεξάνδρεια για να συνεχίσουν από εκεί τον αγώνα. Το μεγαλύτερο κομμάτι Ελληνικού εδάφους θα αποτελεί για μια τετραετία το Θ/Κ ΑΒΕΡΩΦ.

Η Μάχη στην Κρήτη ονομάστηκε και «Νεκροταφείο των γερμανών αλεξιπτωτιστών», εξαιτίας των μεγάλων απωλειών τους, γεγονός που ανάγκασε τον Χίτλερ να διατάξει τον τερματισμό κάθε αεραποβατικής επιχείρησης στο μέλλον. Από την πλευρά τους, οι Σύμμαχοι εντυπωσιάστηκαν από τις μεγάλες δυνατότητες των αλεξιπτωτιστών στη μάχη και δημιούργησαν τις δικές τους αεραποβατικές δυνάμεις.

Κατά μια ιστορική άποψη η εκστρατεία των Γερμανών στην Ελλάδα δημιούργησε σε αυτούς περισσότερες ζημιές από τα ωφέλη που τους προσέφερε, με σημαντικότερη αυτήν της καθυστέρησης της έναρξης της επιχειρήσεως Μπαρμπαρόσα.

Κατά άλλους Ιστορικούς το αποτέλεσμα της επίχειρησης Μπαρμπαρόσα δεν επηρεάστηκε από την Γερμανική εκστρατεία στην Ελλάδα.

Το μόνο σίγουρο πάντως είναι ότι οι, πρωτόγνωρες έως τότε για τους Γερμανούς, απώλειες απέτρεψαν το Γερμανικό Επιτελέιο από το να χρησιμοποιήσει εκ νέου τους αλεξιπτωτιστές του για ευρείας έκτασης επιχείρηση.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να σωθεί πιθανότατα η Μάλτα ή και η Κύπρος που θα μπορούσαν να αποτελέσουν ελκυστικότατους στόχους για αεραποβατική επιχείρηση σε διάφορες φάσεις του Β'.Π.Π.

Επισημάνεται ότι τόση ήταν η εντύπωση που προκάλεσε στο Γερμανικό Επιτελέιο η σφοδρότητα της μάχης ώστε για να διασκεδάσει τις οδυνηρές συνέπειες και για να τιμήσει τους επιζήσαντες της μάχης αυτής, καθιέρωσε **ιδιαίτερο παράσημο στρατιωτικής αξίας με τη λέξη ΚΡΗΤΗ** και το έφεραν όσοι πολέμησαν εκεί με κυανόλευκη ταινία στο στήθος τους.

Το χρονικό των αντιδικτατορικών κινήσεων στο Ναυτικό

Του Αντιναυάρχου Ιωάννη Παλούμπη ΠΝ ε.α.

Το Πολεμικό Ναυτικό υπήρξε στη συντριπτική του πλειοψηφία αντίθετο με το πραξικόπημα των Συνταγματαρχών και τη δικτατορία της 21ης Απριλίου 1967.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού, Αντιναυάρχος Κωνσταντίνος Εγκολφόπουλος, έχοντας αναλάβει τα καθήκοντά του μόλις στις 27 Μαρτίου 1967, ήταν ο μόνος αξιωματούχος του ελληνικού κράτους, από όσο τουλάχιστον γνωρίζω, που αρνήθηκε να συνεχίσει να υπηρετεί το καθεστώς της δικτατορίας και παραιτήθηκε. Αποστρατεύθηκε στις 24 Απριλίου 1967. Είναι άξιο μνείας το γεγονός ότι και ο Πλωτάρχης, τότε, Τζαννής Τζαννετάκης ήταν ο μόνος αξιωματικός των Ενόπλων Δυνάμεων που αντιτάχθηκε ευθύς εξαρχής στους πραξικοπηματίες κάνοντας γνωστή την αντίθεσή του και για αυτό αποστρατεύθηκε, φυλακίσθηκε και εκτοπίσθηκε.

Διατηρώ την προσωπική πεποίθηση ότι ο σεβαστός

Ναύαρχος Εγκολφόπουλος, έχοντας πολεμήσει καθόλη τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στο σκληρό περιβάλλον των υποβρυχίων, και ο κυβερνήτης μου το 1961 στο PGM ΛΑΣΚΟΣ, Τζαννής Τζαννετάκης, που υπηρετούσε το 1967 ως κυβερνήτης του υποβρυχίου ΤΡΙΑΝΑ, παρέδωσαν μαθήματα ήθους και αξιοπρέπειας, που παρέμειναν ως ανεκτίμητες παρακαταθήκες για το Σώμα των αξιωματικών του Πολεμικού Ναυτικού.

Στις 13 Δεκεμβρίου του 1967 όταν εκδηλώθηκε το Κίνημα του Βασιλέα, το Ναυτικό συμμετείχε σχεδόν σύσσωμο. Η ομόθυμη συμμετοχή δεν ήταν αποτέλεσμα φιλοβασιλικών αισθημάτων των αξιωματικών, όπως προσπάθησε αργότερα να ισχυρισθεί η δικτατορία, αλλά καθολικής αντιδράσεως στο ανελεύθερο καθεστώς που είχε επιβληθεί.

Ο βασιλέας Κωνσταντίνος, εκτιμώντας ότι οι στρατιωτικές μονάδες της Βορείου Ελλάδος θα πειθαρχούσαν στους διοικητές τους, κατευθύνθηκε εκεί. Οι στρα-

Υπαξιωματικοί της Δημοκρατικής Άμυνας

Όνοματεπώνυμο	ΑΓΜ	Σύλληψη	Προέλευση
1. Υποκ. Α' Η/Ν	(59470)	1/2/68	Απ' ευθείας κατ/ξεως.
+ 2. Υποκ. Β' Ηλεκτρ.	(55517)	2/2/68	ΣΝ 1958
3. Υποκ. Α' Ηλεκτρ.	(49639)	2/2/68	ΣΝ 1957
4. Υποκ. Α' Ρ/Ε	(49604)	3/2/68	ΣΝ 1957
5. Υποκ Β' Ηλεκτρ.	(55518)	3/2/68	ΣΝ 1958
+ 6. Υποκ. Α' Η/Ν	(34393)	3/2/68	Τεχνιτών (Σ.Τ.)
7. Υποκ. Α' Η/Ν	(39680)	5/2/68	Σ.Τ.
8. Υποκ. Α' Η/Τ	(39734)	5/2/68	Σ.Τ.
9. Υποκ. Α' Η/Ν	(72435)	6/2/68	Σ.Τ.
+10. Υποκ. Β' Μηχ.	(55478)	8/2/68	Σ.Ν. 1958
+11. Υποκ. Β' Εφαρμ.	(52103)	9/2/68	Σ.Τ.
+12. Υποκ. Β' Μηχ.	(55533)	14/2/68	Σ.Ν. 1958
+13. Υποκ. Β' Η/Ν	(72404)	15/2/68	Απ' ευθείας κατ/ξεως
14. Υποκ. Β' Μηχ.	(55493)	16/2/68	Σ.Ν. 1958
+15. Υποκ. Β' Ηλεκτρ.	(55288)	16/2/68	Σ.Ν. 1958

Σημ: Αποτάχτηκαν Οκτ. 1968 - επανήλθαν 1974, πλην των Πολίτη, Μαρμαρινού, Ρέκκα οι οποίοι εκουσίως δεν επανήλθαν. Ιωαν. Οικονομάκης. Σκοτώθηκε το 1970 σε δυστύχημα. (Έκρηξη σε πλοίο, κατά τη διάρκεια εργασίας Free Gas στον Ασπρόπυργο).

Σταδιοδρομικά και βιογραφικά στοιχεία Λευτέρης Σφακτός

τιωτικές μονάδες δεν υπάκουουσαν, οι διοικητές Στρατηγοί συνελήφθησαν από νέους αξιωματικούς, εγκάθετους του καθεστώτος, το Κίνημα απέτυχε και ο βασιλέας με την οικογένειά του διέφυγε στη Ρώμη.

Οι Ναύαρχοι και οι διοικητές των μονάδων του Ναυτικού, που συμμετείχαν στο Βασιλικό Επαναστατικό Κίνημα, όλοι βετεράνοι του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, συνελήφθησαν από Ταγματάρχες και Λοχαγούς και σύρθηκαν στους διαδρόμους του Γ.Ε.ΕΘ.Α. για ανάκριση με κτυπήματα, βρισιές, προπηλακισμούς και ξήλωμα επωμίδων και παρασήμων, δείγμα του ήθους και του σεβασμού που εισήγαγε η «επανάσταση» στο στράτευμα. Οι αποστρατείες πήραν πάλι τη μορφή πογκρόμ.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, το Ναυτικό εξελίχθηκε σε μια εστία αντιδικτατορικών ζυμώσεων και ανταλλαγής απόψεων επί σχεδίων δράσεως, μεταξύ των στελεχών του. Τον Ιανουάριο του 1968 αποκαλύπτεται συμμετοχή ενός σημαντικού αριθμού υπαξιωματικών στην αντιδικτατορική κίνηση «Δημοκρατική Άμυνα». Οι υπαξιωματικοί συλλαμβάνονται, φυλακίζονται στο παροπλισμένο ΕΛΗ, που ναυλοχούσε στον Ναύσταθμο της Σαλαμίνας, κακοποιούνται άγρια και αποστρατεύονται.

Θα πρέπει να τονισθεί ότι ο κομματισμός που επικρατούσε σε άλλους χώρους της Δημόσιας Διοικήσεως δεν υπήρχε στο Πολεμικό Ναυτικό ή τουλάχιστον δεν επηρέαζε τόσο πολύ τις πράξεις, τα λόγια και τις συμπεριφορές των αξιωματικών, που συνέχιζαν να μιλούν και να εκδηλώνονται σχετικά ελεύθερα, παρά τη συγνή δικτατορία μέσα στην οποία όλοι ζούσαμε. Πρυτάνευε πάντα η αίσθηση ότι το συναδελφικό πνεύμα ήταν πάνω από όποια σκοπιμότητα και ήταν αδιανότο να φαντασθεί κάποιος ότι θα βρισκόταν καταδότης που θα μετέφερε στο καθεστώς σκέψεις που είχαν διατυπωθεί από συναδέλφους του.

Ο πρώτος πυρήνας αξιωματικών της αντιδικτατορικής κινήσεως δημιουργείται από συμμαθητές της τάξεως 1948 (χρονολογία εισόδου στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων), οι οποίοι το 1968 φοιτούσαν στη Ναυτική Σχολή Πολέμου και είχαν ξανασμίξει 16 χρόνια μετά την αποφοίτησή τους από τη Σ.Ν.Δ. Ο πυρήνας αυτός αποτελούνταν από τους Αντιπλοιάρχους Αλέξανδρο Παπαδόγυρονα, Παναγιώτη Μάλλιαρη και Νίκο Παππά στους οποίους πολύ σύντομα προστίθενται οι Μηχανικοί Αντιπλοιάρχοι Αθανάσιος Σέκερης και Πιέρρος Παναγιωταρέας.

Συζητούν και αποφασίζουν τους βασικούς στόχους ενός σχεδίου, η υλοποίηση του οποίου θα εξαρτάτο κυρίως από τη μύηση αξιωματικών που υπηρετούσαν ως κυβερνήτες των μαχίμων μονάδων του Στόλου.

Τέθηκε προς συζήτηση και η σκοπιμότητα μυήσεως

Η δίκη των Υπαξιωματικών της Δημοκρατικής Άμυνας

ή ενημερώσεως στελεχών του προδικτατορικού πολιτικού χώρου, πλην όμως επεκράτησε η άποψη ότι το Κίνημα έπρεπε να παραμείνει στο πλαίσιο των Ενόπλων Δυνάμεων για να μην αποτελέσει αντικείμενο κομματικής ή άλλης εκμεταλλεύσεως. Για το θέμα των μυήσεων συντάχθηκε όρκος που καθόριζε τους σκοπούς της κινήσεως και ο αξιωματικός που ενημερωνόταν για το Κίνημα τον υπέγραφε ως εγγύηση μυστικότητας. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο όρκος δεν παρουσιάσθηκε τελικά σε όλους τους μυημένους.

Η μύηση των αξιωματικών του Ναυτικού προχώρησε πολύ γρήγορα χωρίς καμία δυσκολία για τους λόγους που έχουν ήδη αναφερθεί. Η μύηση όμως των αξιωματικών των άλλων κλάδων γινόταν πολύ προσεκτικά και με σχετική βραδύτητα λόγω των κινδύνων που συνεπαγόταν να διαρρεύσει η κίνηση.

Πολύτιμος συνεργάτης και σύμβουλος των αξιωματικών ήταν ο διπλωμάτης Γεώργιος Σέκερης, αδελφός του Αντιπλοιάρχου, που υπηρετούσε στο Ν.Α.Τ.Ο. και έχοντας γνώση και επαφές με αντίστοιχους αξιωματικούς της Πολεμικής Αεροπορίας και του Στρατού Ξηράς, που επίσης υπηρετούσαν στο Ν.Α.Τ.Ο., συμβούλευε για τις επαφές που έπρεπε να γίνουν.

Από συζητήσεις του Αντιπλοιάρχου Αλεξάνδρου Παπαδόγυρονα με τον Επισμηναγό Νικόλαο Στάππα έγινε αντιληπτό ότι και στην Αεροπορία επικρατούσε κλίμα αντιθέσεως προς τη δικτατορία. Η μύηση στην Αεροπορία προχώρησε στους Σμήναρχο Κωνσταντίνο Κοκκινίδη και Αντισμήναρχο Δημήτριο Αποστολάκη και οριοθετήθηκε ο ρόλος που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν στο Κίνημα του Ναυτικού. Συγκεκριμένα θα ήταν η κυκλοφορία προκηρύξεων και η προτροπή προς τους πιλότους να μην υπακούσουν στις εντολές της δικτατορίας και να μη χτυπήσουν πολεμικά πλοία. Στους προαναφερθέντες εντάχθηκαν ο Αντισμήναρχος Δημήτριος Χρηστάκος και ο Σμήναρχος Γεώργιος Παπαδόπουλος, καθώς και ο τότε απότακτος Σμήναρχος Γεώργιος Βαγιαλάκακος.

Οι Μάχιμοι Αξιωματικοί που συμμετείχαν στο κίνημα του Ναυτικού. Η φωτογραφία ελήφθη μπροστά στη Σχολή Πολέμου Ναυτικού στην Δ/ΒΟΤ όπου έλαβε χώρα το πειθαρχικό συμβούλιο που τους απέταξε.

Διακρίνονται:

Κάτω σειρά εξ αριστερών: Μανώλης Μπουζάκης, Γιάννης Βουραζέρης, Βασίλης Γιαννακάκος, Νίκος Ηλιόπουλος, Γιάννης Ζωγράφος (†), Νίκος Βασλείου, Μιχάλης Μανουσόπουλος (†).

Πρώτη σειρά ορθίων: Γιάννης Στάγκας, Θανάσης Βένης (†), Κωστής Δημητριάδης (†), Γιώργος Καραμήτσος (†), Θανάσης Γκιογκέζας, Γιώργος Γκίνης (†), Γιάννης Παλούμπης, Κώστας Κουσουρής (†), Γιάννης Σταθόπουλος, Αριστείδης Κολλιγιάνης (†), Μανώλης Ζαρόκωστας.

Δεύτερη σειρά ορθίων: Βαγγέλης Λαγάρας, Αντώνης Θεοχάρης, Χριστόδουλος Τουρβάς (†), Γιώργος Σίδερης, Γρηγόρης Δεμέστιχας.

Τρίτη – τέταρτη σειρά ορθίων: Βαγγέλης Σακελλαρίου, Βασίλης Στεργίου (†), Χρήστος Λυμπέρης, Απόστολος Βασιλειάδης (†), Κώστας Καταγάς, Σωτήρης Σωτηρόπουλος (†), Βαγγέλης Καναβαριώτης, Σταύρος Αργυρίου (†), Γιάννης Θεοφιλόπουλος (†), Γιάννης Λαφογιάννης (†), Γιάννης Μανιάτης, Αλέκος Παπαδόγκωνας, Νίκος Θεμελίδης, Άγγελος Χρυσικόπουλος, Νίκος Μανταδάκης, Τάσος Τριανταφυλλίδης, Μιχάλης Σταυριανάκης.

Απόντες από τη φωτογραφία οι : Τιμόθεος Μασούρας (†) και Ηρακλής Δρίκος.

Αργότερα όταν ο σχεδιασμός προέβλεπε την κατάληψη της Σύρου μυήθηκαν ο Ταγματάρχης Σπύρος Μουστακλής, ο Λοχαγός Αλέξανδρος Ζαρκάδας και ο Ίλαρχος Μιχαήλ Βαρδάνης.

Στους τελευταίους μήνες του 1968 και το 1969 τοποθετούνται χρονικά οι πρώτες ενέργειες των μυημένων μέχρι τότε αξιωματικών.

Έτσι το καλοκαίρι του 1969 στην άσκηση μεγάλης

κλίμακας ΘΡΙΑΜΒΟΣ προγραμματίζεται να επιβούν οι πρωτεργάτες της 21ης Απριλίου και πολλά μέλη της κυβερνήσεως, στο αντιτορπιλικό ΛΟΓΧΗ και στις τορπιλακάτους για την παρακολούθηση της ασκήσεως. Ο Διοικητής Ταχέων Σκαφών Πλοίαρχος Σπυρίδων Σούλης, σε συνεργασία με τον κυβερνήτη του αντιτορπιλικού, Αντιπλοίαρχο Ιωάννη Βασιλειάδη σχεδιάζουν τη σύλληψη των στελεχών της κυβερνήσεως που θα επιβιβάζονται. Στην τελική όμως φάση, μαζί με τους αξιωματούχους της κυβερνήσεως επιβιβάζεται και ένας μεγάλος αριθμός ανδρών ασφαλείας, με αποτέλεσμα το σχέδιο να εγκαταλειφθεί για να αποφευχθεί η αιματοχυσία στα πλοία.

Ταυτόχρονα είχε συλληφθεί και προετοιμαζόταν ένα σχέδιο που προέβλεπε την κίνηση πλοίων του Στόλου για την κατάληψη της Κρήτης με σκοπό την ανατροπή του καθεστώτος. Το σχέδιο που ήταν παρόμοιο με εκείνο του Κινήματος του Μαΐου 1973 τελικά δεν προχώρησε.

Στο διάστημα 1970 αρχές 1972 υπήρξε αδράνεια. Σύμφωνα με τον Παπαδόγγονα πολλοί αξιωματικοί, μεταξύ των οποίων και εκείνοι του αρχικού πυρήνα, τοποθετήθηκαν σε διάφορες θέσεις ή έφυγαν για μετεκπαιδεύσεις στο εξωτερικό και έχασαν επαφή. Τέλη του 1971 αρχές του 1972 οι αντιπλοίαρχοι του πρώτου πυρήνα επέστρεψαν στη χώρα και μία νέα προσπάθεια οργανώσεως μιας κινήσεως ξεκίνησε. Αναπτύχθηκε μεγάλη δραστηριότητα και ο αριθμός των μυημένων αυξήθηκε με εντυπωσιακούς ρυθμούς και άρχισε να απλώνεται σε όλες τις βαθμίδες και την επιχειρησιακή κλίμακα του Ναυτικού.

Το φθινόπωρο του ίδιου έτους οι βασικές μονάδες του Στόλου επανδρώθηκαν από μυημένους αξιωματικούς. Τις τοποθετήσεις πραγματοποίησε ο μυημένος στο Κίνημα Πλωτάρχης Ιωάννης Σταθόπουλος που υπηρετούσε στον Κλάδο Προσωπικού του Γ.Ε.Ν.

Το Σχέδιο Επιχειρήσεων εκπονήθηκε από τον Αντιπλοίαρχο Αριστείδη Κολλιγάννη, Διευθυντή Σπουδών της Ναυτικής Σχολής Πολέμου, και περιελάμβανε την καταγραφή της γενικής καταστάσεως, την αποστολή, που απέβλεπε στον εξαναγκασμό της δικτατορικής κυβερνήσεως σε παραίτηση ή διαπραγματεύσεις, τον σκοπό, που ήταν ο σχηματισμός κυβερνήσεως Εθνικής Ενότητας, την οργάνωση και εκτέλεση από τα πλοία και τέλος την παροχή γενικών οδηγιών για μέτρα προφύλαξεως μέχρι τον απόπλου των πλοίων.

Ειδικότερα ο σκοπός του κινήματος όπως αναφέρεται στο σχέδιο ήταν «... Ο δια παντός τρόπου εξαναγκασμός προς παραίτησιν ή ανατροπήν της δικτατορίας και ο σχηματισμός μεταβατικής κυβερνήσεως Εθνικής Ενότητος υπό την Προεδρίαν ανεγνωρισμένης εθνικο-

φρόνου προσωπικότητος επί τω σκοπώ επαναφοράς της πατρίδος το ταχύτερον δυνατόν εις την Συνταγματικήν τάξιν.».*

Το σχέδιο προέβλεπε τον απόπλου 25 περίπου πλοίων από τον Ναύσταθμο και τη συνάντησή τους σε προκαθορισμένο στίγμα. Θα ήταν εκεί αντιτορπιλικά, υποβρύχια, τορπιλάκατοι, αρματαγωγά, ναρκαλιευτικά και πετρελαιοφόρα και όλα θα κατευθύνονταν προς τη Σύρο. Στη συνέχεια η επιχείρηση θα επεκτεινόταν και σε άλλα νησιά, ενώ ταυτόχρονα θα διαβιβαζόταν διάγγελμα τελεσίγραφο, που ήταν το ακόλουθο:

«...Έλληνες. Από σήμερα το πρώι αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και άνδρες των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας ανέλαβον αγώνα δια την αποκατάστασιν της Δημοκρατίας. Ο αγώνας αυτός θα κρίνη το μέλλον των συνταγματικών μας ελευθεριών και την διεθνή θέσιν της χώρας.

Επί έξι χρόνια τώρα οι κατέχοντες την εξουσίαν καταδυναστεύουν τον τόπον. Εις την ογκουμένην αγανάκτησιν του ελληνικού λαού αντιτάσσουν την απροκάλυπτον και αμείλικτον τρομοκρατίαν. Τα πλέον στοιχειώδη δικαιώματα του πολίτου ποδοπατούνται. Ο Τύπος έχει φιμωθή και αι πνευματικά εκδηλώσεις έχουν απονεκρωθή. Αι αυθαίρετοι συλλήψεις και εκτοπίσεις, αι σκηνοθετημέναι πολιτικαί δίκαιαι αποτελούν τον θλιβερόν σύντροφον της καθημερινής ζωής των Ελλήνων. Τα βασανιστήρια, η πλέον κτηνώδης και εξοργιστική εκδήλωσις του ολοκληρωτισμού, έχουν αναχθή σε συνήθη διοικητικήν διαδικασίαν. Εν ολίγοις η δικτατορία μετέτρεψε τον τόπον μας εις πολιτικόν και πνευματικόν νεκροταφείον. Και τούτο με μοιραίον αντίκτυπον επί των εξωτερικών μας υποθέσεων.

Διότι, ως ήτο αναπόφευκτον, το πρωτόγονον και αναχρονιστικόν αυτό καθεστώς κατερράκωσε το γόρτρον του ελληνικού κράτους και προκάλεσε μόνιμον κρίσιν εις τας σχέσεις της Ελλάδος μετά των φυσικών της φίλων και συμμάχων. Η θέσις μας εντός του ελευθέρου κόσμου εκλονίσθη. Το Ευρωπαϊκόν μας μέλλον υποθηκεύθη. Ουδέποτε η εξωτερική μας πολιτική είχε περιέλθει εις τοιαύτην και τόσον επικίνδυνον απομόνωσιν.

Την ευθύνην δια τας εθνικάς αυτάς συμφοράς, η δικτατορία απεπειράθη να επιφρίψη εις τας Ενόπλους Δυνάμεις. Καταγέλλομεν το ανόσιον αυτό ψεύδος ενώπιον της Ιστορίας του Ελληνικού Λαού.

Ημείς οι αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και άνδρες των Ενόπλων Δυνάμεων, χωρίς καμμίαν προσωπικήν φιλοδοξίαν και πιστοί εις τας παραδόσεις μας, παραδόσεις ποταμών αίματος χυθέντος υπέρ της ελληνικής ελευθερίας, αναλαμβάνομεν αγώνα μέχρις εσχάτων κατά των σφετεριστών της εξουσίας και καλούμεν τους λοιπούς συναδέλφους μας και τον Ελληνικόν Λαόν να μας

συνδράμουν. Σκοπός μας, η αποκατάστασις της νομιμότητος, ο σχηματισμός Μεταβατικής Κυβερνήσεως, υπό πολιτικόν γέγετη διεθνούς κύρους και εμπιστοσύνης και η ταχεία, εντός τακτών προθεσμιών, προσφυγή εις την ετυμηγορίαν του κυριάρχου Ελληνικού Λαού.

Κατά την ιστορικήν αυτήν στιγμήν κανείς Έλλην δεν δικαιούται να απουσιάσῃ από το εθνικόν προσκλητήριον. Αδιαφορία ή αδράνεια ισοδυναμούν προς στήριξιν της δικτατορίας. Η υπόθεσις της ελευθερίας είναι κοινή υπόθεσις όλων μας. Ας κάνη καθένας το καθήκον του και με την βοήθειαν του Θεού, η νίκη θα είναι δική μας.

Ζήτω η Ελλάς. Ζήτω η ελευθερία...»¹

Αν εξέπνεε η προθεσμία των 24 ωρών, που είχε τεθεί, χωρίς ανταπόκριση στο αίτημα του Κινήματος, προβλέπονταν τα ακόλουθα:

- Εξάπλωση της στάσεως και σε άλλα νησιά.
- Αποκλεισμός των λιμένων Πειραιώς και Θεσσαλονίκης.
- Επιβολή διακοπής πτήσεων προς και από τον αερολιμένα του Ελληνικού.
- Αποκοπή εθνικών οδών, Αθηνών-Κορίνθου από τον Σαρωνικό στο ύψος της Κινέττας, Αθηνών-Λαμίας από τον Βόρειο Ευβοϊκό.
- Δημοσιοποίηση στους διεθνείς και ευρωπαϊκούς θεσμούς ότι η πλειοψηφία των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας δεν συμμετέχει στο ανοσιούργημα της δικτατορίας και επιθυμεί την επάνοδο στις δημοκρατικές διαδικασίες.

Παράλληλα θα υπήρχαν οργανωμένες πορείες με τη συμμετοχή της νεολαίας. Τις κινήσεις αυτές θα ανελάμβαναν σύμφωνα με τον Σταθόπουλο οι πρώην υπουργοί Εμμανουήλ Κεφαλογιάννης, Δημήτριος Νιάνιας, Σόλων Γκίκας, Κωνσταντίνος Παπακωνσταντίνου και οι μετέπειτα πολιτικοί Κωνσταντίνος Μπαντουβάς και Νικήτας Βενιζέλος.

Συντάχθηκε επίσης, ένα σημείωμα και προς τους συναδέλφους οι οποίοι δεν συμμετείχαν και φυσικά δεν θα απέπλεαν. Αξίζει να παρατεθούν δύο παράγραφοι από το σημείωμα αυτό:

«... Αντιλαμβανόμεθα την πικρίαν σου γιατί δεν είσαι και εσύ τώρα μαζί μας. Η ανάγκη όμως διασφαλίσεως του απορρήτου της κινήσεως μας ηνάγκασεν όπως η θαρραλέα αυτή κίνησις περιορισθεί αρχικώς εις τους αξιωματικούς οι οποίοι λόγω θέσεως και μόνον θα ηδύ-ναντο να κινήσουν τα δοξασμένα πλοία μας... Όλοι μαζί ανιδιοτελώς και με ψυχραψίαν, περίσκεψιν, αγωνιστι-

κότητα, πίστιν και αφοσίωσιν εις τας ιεράς παραδόσεις της πατρίδος μας και του Ενδόξου Ναυτικού μας ας κατατάλωμεν κάθε προσπάθειαν να επαναφέρωμεν την πατρίδα μας εις την συνταγματικήν τάξιν, να επανεύρη την πραγματικήν γαλήνην, σύμπνοιαν, πρόοδον και αγάπην, απαιτούσα συγχρόνως τον σεβασμόν και την εκτίμησιν της Διεθνούς Κοινωνίας των Ελευθέρων Κρατών. Με πατριωτικήν αγάπην Οι εν πλω Συνάδελφοί σου...»*

Στο ιδιαίτερο τμήμα της Διαταγής Επιχειρήσεων που αφορούσε τη Διοικητική Μέριμνα περιεχόταν πρόνοια για τον ανεφοδιασμό των πλοίων με καύσιμα από τις εγκαταστάσεις των εταιρειών του Ομίλου Βαρδινογιάννη με τη συγκατάνευση και τη συμμετοχή των μυημένων στο Κίνημα αδελφών Νίκου και Βαρδή Βαρδινογιάννη, πρώην αξιωματικών του Ναυτικού.

Επειδή οι συμμετέχοντες στο Κίνημα του Ναυτικού κατηγορήθηκαν από τη δικτατορία των Συνταγματαρχών για βιαιοπραγίες κατά προσώπων παρατίθεται μία από τις συντονιστικές οδηγίες του Σχεδίου Επιχειρήσεων:

«... Να αποφευχθή πάση θυσία η βία, προς αποφυγή αιματοχυσίας. Βία θα χρησιμοποιηθή μόνον εάν υπάρξῃ βιαία αντίδρασις, ότε και οι ενέργειές μας θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από αποφασιστικότητα.»*

Τρεις πολύ σημαντικές σκέψεις ταλάνισαν επί μακρόν τους πρωτεργάτες της κινήσεως και συζητήθηκαν πολύ σε συνεχείς συσκέψεις, η εξασφάλιση πολιτικής καλύψεως, η εξεύρεση αρχηγού του εγχειρήματος και η εξασφάλιση χρημάτων στις οικογένειες, κυρίως των υπαξιωματικών, που υπηρετούσαν στα πλοία και θα τελούσαν σε εξέγερση αφού η επιχείρηση μπορούσε να παραταθεί επί πολλές ημέρες.

Είναι γεγονός ότι κάποιοι αξιωματικοί έθεταν ως προϋπόθεση της συμμετοχής τους την ύπαρξη κάποιας πολιτικής καλύψεως, η οποία θα πρέπει να επισημανθεί δεν στόχευε σε μία αναζήτηση με συγκεκριμένο ιδεολογικό και πολιτικό ή και κομματικό προσανατολισμό. Προς αυτή την κατεύθυνση μεσολάβησε ο διπλωμάτης Γεώργιος Σέκερης και έγιναν επαφές με τον παλαίμαχο πολιτικό Ευάγγελο Αβέρωφ-Τοσίτσα, ο οποίος δέχθηκε να συμμετάσχει και ανέλαβε στη συνέχεια να ενημερώσει τον πρώην πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή και τον εξόριστο βασιλέα, χωρίς ωστόσο αυτές οι επαφές να αποφέρουν καρπούς.

Η αναζήτηση αρχηγού αποτέλεσε ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που πιθανότατα οδήγησε στην αποτυχία του Κινήματος, καθώς χάθηκε πολύτιμος χρόνος λόγω των συνεχών καθυστερήσεων και των αναβολών που προκάλεσε. Επίσημες προτάσεις για την ανάληψη της αρχηγίας έγιναν σε αποστράτους ανωτάτους αξιωματικούς. Ήτσι αρχικά, απευθύνθηκαν στον Υποναύ-

1 Πηγή: Σταθόπουλος Ι., Το Κίνημα του Ναυτικού. Μάιος 1973. Προσωπική Μαρτυρία, Αθήνα 2003, σελ. 35-37, 39-40, 104, 106.

Τα παιδιά του «Βέλους»

Όρθιοι εξ αριστερών : 1.+ ΜΥΤΑΚΑΚΗΣ Δ., 2. ΧΑΤΖΗΠΕΡΟΣ Π., 3. ΠΑΝΟΥΣΗΣ Δ., 4.+ ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ Δ., 5. ΓΚΑΡΟΥΤΣΟΣ Ι., 6. ΚΑΛΛΙΝΟΣ Π., 7. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ Γ., 8. ΣΑΜΨΩΝ Μ., 9. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Κ., 10. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Ι., 11. ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ Κ., 12.+ ΠΑΠΠΑΣ Ν., 13. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ Μ. (ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΠΑΠΠΑ), 14.+ ΑΛΟΪΖΟΣ Ν., 15. ΒΙΤΑΛΗΣ Α., 16. ΜΑΝΤΖΑΝΑΣ Γ., 17.+ ΚΙΜΙΓΚΕΛΗΣ Γ., 18.+ ΚΑΡΑΜΙΧΑΣ Κ., 19. ΡΕΝΤΖΗΣ Ε., 20.+ ΜΗΛΙΩΤΗΣ Ν., 21.+ ΖΗΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ Ν., 22. ΠΡΟΚΟΠΑΚΗΣ ΗΡ., 23. ΓΚΟΡΤΖΗΣ Κ.

Καθήμενοι από αριστερά : 24.+ ΓΟΥΤΣΟΣ Γ., 25. ΑΒΡΑΑΜ ΑΛ., 26.+ ΑΣΗΜΙΝΑΣ Γ., 27.+ ΑΝΤΩΝΙΟΥ Γ., 28. ΑΓΓΕΛΗΣ Π., 29.+ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ ΑΡ.

Από τη φωτογραφία λείπουν οι : Αρχικ. Τορπ. Γ. Σαραφιανός, και Κελ. Διαχ. Κ. Κωστάκης (από το Ναρκαλιευτικό ΦΑΙΔΡΑ όχι από το Βέλος)

Ενημέρωση στοιχείων φωτογραφίας Τάκης Χατζηπέρρος

αρχο ε.α. Σπυρίδωνα Μουρίκη και στη συνέχεια στους Αντιναυάρχους ε.α. Κωνσταντίνο Εγκολφόπουλο και Ιωάννη Μηναίο, οι οποίοι αν και τοποθετημένοι εναντίον της δικτατορίας δεν πίστευαν στην επιτυχία του κινήματος και φοβόντουσαν ένα νέο πογκρόμ στο Ναυτικό. Τελικά την πρόταση αποδέχθηκε ο απόστρατος Πλοίαρχος Σπύρος Κονοφάος. Η επίμονη αναζήτηση στρατιωτικού αρχηγού, θεωρήθηκε από πολλούς μυημένους αξιωματικούς μεταξύ των οποίων και εμού, ανεξήγητη.

Στις ενέργειες για την εξεύρεση χρημάτων και τη διαχείρηση αυτών πρωτοστάτησαν οι μετέπειτα υπουργοί Χριστόφορος Στράτος και Κώστας Αποσκίτης, ο αδερφός του τελευταίου Χρήστος και ο έμπορας Σπυρίδων Κοτσαρίδας.

Η επεξεργασία όλων αυτών των θεμάτων πέρασε από μία φάση συναντήσεων και διαρκών συζητήσεων, με αποτέλεσμα να χαθούν πολλές ευκαιρίες που θα μπορούσε να είχε εκδηλωθεί το Κίνημα με ευνοϊκότερες προϋποθέσεις επιτυχίας.

Τελικά ημερομηνία εκδηλώσεως του Κινήματος ορίσθηκε η νύχτα της 22ας προς την 23η Μαΐου 1973.

Στο μόνο αντιτορπιλικό που δεν είχε κατορθωθεί να τοποθετηθεί μυημένη ηγεσία (κυβερνήτης, ύπαρχος, πρώτος μηχανικός) ήταν το αντιτορπιλικό ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ. Το πλοίο ήταν απαραίτητο για την εκτέλεση του σχεδίου, καθώς ήταν το μόνο που διέθετε πομπό, που μπορούσε να εκπέμπει στο φάσμα συχνοτήτων του ραδιοφώνου. Έτσι συγκροτήθηκε άγημα αξιωματικών για την κατάληψη του πλοίου και επιχειρήθηκε το διάστημα Απριλίου-Μαΐου του 1973 η εσπευσμένη μύηση αξιωματικών, υπαξιωματικών και μικρότερων στελεχών που υπηρετούσαν σε αυτό. Πιθανότατα από αυτή την προσέγγιση διέρρευσε η πληροφορία προς τις κυβερνητικές υπηρεσίες ασφαλείας.

Την τελευταία εβδομάδα πριν την εκδήλωση του Κινήματος υπήρχαν σοβαρές ενδείξεις ότι το σχέδιο είχε προδοθεί. Το γεγονός αυτό υπαγόρευσε την έκδοση διαταγής αναβολής του κινήματος τις βραδινές ώρες

Γέφυρα στο «Βέλος»

Κουκέττες υπαξιωματικών στο «Βέλος»

της 22ας Μαΐου 1973, που μεταδόθηκε στους αξιωματικούς με τη συνθηματική λέξη «Σοφοκλής».

Ήταν ήδη αργά. Τη νύχτα της 22ας-23ης Μαΐου άρχισαν οι συλλήψεις ξεκινώντας από τους Αντιτολοάρχους κυβερνήτες των αντιτορπιλικών και αξιωματικούς αναμεμιγμένους στην κατάληψη του ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ. Είναι χαρακτηριστικό ότι η σύλληψη του Πλωτάρχη Αναστασίου Δεσύλλα έγινε τη νύχτα στο σπίτι του, όπου τον ξύπνησαν με την κάνη του όπλου στον κρόταφο.

Την επομένη συνεχίστηκαν οι συλλήψεις των αξιωματικών του Ναυτικού και συνελήφθησαν επίσης οι αξιωματικοί του Στρατού Ξηράς και της Πολεμικής Αεροπορίας που ήταν μυημένοι και είχαν δεχτεί να συμμετάσχουν στο Κίνημα.

Το εύρος της κινήσεως που αποκαλύπτεται, τρομάζει τους κρατούντες που σταματούν τις μαζικές συλλήψεις για να τις συνεχίσουν τις επόμενες μέρες σποραδικά και επιλεκτικά, μέχρι τις 16 Ιουνίου οπότε συνελήφθησαν οι τελευταίοι.

Παράλληλα εκδηλώθηκε η εξέγερση του αντιτορπιλικού ΒΕΛΟΣ, το οποίο αποσπάσθηκε από τη Νατοϊκή Άσκηση στην οποία συμμετείχε και κατευθύνθηκε στο λιμάνι Φιουμιτσίνο της Ιταλίας, όπου ο κυβερνήτης Αντιπλοίαρχος τότε Νίκος Παππάς και 31 μέλη του πληρώματός του ζήτησαν πολιτικό άσυλο.

Ο Αντιπλοίαρχος Ν. Παππάς έδωσε συνεντεύξεις σε όλα τα διεθνή μέσα μαζικής ενημερώσεως και ανέδειξε την αντίθεση της πλειονότητας του Σώματος των αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων κατά του καθεστώτος που κυβερνούσε τη χώρα. Παράλληλα διεκτραγώδησε τη συμπεριφορά των οργάνων της δικτατορίας κατά των αξιωματικών που είχαν συλληφθεί.

Οι αξιωματικοί που συμμετείχαν στο Κίνημα και συνελήφθησαν, αποτάχθηκαν, ενώ υπήρξαν πολλοί οι οποίοι αν και ήταν μυημένοι δεν συνελήφθησαν και δεν αποτάχθηκαν. Κατά ορισμένους μελετητές ο αριθμός των μυημένων αξιωματικών στο Κίνημα έφθανε τους 207. Στο σημείο αυτό η δικτατορία επέδειξε την αμηχανία της, καθώς δεν θα μπορούσε να αποτάξει έναν τόσο μεγάλο αριθμό αξιωματικών του Ναυτικού, χωρίς να μειώσει ανεπανόρθωτα την επιχειρησιακή ετοιμότητα του Κλάδου. Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας συνελήφθησαν 89 στελέχη του Ναυτικού. Από αυτούς 70 ήταν αξιωματικοί και 19 υπαξιωματικοί, 24 παραπέμφθηκαν σε δίκη και 13 καταδικάσθηκαν. Τα στελέχη του Ναυτικού που είχαν απομακρυνθεί ή αποτάχθει επανήλθαν στην ενέργεια μετά τη Μεταπολίτευση και πολλά από αυτά χρησιμοποιήθηκαν, ακόμα και μη θεσμικά, για την υποστήριξη της νεαρής και ευθραυστης Δημοκρατίας που επιχειρούσε τα πρώτα της βήματα στον τόπο που πρωτογεννήθηκε.

Το Ναυτικό σήμερα έχει κάθε λόγο να αισθάνεται υπερήφανο δύοτι με την όλη στάση του κατά τη διάρκεια της δικτατορίας και ειδικότερα τη συμμετοχή του στο Βασιλικό κίνημα και τα δύο στασιαστικά κινήματα των στελεχών του, των Υπαξιωματικών της Δημοκρατικής Άμυνας και των Αξιωματικών του 1973, στάθηκε στην πρωτοπορία της αντιστασιακής δραστηριότητας. Δικαιολόγησε έτσι την ιδιαίτερη αγάπη που τρέφει γι' αυτό ο ελληνικός λαός και συνέχισε τη δημοκρατική του παράδοση, που οι ρίζες της χάνονται στα βάθη της ιστορίας.

ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟ

ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΜΑΧΙΜΟΙ ΤΟΥ Π.Ν.

α/α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΟΣ	Α.Μ.	ΤΑΞΗ
1	† ΕΓΚΟΛΦΟΠΟΥΛΟΣ Κ.	ΑΝΤΝΧΟΣ (ε.α.)	578	1933
2	† ΜΗΝΑΙΟΣ Ι.	ΥΠΝΧΟΣ (ε.α.)	681	1942
3	† ΚΟΝΟΦΑΟΣ Σ.	ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (αποτ.)	711	1943
4	† ΑΡΓΥΡΙΟΥ Σ.	ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ	843	1948
5	† ΤΡΟΥΠΑΚΗΣ Δ.	ΑΝΤΠΧΟΣ	855	1948
6	† ΚΟΥΣΟΥΡΗΣ Κ.	ΑΝΤΠΧΟΣ	887	1951
7	ΜΑΛΛΙΑΡΗΣ Π.	ΑΝΤΠΧΟΣ	891	1952
8	ΓΚΙΟΚΕΖΑΣ Α.	ΑΝΤΠΧΟΣ	898	1952
9	ΠΑΠΑΔΟΓΓΟΝΑΣ Α.	ΑΝΤΠΧΟΣ	899	1952
10	ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ Α.	ΑΝΤΠΧΟΣ	936	1954
11	† ΚΟΛΙΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡ.	ΑΝΤΠΧΟΣ	940	1954
12	ΘΕΟΧΑΡΗΣ Α.	ΑΝΤΙΠΧΟΣ	949	1955
13	† ΚΑΡΑΜΗΤΣΟΣ Γ.	ΑΝΤΙΠΧΟΣ	966	1955
14	ΣΙΔΕΡΗΣ Γ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	977	1956
15	ΚΑΝΑΒΑΡΙΩΤΗΣ Ε.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	978	1956
16	ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ Ι.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	981	1956
17	ΜΑΝΤΑΔΑΚΗΣ Ν.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	987	1956
18	ΛΥΜΠΕΡΗΣ Χ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	991	1956
19	ΚΑΤΑΓΑΣ Κ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1003	1956
20	ΣΤΑΥΡΙΑΝΑΚΗΣ Μ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1007	1956
21	ΜΑΝΙΑΤΗΣ Ι.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1018	1956
22	† ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Σ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1035	1957
23	ΛΑΓΑΡΑΣ Ε.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1040	1957
24	† ΜΑΣΟΥΡΑΣ Τ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1046	1957
25	† ΦΩΚΑΣ Ι.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1055	1958
26	† ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Ι.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1057	1958
27	† ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Κ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1059	1958
28	† ΒΕΝΝΗΣ Α.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1062	1958
29	ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ Ε.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1063	1958
30	ΣΤΑΓΚΑΣ Ι.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1065	1958
31	ΠΙΑΛΟΥΜΠΗΣ Ι.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1077	1959
32	† ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ ΑΠ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1081	1959
33	ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ Α.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1088	1959
34	† ΣΤΕΡΓΙΟΥ Β.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1090	1959
35	ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Α.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1092	1959
36	ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Ν.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1095	1959
37	ΔΡΙΚΟΣ ΗΡ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1098	1959
38	† ΛΑΦΟΓΙΑΝΝΗΣ Ι.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1099	1959
39	ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ Γ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1104	1960
40	† ΓΚΙΝΗΣ Γ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1114	1960
41	† ΜΑΝΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	1122	1960
42	ΘΕΜΕΛΙΔΗΣ Ν.	ΥΠΛΧΟΣ	1130	1961
43	ΒΟΥΡΑΖΕΡΗΣ Ι.	ΥΠΛΧΟΣ	1133	1961
44	ΖΑΡΟΚΩΣΤΑΣ Ε.	ΥΠΛΧΟΣ	1134	1961

45	†	ΖΩΓΡΑΦΟΣ Ι.	ΥΠΛΗΧΟΣ	1150	1962
46		ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΟΣ Β.	ΥΠΛΗΧΟΣ	1175	1963
47	†	ΤΟΥΡΒΑΣ ΧΡ.	ΥΠΛΗΧΟΣ	1179	1963
48		ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Ν.	ΥΠΛΗΧΟΣ	1193	1963
49		ΜΠΟΥΖΑΚΗΣ ΕΜ.	ΥΠΛΗΧΟΣ	1211	1963

ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ ΑΞ/ΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ κ.α.

50	†	ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Μ.	ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ	132	1949
51		ΣΕΚΕΡΗΣ ΑΘ.	ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ	139	1952
52	†	ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΡΕΑΣ Π.	ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ	143	1952
53	†	ΗΣΑΪΑΣ ΕΜ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	181	1956
54	†	ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	183	1956
55	†	ΠΑΛΙΟΣ Γ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	202	1957
56	†	ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΜ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	232	1959
57		ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Α.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	244	1960
58		ΤΟΜΑΡΑΣ Δ.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	255	1960
59	†	ΔΕΣΥΛΛΑΣ Α.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	257	1960
60		ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Π.	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ	280	1962
61	†	ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ Δ.	ΑΝΘΠΟΧΟΣ	88994	-
62		ΚΟΚΛΩΝΗΣ Μ.	ΑΝΘ΢ΤΗΣ (Η/Ν)	23008	-
63	†	ΤΣΙΟΒΑΡΙΔΗΣ ΑΘ.	ΔΙΚ. ΣΥΜΒ. Γ'	176	-

ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΣΞ-ΠΑ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΕΣ

64	†	ΦΕΤΣΗΣ Κ.	ΥΠΤΓΟΣ (ε.α.)	21159	
65	†	ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ ΣΠΥΡΟΣ	ΤΑΓΜΧΗΣ (ΠΖ)	28317	
66	†	ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ Ε.	ΤΑΓΜΧΗΣ (ΠΖ)	33807	
67	†	ΒΑΡΔΑΝΗΣ Μ.	ΙΛΑΡΧΟΣ (ΠΖ)	34309	
68	†	ΑΛΕΞΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΛΟΧΑΓΟΣ (ΠΖ)	34482	
69		ΚΟΚΚΙΝΙΔΗΣ ΚΩΝ. του Η.	ΣΜΗΝΑΡΧΟΣ	2254	
70	†	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΣΜΗΝΑΡΧΟΣ		
71	†	ΧΡΗΣΤΑΚΟΣ ΔΗΜ. του Β.	ΑΝΤΙΣΜΗΝΑΡΧΟΣ	2369	
72		ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ ΔΗΜ. του Ε.	ΑΝΤΙΣΜΗΝΑΡΧΟΣ	4053	
73	†	ΣΤΑΠΠΑΣ ΝΙΚ. του Θ	ΕΠΙΣΜΗΝΑΓΟΣ	4347	
74	†	ΑΒΕΡΩΦ-ΤΟΣΙΤΣΑΣ ΕΥΑΓ.	ΤΕΩΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ		
75		ΑΠΟΣΚΙΤΗΣ Κ.	ΤΕΩΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ		
76		ΑΠΟΣΚΙΤΗΣ Χ.	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ		
77		ΓΚΑΖΗΣ Α.	ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ		
78		ΚΟΤΣΑΡΙΔΑΣ Σ.	ΕΜΠΟΡΟΣ		
79	†	ΣΤΡΑΤΟΣ Χ.	ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΣ		

Η Κύπρος κινδυνεύει

Απόσπασμα από την ομιλία στην Παλαιά βουλή
Του Στρατηγού Μανούσου Παραγιουδάκη ε.α., επίτιμου Α/ΓΕΕΘΑ

Επιμέλεια: Του Υποναυάρχου (0) Νικόλαου Τσαπράζη ΠΝ ε.α.

Οπως είναι γνωστό, οι κίνδυνοι για την Κύπρο έρχονται από παλιά, από τον «εθνικό όρκο» που ψήφισε η τουρκική εθνοσυνέλευση το 1920. Βασιζόμενος σε αυτόν ο Τούρκος καθηγητής και σύμβουλος του πρωθυπουργού Μεντερές, Νιχάτ Ερίμ, συνέταξε εκθέσεις (το 1956), στις οποίες στηρίχθηκε η τουρκική στρατηγική για τον έλεγχο ολόκληρης της Κύπρου.

Έτσι χαράσσεται επίσημα η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ της Τουρκίας για την Κύπρο, την οποία ακολουθεί πιστά μέχρι σήμερα, πετυχαίνοντας τους στόχους της ένα-ένα!!

Ο στρατηγικός στόχος της Τουρκίας κατά του ελληνισμού, που έχει αποτυπωθεί σε επιχειρησιακούς σχεδιασμούς, είναι ο έλεγχος ολόκληρης της Κύπρου, ο περιορισμός των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Ελλάδας στη Θράκη, το Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο.

Σήμερα, για την ολοκλήρωση του στόχου της ακολουθεί τη στρατηγική του εξαναγκασμού, δηλαδή την απειλή χρήσης στρατιωτικής ισχύος, προκειμένου να θέσει, υπό τον πολιτικό και στρατιωτικό έλεγχο της ολόκληρη την Κύπρο, με τη διάλυση της ΚΔ και την αντικατάστασή της, από καθεστώς υποτελές στην Τουρκία.

Η Τουρκία επιδιώκει να αναπτύξει ζώνη ασφαλείας, σε βάρος των κυριαρχικών δικαιωμάτων Κύπρου - Ελλάδας, η οποία να εκτείνεται μέχρι το μέσον του Αιγαίου και μέχρι τη γραμμή νοτίως Κρήτης - Κύπρου. Η «Γαλάζια Πατρίδα» και τα «σύνορα της καρδιάς» του Ερντογάν!

Καλλιεργεί πολεμικό κλίμα έντασης και ο κίνδυνος για μια κρίση είναι αυξημένος.

Στα κατεχόμενα, η Τουρκία συνεχίζει τον παράνομο εποικισμό, μετατρέπει την περιοχή σε οινούει επαρχία της, και ενισχύει συνεχώς τις Τουρκικές Δυνάμεις Κατοχής (ΤΔΚ), που έχουν πρωθημένη επιθετική διάταξη (πρόσφατα με γερμανικά άρματα LEOPARD 2A4, αυτοκινούμενα πυροβόλα 155χλ και UAV).

Σχεδιάζει την ανάπτυξη στρατιωτικής βάσης αεροναυτικών δυνάμεων στην περιοχή Λευκονοίου - Τρικώμου και προωθεί συστηματικά παράνομους μουσουλμάνους μετανάστες στις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου για να επιφέρει δημογραφική αλλοίωσή τους.

Στο θαλάσσιο χώρο της Κύπρου, εισέβαλε με το Πολεμικό Ναυτικό της, τα ερευνητικά σκάφη και γεωτρύπανά της, κατέλαβε το 40% της ΑΟΖ της ΚΔ, και πραγματοποιεί εντατικές έρευνες και γεωτρήσεις ανενόχλητη!

Και για να δείξουν ότι δεν αρκούνται στα λόγια αναβάθμισαν τις ένοπλες δυνάμεις τους στην κατεχόμενη Κύπρο, μην αφήνοντας καμία αμφιβολία για τις προθέσεις τους:

- Αντικατέστησαν, τα παλαιού τύπου Αμερικανικά άρματα με υπερσύγχρονα Γερμανικά LEOPARD.
- Αντικατέστησαν τα πυροβόλα τους με υπερσύγχρονα αυτοκινούμενα Γερμανικά μεγάλου βεληνεκούς.
- Έστειλαν πρόσφατα (16 Δεκ.2019), Μη Επανδρωμένα Αεροχήματα (UAV_Bayraktar), στο Α/Δ Λευκόνοικου.

- Ανακοίνωσαν ότι θα διευρύνουν το Α/Δ και θα στείλουν F-16, ενώ σχεδιάζουν τη δημιουργία Ναυτικής Βάσης στο Μπογάζι.

Κατά την άποψή μου, που είναι και άποψη πολλών που ασχολούνται στενά με το εθνικό ζήτημα, θα πρέπει:

- Να εγκαταλείψουμε την πολιτική του κατευνασμού και της υποχωρητικότητας και
- Να υιοθετήσουμε στρατηγική αντίστασης και διεκδικητικότητας, με όπλα το δίκαιο και την ισχύ.
- Να επανατοποθετηθεί το Κυπριακό στην ορθή βάση του ως θέμα εισβολής, κατοχής, εποικισμού και όχι ως δικοιονοτικής διαφοράς.
- Να απορριφθεί λύση τουρκικών όρων στο Κυπριακό.
- Να επιδιωχθεί οριοθέτηση της ΑΟΖ της Κύπρου με την Ελλάδα και τη Συρία. Ας αποφασίσει επιτέλους και η Ελλάδα. Τι περιμένει; Να οριοθετήσει η Τουρκία την ΑΟΖ όπως αυτή νομίζει; (βλέπε μνημόνιο Τουρκίας - Λιβύης).

Να ξανακουστεί στην Ελληνική Βουλή αυτό που δηλώθηκε καθαρά στις 25 Ιανουαρίου 1987, από τον τότε Πρωθυπουργό της χώρας, «...εχθροί και φίλοι θα πρέπει να γνωρίζουν ότι σε περίπτωση επίθεσης ή εισβολής κατά των Ελληνοκυπριακών θέσεων, η Ελλάδα δεν θα μείνει αδρανής. Έχω προειδοποιήσει ότι αυτό αποτελεί «casus belli».

Ελπίζουμε ότι οι εταίροι μας στην ΕΕ και οι σύμμαχοί μας στο NATO, θα αντιληφθούν τη σοβαρότητα της αποφάσεώς μας, να υπερασπιστούμε την Κύπρο, διότι, εάν η Κύπρος χαθεί, τελικά και η Ελλάδα θα χαθεί».

Ανάλογη προειδοποίηση είχε απευθύνει ο τότε Πρωθυπουργός, στη σύνοδο κορυφής των «Δώδεκα», στη Χάγη, στις 26 Ιουνίου 1986.

Στις 19 Ιανουαρίου 1990, η επίσημη αυτή ελληνική δέσμευση επαναδιατυπώθηκε από τον τότε Έλληνα Αρχηγό ΓΕΕΘΑ (Στρατηγό Βελλίδη, φυσικά καθ' υπόδειξη της πολιτικής ηγεσίας), σε διάσκεψη της ΔΑΣΕ: «...για την Ελλάδα, οποιαδήποτε στρατιωτική επιχείρηση εναντίον της Δημοκρατίας της Κύπρου, θα συνιστούσε αιτία πολέμου». Και έχει σημασία που η φωνή της Κυβέρνησης ακούστηκε μέσω του προσώπου που κατά το νόμο θα υλοποιούσε την πολιτική απόφαση για πόλεμο.

Αυτό το casus belli που ελέχθη στη Βουλή των Ελλήνων και αλλού, δεν έχει ακυρωθεί μέχρι σήμερα. Γιατί δεν χρησιμοποιείται και τώρα που οι απειλές των Τούρκων είναι ισχυρότερες παρά ποτέ; Να μη μας τρομάζει το casus belli των Τούρκων!

**Εμείς να τους τρομάξουμε! Μπορούμε!
Ελλάδα και Κύπρος μαζί!
Η Κύπρος Κινδυνεύει!**

Ταμείο Άμυνας Η μόνη λύση για την αντιμετώπιση των Τούρκων και όλα τα άλλα... «έπονται»

Του Αντιστρατήγου **Νικολάου Ναούμ** ε.α. (ΤΘ-ΣΣΕ)

Ταμείο Άμυνας αποφη που υποστηρίζω εδώ και χρόνια, ότι ο μόνος τρόπος για την αντιμετώπιση των πάσης φύσεως τουρκικών προκλήσεων και απειλών είναι η δημιουργία ενός Ταμείου Άμυνας (ΤΑΜ) και όλα τα άλλα... «έπονται», είναι γνωστή.

Διότι μόνο με την ύπαρξη ενός τέτοιου Ταμείου θα μπορέσουν, να καταστούν -εδώ και τώρα- οι ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις εξοπλιστικά «αστακός», ήτοι αξιόμαχες και ισχυρές, πραγματικό φόβητρο για τον Ερντογάν, ο οποίος άλλη γλώσσα δεν καταλαβαίνει πλην της ισχύος του «αντιπάλου» και αυτό έχει πλέον πλήρως αποδειχθεί.

Ετσι μέσω αυτού του Ταμείου η Ελλάδα θα καταστεί πολύ γρήγορα ένα «Ισραήλ» στην περιοχή της, δηλαδή μία ισχυρή στρατιωτική δύναμη, ώστε να είναι έτοιμη, για να αντιμετωπίσει οποιοδήποτε «θερμό» επεισόδιο και μάλιστα μόνη της χωρίς την βοήθεια κανενός συμμάχου, όπως αυτό είναι άλλωστε και το στρατιωτικό «δόγμα» του Ισραήλ και σε αυτό βασίζεται η μακροχρόνια επιβίωσή του. Ασφαλώς αυτό δεν σημαίνει, ότι δεν πρέπει, να επιδιώκουμε, να έχουμε ισχυρές συμμαχίες, αλλά δεν πρέπει, να ξεχνούμε, ότι δεν μπορούμε, να βασιστούμε μόνο σε αυτές τις συμμαχίες, αφού είναι δύσκολο, να εκτιμήσουμε, τι μπορούν, να μας

προσφέρουν σε μία δύσκολη κατάσταση της χώρας. Για τη δημιουργία του Ταμείου πρότεινα πολλάκις πολλούς τρόπους (πηγές) για την εξεύρεση των απαραίτητων χρημάτων μέχρι και του ποσού των 20 δισεκατομμυρίων ευρώ και πλέον, χωρίς να πληρώσει ούτε ένα ευρώ ο οικονομικά αδύναμος έλληνας πολίτης. Επ' αυτού είμαι ικανοποιημένος, που ο ίδιος ο Πρωθυπουργός πέρσι είχε υποσχεθεί τη δημιουργία ενός τέτοιου Ταμείου Άμυνας, χωρίς όμως μέχρι τώρα να έχει ξεκινήσει τις απαραίτητες διαδικασίες για την δημιουργία του.

Το παράξενο όμως είναι, ότι οι υπεύθυνοι του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης δεν πιέζουν για την άμεση υλοποίηση της υπόσχεσής του και επίσης ούτε τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης, νομίζω, ότι προτείνουν ή υποστηρίζουν τη δημιουργία ενός τέτοιου Ταμείου για δικούς τους λόγους που είναι αδικαιολόγητοι.

Επίσης παράξενο είναι, ότι πολλοί αρθρογράφοι, στρατιωτικοί αναλυτές κ.λπ., κ.λπ. και πάσης φύσεως εμπλεκόμενοι με τα ΜΜΕ δεν έχουν την δημιουργία Ταμείου σαν πρώτη προτεραιότητα στις προτάσεις τους και μάλιστα οι περισσότεροι αρκούνται, στο να προτείνουν γενικώς και αορίστως την αύξηση της μαχητικής ικανότητας της χώρας μας.

Η άμεση όμως δημιουργία του Ταμείου πρέπει συνεχώς, να προτείνεται, ώστε το δυνατόν γρηγορότερα να πραγματοποιηθεί, διότι μόνο μέσω ενός τέτοιου Ταμείου θα καταστούν -εδώ και τώρα- οι Ένοπλες Δυνάμεις αρκούντως ισχυρές, ώστε να προχωρήσουμε χωρίς κανένα φόβο στον καθορισμό των χωρικών υδάτων μας στα 12 μίλια ή στον καθορισμό οποιαδήποτε ΑΟΖ που εθνικά μας συμφέρει και είναι σύμφωνη με το Διεθνές Δίκαιο. Και για να μη μείνουμε σε θεωρητικό επίπεδο ξεκινώντας -αύριο- με ένα κεφάλαιο στο Ταμείο των 10 δισ.εκ.ευρώ που εύκολα μπορεί, να εξευρεθεί από πολλές πηγές, μπορούμε με την πρόσληψη του απαραίτητου προσωπικού και με την συνδρομή της ελληνικής αμυντικής βιομηχανίας ή και με άλλων βιομηχανιών συμμάχων κρατών να συντηρήσουμε και να αξιοποιήσουμε το πάσης φύσεως υπάρχον στρατιωτικό υλικό, ώστε να καταστεί άμεσα αξόπιστο και παράλληλα να παραγγείλουμε όσα απαιτούν -βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα- οι τρεις Κλάδοι των Ενόπλων Δυνάμεων για να γίνουν πλήρως αξιόμαχες, δηλαδή φρεγάτες, Α/Α και Α/Τ όπλα, ελικόπτερα, άρματα, αεροπλάνα κ.λπ.

Μάλιστα καλόν θα ήταν, να εκδηλώσουμε την πρόθεσή μας για την αγορά των έξι (6) «αόρατων» (stealth) αμερικανικών αεροσκαφών F-35 που έχουν κατασκευαστεί για την Τουρκία και είναι τώρα σε κάποιο υπόστεγο. Δηλαδή μία κίνηση με «ψυχολογικό» περιεχό-

μενο, αλλά απαραίτητη για να διαπιστώσουμε πλέον των άλλων -στην πράξη και όχι με λόγια- τον βαθμό της πραγματικής φιλίας της συμμάχου Αμερικής προς την πατρίδα μας και ειδικότερα του Τραμπ που υποστηρίζει εμφανώς τις ενίστε απαράδεκτες ενέργειες του φίλου του Ερντογάν.

Πάντως προς αποφυγή πάσης ανησυχίας από τον ελληνικό λαό, βλέποντας πως οι Τούρκοι -χωρίς κανένα ιδιαίτερο αποτέλεσμα- αντιμετωπίζουν χρόνια τώρα τους «αντάρτες» Κούρδους και πώς μάχονται στη Συρία και στη Λιβύη, στρατιωτικά είναι εμφανές, ότι παρά την ποσοτική μας διαφορά σε προσωπικό και πολεμικά μέσα, σε μία στρατιωτική «εμπλοκή» θα υποστούν από τους Έλληνες μία πραγματικά στρατιωτική πανωλεθρία, που θα τη θυμούνται για πολλά χρόνια.

Προσωπικά εκτιμώ, ότι ο ελληνικός λαός έχει αντιληφθεί και πιστεύει ακράδαντα, ότι η σημερινή πολιτική και στρατιωτική ηγεσία αυτό που διακηρύγτει, θα το πραγματοποιήσει, όταν χρειασθεί.

Διότι προφανώς έχει πλήρη εμπιστοσύνη και είναι βέβαιη, ότι οι ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις θα εκτελέσουν -με το επιθυμητό στρατιωτικό αποτέλεσμα- την οποιαδήποτε αποστολή αναλάβουν, άξια τέκνα, άξιων-ηρώων, πολεμιστών-προγόνων.

79 χρόνια από τη Μάχη της Κρήτης

20-31 Μαΐου 1941

Του Ιωάννη Αθ. Κόντη Πτυχιούχου Ανωτάτης Σχολής Πολέμου -
Πτυχιούχου Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας ΔΠΘ

Συμπληρώνονται φέτος 79 χρόνια από τη φοβερή εκείνη ώρα, που η Κρήτη όρθωσε το τρανό ανάστημά της απέναντι στον αριτιότερα προετοιμασμένο στρατό της τότε Ευρώπης, κάνοντας τα παιδιά της ανθρώπινο τείχος, και αναλαμβάνοντας την σκυτάλη των στρατιωτικών επιχειρήσεων, μετά την κατάληψη της χερσαίας Ελλάδας από τις δυνάμεις του Άξονα. Η Μάχη της Κρήτης είχε αρχίσει. Η ιστορία ετοίμαζε χρυσές σελίδες για να εντάξει γεγονότα θάρρους, γενναιότητας, πατριωτισμού και θυσίας.

Σήμερα αποτίουμε τον οφειλόμενο φόρο τιμής και δόξας στους άξιους συμπατριώτες μας, που αποφάσισαν να πολεμήσουν σε εκείνον τον άνισο αγώνα, συνεχίζοντας την ιστορική πορεία των γενναίων προπατόρων μας. Σήμερα τιμούμε τους γενναίους νεκρούς μας, των οποίων οι ψυχές αγάλλονται, δικαιωμένες από την εκτέλεση του χρέους τους αλλά και του καθήκοντός μας προς αυτούς. Σήμερα γιορτάζουμε την απροσμέτρητη περηφάνια και το μεγαλείο της Κρητικής ψυχής. Γιορτάζουμε την ακλόνητη πίστη του Κρητικού λαού στα ιδανικά της Ελευθερίας, της Δημοκρατίας, της Αξιοπρέπειας και την άρνησή του να υποταχθεί σε τετελεσμένα της βίας. Τιμούμε με τον δέοντα σεβασμό για μια ακόμη φορά τους ηρωικούς συμπατριώτες μας, που τις ζοφερές εκείνες μέρες του Μαΐου 1941 παραμέρισαν και τον παραμικρό δισταγμό και στάθηκαν στο ύψος των τραγικών περιστάσεων της δοκιμαζόμενης Πατρίδας.

Ως μάχη της Κρήτης έχει επικρατήσει να ονομάζεται η εισβολή των γερμανικών στρατευμάτων στην Κρήτη και η κατάληψή της, κατά τον δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Αποτέλεσε ένα σπουδαίο πολεμικό γεγονός και κράτησε 11 μέρες, ήτοι από τις 20 έως τις 31 Μαΐου του 1941. Στους Γερμανούς εισβολείς, εκτός από τις Ελληνικές και συμμαχικές στρατιωτικές δυνάμεις (Βρετανοί, Νεοζηλανδοί, Αυστραλοί), αντιστάθηκαν, με ό,τι μέσο διέθεταν, οι κάτοικοι της Κρήτης. Η αντίσταση αυτή των κατοίκων, είναι από μόνη της ξεχωριστή για τα παγκόσμια στρατιωτικά δεδομένα, και μπορεί να συγκριθεί μόνο με την εποποιία του Στάλινγκραντ.

Από τις 23 Απριλίου 1941, λίγο πριν την κατάρρευση της Αθήνας, είχε καταφύγει στην ελεύθερη Κρήτη

ο Βασιλιάς Γεώργιος Β' και η Κυβέρνηση του Εμμανουήλ Τσουδερού. Η Κρήτη παρέμενε τώρα το μόνο ελεύθερο και τελευταίο τμήμα της Ελλάδας, όπου δόθηκε και η τελευταία μάχη του πολέμου.

Στο τέλος Απριλίου του 1941, τη Διοίκηση των Βρετανικών και Ελληνικών Δυνάμεων Κρήτης, ανέλαβε ο Διοικητής της 2ας Νεοζηλανδικής Μεραρχίας Υποστράτηγος Φράϋμπεργκ. Η συνολική στρατιωτική δύναμη της Κρήτης, μετά από την ενίσχυσή της και από δυνάμεις που εσπευσμένα μεταφέρθηκαν από την Ήπειρωτική Ελλάδα, ανερχόταν σε 11.500 Έλληνες και 31.500 Βρετανούς περίπου. Μειονεκτούσε όμως σοβαρά σε θέματα εξοπλισμού, αφού ο οπλισμός, τα πυρομαχικά και τα άλλα εφόδια βρίσκονταν πολύ κάτω της παραδεκτής αναλογίας και ήταν ανομοιογενή. Πέραν αυτού, στη νήσο δεν υπήρχε αεροπορία, ενώ τα διατιθέμενα πυροβόλα και άρματα κρίνονταν τελείως ανεπαρκή, [υπήρχαν 151 πυροβόλα, εκ των οποίων 62 Α/Α και 4 Α/Τ, 9 Μέσα Άρματα Μάχης και τέλος 16 Ελαφρά Άρματα Μάχης].

Πιο συγκεκριμένα, τις Ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις της Νήσου αποτελούσαν, οι διάφορες εφεδρείες που κλήθηκαν στα όπλα και στις οποίες διανεμήθηκε στοιχειώδης οπλισμός σε περιορισμένη κλίμακα, οκτώ (8) Τάγματα νεοσύλλεκτων που μεταφέρθηκαν από την Τρίπολη και το Ναύπλιο, αλλά ήταν αγύμναστα και χωρίς οπλισμό, η πρώτη τάξη της Σχολής Ευελπίδων [300 μαθητές με ανεπαρκέστατα εφόδια και οπλισμό που έφθασαν στο Κολυμπάρι Χανίων με δική τους πρωτοβουλία για να πολεμήσουν], 900 Αξιωματικοί και Οπλίτες της Σχολής Χωροφυλακής που εστάλησαν

στην Κρήτη και περί τους 3.000 έως 5.000 ενόπλους πολίτες με ελαφρύ οπλισμό. Επισημαίνεται ότι οι Κρήτες στρατιώτες δεν υπήρχαν, γιατί η 5η Μεραρχία Κρήτης είχε παραμείνει εγκλωβισμένη στην Ηπειρωτική Ελλάδα.

Το σύνολο των Γερμανικών δυνάμεων που έλαβαν μέρος στην επίθεση κατά της Κρήτης ανερχόταν σε 22.750 άνδρες, 1.370 αεροπλάνα (εκ των οποίων 670 μαχητικά «Στούκας» και 700 μεταφορικά «Γιούνγκες») και 70 αποβατικά σκάφη. Την επιχείρηση υποστήριξε μικρός αριθμός Ιταλικών αντιτορπιλικών και τορπιλακάτων, ενώ ένα ενισχυμένο Ιταλικό Σύνταγμα, ύστερα από αίτηση του Μουσολίνι, θα αποβιβαζόταν από τη Δωδεκάνησο στις ανατολικές ακτές της Νήσου.

Δυο είναι κυρίως οι λόγοι που οδήγησαν τον Χίτλερ να επιτεθεί κατά της Κρήτης:

1ος) Η χρησιμότητα της Κρήτης ως βάσης για την προστασία των θαλάσσιων συγκοινωνιών στο Αιγαίο από Βρετανικές επιθέσεις που προερχόταν από την Αλεξάνδρεια, και ιδιαίτερα για την προστασία της μεταφοράς πετρελαίου στην Ιταλία.

2ος) Οι μεγάλες φιλοδοξίες του Αρχηγού της Γερμανικής Αεροπορίας Γκέρινγκ (Goring) καθώς και του Διοικητή της 7ης Μεραρχίας αλεξιπτωτιστών Στρατηγού Kurt Studend να κερδίσουν την Κρήτη με την χρήση της Αεροπορίας και των Αλεξιπτωτιστών.

Το σχέδιο για την κατάληψη της νήσου Κρήτης, εκπονήθηκε από τον Στρατηγό Studend, και εκδόθηκε στις 25 Απριλίου 1941 με το επωνυμία «Ερμής». Άποψη του Γκέρινγκ ήταν, ότι «η κατάληψη της Κρήτης αποτελεί εύκολη και λαμπρή επιχείρηση που σταθεροποιεί τη Γερμανική αεροπορική κυριαρχία στη Μεσόγειο και εξασφαλίζει άλλες στρατιωτικές αφέλειες». Ο Γκέρινγκ παρουσίασε το σχέδιο στον Χίτλερ και τον έπεισε για την εφαρμογή του. Επικεφαλής της όλης επιχείρησης τέθηκε ο Studend. Για την επιτυχία της επιχείρησης «Ερμής», χρειάστηκε να εκτελεστεί η μεγαλύτερη αερομεταφορά όλου του II Παγκοσμίου Πολέμου. Έτσι, η Γερμανική αεροπορία, από τις 14 Μαΐου, σχεδόν καθημερινά, βομβάρδιζε επιλεγμένους στρατιωτικούς στόχους στην Κρήτη. Οι στρατιωτικές δυνάμεις των Γερμανών που διατέθηκαν και θα μεταφέρονταν στην Κρήτη με αεροπλάνα του 11ου Αεροπορικού Σώματος ήταν, η 7η Μεραρχία Αλεξιπτωτιστών, η 5η Ορεινή Μεραρχία και ένα Σύνταγμα της 5ης Τεθωρακισμένης Μεραρχίας. Η επιχείρηση θα υποστηρίζονταν από τα καταδιωκτικά και βομβαρδιστικά καθέτου εφορμήσεως του 8ου Αεροπορικού Σώματος.

Οι Άγγλοι, από την 6η Μαΐου, γνώριζαν πλήρως το σχέδιο της γερμανικής επιχειρήσεως, την ημερομηνία και την ώρα που θα άρχιζε αυτή, ακόμα και τις τοποθεσίες που θα πραγματοποιούνταν. Ο διοικητής των

συμμαχικών δυνάμεων Στρατηγός Φράϋμπεργκ, είχε στη διάθεση του το σύστημα «ULTRA», με το οποίο γινόταν η αποκρυπτογράφηση των τηλεπικοινωνιακών σημάτων που αφορούσαν την επιχείρηση «Ερμής».

Αντικειμενικός Σκοπός των Γερμανών ήταν η κατάληψη των αεροδρομίων του Μάλεμε στα Χανιά, του Ρεθύμνου και του Ηρακλείου, καθώς και των λιμανιών. Η επιχείρηση κατάληψης των αεροδρομίων θα πραγματοποιούνταν με αλεξιπτωτιστές και στη συνέχεια τα αεροδρόμια θα χρησιμοποιούνταν για τη μεταφορά πολεμικού υλικού και στρατευμάτων για την ενίσχυση των αεροπρογεφυρωμάτων.

Ας δούμε επιγραμματικά το χρονικό της Μάχης της Κρήτης

20 Μαΐου 1941: Στις 6.30 το πρωί αρχίζει η Γερμανική επίθεση. Το αεροδρόμιο του Μάλεμε δέχεται έναν ανελέητο βομβαρδισμό και αμέσως μετά, πολυάριθμα σμήνη μεταφορικών αεροσκαφών άρχισαν να πραγματοποιούν ρίψεις αλεξιπτωτιστών στην περιοχή Χανίων-Μάλεμε, που το υπεράσπιζαν Νεοζηλανδοί μαχητές. Ταυτόχρονα άρχισε και η προσγείωση ανεμοπλάνων με αερομεταφερόμενα τμήματα. Επακολούθησε σκληρός αγώνας, στον οποίο συμμετείχε σύσσωμος ο Κρητικός λαός ανεξαρτήτου φύλλου και ηλικίας με τον πενιχρό οπλισμό που διέθετε. Κατά τη διάρκεια της υπόψη επιχείρησης, οι Γερμανοί κατόρθωσαν να δημιουργήσουν ένα μικρό προγεφύρωμα στα ανατολικά του Ταυρωνίτη ποταμού και να θέσουν υπό τα πυρά τους το αεροδρόμιο Μάλεμε και το ύψωμα 107 [όπου βρίσκεται σήμερα το Γερμανικό νεκροταφείο], από το οποίο ελέγχονταν η ευρύτερη περιοχή του αεροδρομίου. Το απόγευμα της ίδιας μέρας γίνεται η επίθεση στο Ρέθυμνο και το Ηράκλειο. Οι αλεξιπτωτιστές σε αυτές τις περιοχές υπέστησαν τρομακτικές απώλειες και δεν μπόρεσαν να σημειώσουν καμία επιτυχία.

21 Μαΐου: Κανένα από τα αεροδρόμια δεν είχε περιέλθει στα χέρια των επιτιθεμένων. Οι αλεξιπτωτιστές, που θεωρούνταν το φοβερό και αήττητο όπλο των Γερμανών, είχαν αποδεκατιστεί και βρίσκονταν σε φοβερά δύσκολη θέση, ενώ πολλά από τα αεροπλάνα κατερρίφθησαν. Στον τομέα Ηρακλείου και Ρεθύμνου οι προσπάθειες απέτυχαν καθ' ολοκληρίαν. Ομοίως, οι προσπάθειες των Γερμανών να αποβιβάσουν στρατεύματα από τη θάλασσα δεν είχαν αποτέλεσμα, λόγω του πλέοντος Αγγλικού στόλου γύρω από τη Νήσο. Βρετανική ναυτική Μοίρα καταστρέφει γερμανική νηοπομπή, που κατευθυνόταν προς τα Χανιά, βυθίζοντας 15 επιταγμένα σκάφη με άγνωστο αριθμό θυμάτων. Το απόγευμα οι Αλεξιπτωτιστές του 1ου Συντάγματος καταλαμβάνουν το αεροδρόμιο του Μάλεμε, στο οποίο αμέσως προσγειώνονται οπλιταγωγά αεροσκάφη με ένα Σύνταγμα της 5ης Ορεινής Μεραρχίας.

22 Μαΐου: Η Γερμανική Αεροπορία εξαπολύει σφοδρή επίθεση κατά του Αγγλικού ναυτικού και βυθίζει πολλά πλοία. Γίνεται προσπάθεια ανακατάληψης του αεροδρομίου του Μάλεμε από Ελληνικές και Συμμαχικές δυνάμεις χωρίς αποτέλεσμα, διότι η αντεπίθεση που εκτοξεύτηκε δεν ήταν έγκαιρη. Η 5η Γερμανική Ορεινή Μεραρχία αντεπιτίθεται και διεξάγονται μερικές από τις πιο αιματηρές μάχες όλης της επιχείρησης. Οι Έλληνες και οι Σύμμαχοι πολεμούν γενναία, υποχωρώντας όμως έμπροσθεν της τέλειας οργάνωσης και του εξοπλισμού του εχθρού.

23 Μαΐου: Μετά την ταχεία προώθηση των συνεχών ενισχυόμενων γερμανικών δυνάμεων, οι εκεί βρετανο-ελληνικές δυνάμεις συμπτύσσονται τη νύχτα 23/24 Μαΐου σε νέα τοποθεσία ανατολικότερα. Από την ημέρα αυτή η πρωτοβουλία των επιχειρήσεων περιήλθε στους Γερμανούς, ενώ η τύχη της νήσου είχε πλέον κριθεί. Η Ελληνική πολιτική ηγεσία εγκαταλείπει την Κρήτη με αγγλικό αντιτορπιλικό από τα Σφακιά.

24 Μαΐου: Συνεχίζονται οι ανελέητοι γερμανικοί βομβαρδισμοί που προκαλούν φοβερές καταστροφές στις τρεις μεγάλες πόλεις του Νησιού και στα λιμάνια. Στα Χανιά οι Γερμανοί παίρνουν την πρωτοβουλία των κινήσεων. Οι αμυνόμενοι στο Ρέθυμνο και το Ηράκλειο πολεμούν με σθένος και δηλώνουν ότι θα συνεχίσουν τη μάχη «μέχρις εσχάτων». Οι Γερμανοί προσπαθούν να καταλάβουν τα χωριά Αλικιανό και Γαλατά. Προωθούνται σε Κολυμπάρι, Καστέλι και Κάντανο, ενώ σκληρές μάχες γίνονται και στο Ακρωτήρι. Στο Ρέθυμνο και το Ηράκλειο οι Γερμανοί ζητούν την παράδοση των ηρωικών Κρητών, αλλά οι αμυνόμενοι αρνούνται.

25 & 26 Μαΐου: Ο άνισος αγώνας συνεχίζεται με εξαιρετική σφοδρότητα σε όλα τα μέτωπα. Οι Γερμανοί καταλαμβάνουν την Κάντανο στις 26 Μαΐου παρά τη σθεναρή αντίσταση των κατοίκων, και αμέσως μετά επιδίδονται σε τρομοκρατικές πράξεις αντιποίνων, εκτελώντας αθώους πολίτες, λεηλατώντας και ξεθεμελιώνοντας την κωμόπολη. Ακολούθως πέφτει ο Γαλατάς παρά την πεισμώδη άμυνα των Νεοζηλανδών και των Κρητών μαχητών. Οι συμμαχικές δυνάμεις μάχονται για να προστατέψουν τα Χανιά.

27 Μαΐου: Ο Αρχιστράτηγος της Μέσης Ανατολής Ουέιβελ στέλνει διαταγή εκκενώσεως της Νήσου από τις συμμαχικές Δυνάμεις με σκάφη του Αγγλικού στόλου. Διατάσσεται η σύμπτυξη των συμμαχικών δυνάμεων προς τα Σφακιά. Την ίδια μέρα καταλαμβάνονται τα Χανιά και το λιμάνι της Σούδας.

28 Μαΐου: Αρχίζει η σύμπτυξη των συμμαχικών δυνάμεων προς τα Σφακιά. Οι Βρετανοί χωρίς να ενημερώσουν τις Ελληνικές δυνάμεις, εκκενώνουν τη νύχτα την πόλη του Ηρακλείου και επιβιβάζονται στα πλοία που για το σκοπό αυτό κατέφθασαν στο λιμάνι.

Εν τω μεταξύ Ιταλικά στρατεύματα που προέρχονται από τα Δωδεκάνησα, αποβιβάζονται στην Σητεία και καταλαμβάνουν το νομό Λασιθίου.

29-30 Μαΐου: Πέφτουν το Ηράκλειο και το Ρέθυμνο κάτω από την πίεση των Γερμανικών δυνάμεων, που προχωρώντας προς ανατολάς ενώνονται με τους αλεξιπτωτιστές. Ο Στρατηγός Φράϊμπεργκ αποχωρεί από την Κρήτη. Οι Γερμανοί φθάνουν στην Ιεράπετρα, όπου συναντιούνται με τα Ιταλικά στρατεύματα.

31 Μαΐου: Ολοκληρώνεται η αποχώρηση των Βρετανικών δυνάμεων, που είχαν συγκεντρωθεί στα νότια παράλια της Κρήτης, με πλοία του συμμαχικού στόλου. Οι δυνάμεις που δεν κατορθώνουν να επιβιβαστούν, περί τους 5.500 άνδρες, παραδίδονται ή συλλαμβάνονται. Μέρος αυτών καταφεύγει στα βουνά προς συνέχιση του αγώνα ή περιθάλπονται με κίνδυνο της ζωής από τους κατοίκους του Νησιού. Η φοβερή περίοδος της Κατοχής έχει αρχίσει.

Οι επιπτώσεις της μάχης της Κρήτης

- Στην επιχείρηση των 10 ημερών οι απώλειες των Γερμανών ήταν τόσο πολλές που ξεπερνούσαν όλες τις αντίστοιχες του πολέμου κατά της Ελλάδος. Ο στρατός πού χάθηκε θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την κατάληψη της Κύπρου, της Συρίας, του Ιράκ και πιθανόν της Περσίας.
- Η επίλεκτη Μεραρχία των Αλεξιπτωτιστών δεν θα παίξει στο μέλλον πια κανένα ουσιαστικό ρόλο, ούτε θα επιχειρηθεί παρόμοια επιχείρηση κατά την διάρκεια του πολέμου από τους Γερμανούς.
- Ο Χίτλερ, που έχασε την εμπιστοσύνη του σ' αυτή και στον εμπνευστή της Στρατηγό Στιούντεντ, δήλωσε: «Η Κρήτη αποδεικνύει ότι οι αλεξιπτωτιστές ανήκουν εις το παρελθόν».
- Η Μάχη της Κρήτης αντέστρεψε τη χρονολογική σειρά των σχεδίων του Γερμανικού επιτελείου. Επέφερε ριζική μεταβολή στις σχεδιασθείσες επιχειρήσεις και ιδίως στην πορεία όλου του πολέμου, καθυστέρησε την επίθεση κατά της Ρωσίας που είχε προγραμματιστεί για τις 18 Μαΐου 1941 και έδωσε τη δυνατότητα στους Ρώσους να κερδίσουν χρόνο για να αμυνθούν. Έτσι η επιχείρηση «Βαρβαρόσα» αντί να αρχίσει τα μέσα Μαΐου, άρχισε στις 22 Ιουνίου 1941.
- Με την Γερμανική κατοχή στην Κρήτη άρχισαν και τα αντίποινα και οι βαρβαρότητες εναντίον του άμαχου πληθυσμού, με συλλήψεις και ομαδικές εκτελέσεις, με στρατόπεδα συγκέντρωσης. Πρώτο θύμα η Κάνδανος (1η Ιουνίου 1941) και ακολούθησαν τα Περιβόλια, το Κοντομαρί, τα Ανώγεια, η Βιάννος και άλλες.
- Παρά τις θηριωδίες των κατακτητών, από την πρώτη μέρα της εισβολής, άρχισε και η αντίσταση του

γενναίου Κρητικού λαού κατά των Γερμανών. Έτσι ένα μεγάλο μέρος του Γερμανικού Στρατού κρατείται δεσμευμένο και καταπονείται στα Λευκά Όρη των Χανίων, στον Ψηλορείτη και στα Λασιθιώτικα βουνά.

- Η Μάχη της Κρήτης θα μπορούσε να γίνει πιο καταστροφική για το στρατό των Γερμανών εάν είχε διαμορφωθεί καλύτερα η άμυνα της από τους Βρετανούς.
- Οι απώλειες και από τις δύο πλευρές υπήρξαν πολύ σοβαρές. Ελλήνων: Νεκροί 426 και μεγάλος αριθμός τραυματιών και αιχμαλώτων. Βρετανών: Νεκροί 1.742, τραυματίες 1.737 και αιχμάλωτοι 11.835. Επίσης βυθίστηκαν 2 καταδρομικά, 6 αντιτορπλικά και απωλέσθηκαν πάνω από 2.000 αξιωματικοί και ναύτες. Γερμανών: Νεκροί 1.990, αγνοούμενοι 1.995 και σοβαρός αριθμός τραυματιών. Συνολικά οι απώλειες του επίλεκτου σώματος των Γερμανών αλεξιπτωτιστών ξεπέρασαν τους 8.000 άνδρες. Οι απώλειες σε αεροσκάφη ανήλθαν σε 220 τελείως κατεστραμμένα και 150 περίπου με σοβαρές ζημιές. Αυτό είχε ως συνέπεια να μη τολμήσουν οι Γερμανοί μέχρι το τέλος του πολέμου παρόμοια επιχείρηση. Ο Στούντεντ αναγκάστηκε να ομολογήσει, ότι «η Κρήτη υπήρξε ο τάφος των Γερμανών Αλεξιπτωτιστών».

οικοδόμησε πανανθρώπινες αξίες πάνω στα ερείπια του Πολέμου και της Κατοχής και έδωσε ελπίδα στον άνθρωπο, ξεπερνώντας τον τρόμο των δεινών του πολέμου. Παραμένουν ζωντανοί βαθειά στην καρδιά και στη μνήμη μας όλοι οι πεσόντες κατά την Μάχη της Κρήτης, επειδή έκαμπαν το αυτονότο, ν' αγαπήσουν με πάθος την Πατρίδα τους και να θελήσουν να ζήσουν ελεύθεροι. Και

σήμερα εμείς, οι απόγονοι τους, τους υποσχόμαστε ότι θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε για την διατήρηση των ίδιων ιδανικών και ότι θα λογαριάζουμε σωστά το βάρος του Χρέους που κληροδοτούμε στις νέες γενιές. Το δικό μας βαρύ Χρέος είναι, να συνεχίσουμε να προσφέρουμε στα παιδιά μας τους ηθικούς θησαυρούς της μεγάλης Εθνικής μας Κληρονομιάς. Μόνο έτσι θα νοιώσουν και θα γνωρίσουν ακόμη καλύτερα με πόσες θυσίες διασώζεται το αγαθό της Ελευθερίας από τη βουλιμία των κάθε λογής εχθρών του καιρού μας και θα μπορέσουν να σταθούν αντάξιοι συνεχιστές όλων Εκείνων, που θυσιάστηκαν για την ανθρώπινη Αξιοπρέπεια και Τιμή.

Θα κλείσω αυτό το αφιέρωμα με τρεις επίκαιρες χαρακτηριστικές μαντινάδες:

*Κρήτη μου όμορφο νησί,
πού γραψες Ιστορία,
δίχως στρατό πολέμησες
μιάν αυτοκρατορία!*

*Τοι Κρήτης τ' Άγια Χώματα,
όπου κι ανέ ντα σκάψεις,
αίμα παλικαριών θα βρεις,
κόκκαλα θα ξεθάψεις.*

*Κρήτη μ' η Μεραρχία σου,
αν ήτανε κοντά σου,
το Γερμανό θα νάθαφτες
μέσα στα χώματά σου.*

Επίλογος

Μετά από σκληρό και άνισο αγώνα δέκα ημερών, έληξε η Μάχη της Κρήτης, με την επικράτηση των γερμανικών δυνάμεων, παρά τη γενναιότητα με την οποία πολέμησαν οι εκεί Ελληνο-Βρετανικές δυνάμεις και την πείσμονα αντίσταση του ηρωικού Κρητικού λαού, του οποίου το θάρρος, η τόλμη και το πνεύμα αυτοθυσίας υπήρξαν ανυπέρβλητα και προκάλεσαν τον θαυμασμό τόσο των Ελλήνων, όσο και όλων των Συμμάχων. Η μάχη της Κρήτης αποτελεί την τελευταία πράξη της πολεμικής τριλογίας με την οποία συντελέσθηκε η κατάληψη ολόκληρης της Ελλάδας από τα γερμανικά, ιταλικά και βουλγαρικά στρατεύματα. Η Κρητική Ψυχή, η φλογισμένη από τον πόθο της Λευτεριάς, απέδειξε την μεγαλοσύνη της και ανέδειξε τα αθάνατα πολυδύναμα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τους Κρήτες. Ο έρωτας αυτός για την ελευθερία, που αναδύθηκε για μια ακόμη φορά κατά τη Μάχη της Κρήτης, αποδεικνύει περίτριαν πως ο μεγαλειώδης αγώνας των Κρητών

Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου

Μία σύντομη σκιαγράφηση της τελευταίας πράξης

της Σοφίας Κανταράκη Φιλολόγου - Ιστορικού

Αναδημοσίευση από το «ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ» τ. Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2019 σ. 6-7

1919-2019. Εκατό χρόνια συμπληρώνονται φέτος από την τελική φάση του βίαιου ξεριζωμού του Ποντιακού Ελληνισμού, μα η συλλογική μνήμη παραμένει ζωντανή με βασικό ζητούμενο τη διεθνή αναγνώριση αυτής της ανεκδιήγητης τραγωδίας. Η Γενοκτονία ως όρος διαμορφώθηκε κυρίως στη δίκη της Νυρεμβέργης το 1945, όπου δικάστηκε η ηγεσία των ναζιστών εγκληματιών του πολέμου. Συγκεκριμένα, ο όρος σημαίνει τη μεθοδική εξολόθρευση, ολική ή μερική, μιας εθνικής, φυλετικής ή θρησκευτικής ομάδας. Πρόκειται για ένα πρωτογενές έγκλημα, το οποίο δεν έχει συνάρτηση με πολεμικές συγκρούσεις.

Ο καθηγητής Σύγχρονης Ιστορίας του ΑΠΘ Βλάσης Αγγελίδης ανφέρει χαρακτηριστικά: «Δεν έγινε Γενοκτονία κατά των Ποντίων. Έγινε Γενοκτονία κατά των Ελλήνων της Ανατολής. Οι Πόντιοι δεν είναι ξεχωριστή εθνοτική ομάδα. Είναι μία εθνικοτοπική ομάδα του ελληνισμού της Ανατολής».¹

Οι διωγμοί εναντίον των Ποντίων, χωρίζονται σχηματικά σε δύο περιόδους:

Η πρώτη αρχίζει το 1908, με το κίνημα των Νεοτούρκων απέναντι στον Σουλτάνο, και λήγει το 1918, και η δεύτερη περίοδος ξεκινά το 1919, με την απόβαση των Ελλήνων στη Σμύρνη και την άφιξη του Κεμάλ στη Σαμψούντα. Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος καθόρισε με δραματικό τρόπο και το μέλλον του ελληνισμού του Πόντου, της Υπερκαυκασίας και του Καυκάσου. Από την έναρξη των ρωσο-οθωμανικών συγκρούσεων τον Οκτώβριο του 1914 ως την ανακωχή του Μούδρου το 1918, ο Ανατολικός Πόντος και ο Καύκασος αποτέλεσαν πεδίο συγκρούσεων με θύματα τους ελληνικούς πληθυσμούς.

Στη διαμάχη αυτή η Οθωμανική Αυτοκρατορία βρίσκεται στην πλευρά των Κεντρικών Δυνάμεων, συγκεκριμένα της Γερμανίας. Είναι σκόπιμο εδώ να επιση-

μανθεί ότι η συγκρότηση του τουρκικού εθνικού κράτους επηρεάστηκε από το θεωρητικό μοντέλο του γερμανικού εθνικισμού.

Στο ακόλουθο απόσπασμα του Β. Βλασσίδη, περιγράφονται κάποια από τα γεγονότα των διωγμών: «Τη χρονιά εκείνη, το 1915, και ενώ όλα τα ευρωπαϊκά

κράτη είχαν εμπλακεί στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι Τούρκοι εκπόνησαν ένα σχέδιο εξόντωσης των χριστιανικών πληθυσμών της Μικράς Ασίας. Τον Ιούνιο πραγματοποιήθηκε η εξορία και στη συνέχεια η σφαγή των Αρμενίων, ενώ αρχίζουν οι πρώτες βιαιοπραγίες εναντίον του ποντιακού στοιχείου. Τον Δεκέμβριο του 1916 εκπονήθηκε από τους Τούρκους στρατηγούς Εμβέρ και Ταλαάτ σχέδιο εξόντωσης του άμαχου ελληνικού πληθυσμού του Πόντου που προέβλεπε: «Άμεση εξόντωση μόνον των ανδρών των πόλεων από 16-60 ετών και γενική εξορία όλων των ανδρών και γυναικόπαιδων των χωριών στα ενδότερα της Ανατολής με πρόγραμμα σφαγής και εξόντωσης». Το πρόγραμμα ξεκίνησε 15 ημέρες αργότερα και εφαρμόστηκε κυρίως στις περιοχές της Σαμψούντας και της Πάφρας. Η περιοχή της Τραπεζούντας είχε γλυτώσει από τη μανία των Τούρκων, διότι είχε καταληφθεί τον Απρίλιο του 1916 από τον ρωσικό στρατό. Όταν, όμως, οι Ρώσοι εγκατέλειψαν την πόλη τον Φεβρουάριο του 1918, τότε ο μισός πε-

1 <http://www.pontos-news.gr/article/142951/genoktonia-iethnokatharsi-9-erotiseis-gia-ton-istoriko-vlastiogatzidi>.

ρίπου πληθυσμός της περιοχής εγκατέλειψε τις εστίες του και ακολούθησε τον ρωσικό στρατό κατά την υποχώρησή του. Οι περισσότεροι από τους πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στην περιοχή του Καυκάσου και των παραλίων της Γεωργίας».²

Στις 19 Μαΐου 1919 ο Μουσταφά Κεμάλ πατάει το πόδι του στην Σαμψούντα και ξεκινάει και τυπικά η τελευταία και πιο άγρια φάση του σχεδίου εξόντωσης. Λίγες μέρες αργότερα δίνει αμετάκλητη εντολή για διενέργεια μαζικών επιχειρήσεων κατά του πληθυσμού. Μετά και τη Γενοκτονία των Αρμενίων το 1916, οι σφαγές, οι πυρπολήσεις χωριών και οι εκτοπίσεις πληθυσμών είχαν πάρει ανεξέλεγκτες διαστάσεις, πλέον χωρίς έλεος. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι από τις 25.000 των Ελλήνων που ζούσαν στις περιοχές της Πάφρας και του Ααζάμ, το 90% δολοφονήθηκε. Οι Τούρκοι είχαν προχωρήσει ακόμη και σε αναγκαστικές απομακρύνσεις παιδιών από τις οικογένειές τους, τα οποία και έδιναν στα χαρέμια εύπορων Τούρκων.

Οι διαγμοί εναντίον των Ποντίων, πραγματοποιήθηκαν σταδιακά, όπως περιγράφει ο Μαλκίδης³, στην

αρχή με τη μορφή κρουσμάτων βίας, καταστροφών, απελάσεων και εκτοπισμών. Πολύ γρήγορα, όμως, έγιναν πιο οργανωμένοι και εκτεταμένοι και στρέφονταν μαζικά, πλέον, κατά των Ελλήνων με διάφορους τρόπους. Οι εκτοπισμοί των Ελλήνων σε μέρη έρημα και εκτεθειμένα στις χειμερινές συνθήκες αποτελούσαν μιά σίγουρη εξόντωση, εξυπηρετώντας διπλό σκοπό: πρώτα να μην μπορούν να στεγασθούν και έπειτα να μην μπορούν να αγοράσουν τρόφιμα. Δεν επέτρεπαν για κανένα λόγο τη βοήθεια στους ηλικιωμένους γονείς ή στα ανήλικα παιδιά και στους αρρώστους, οι οποίοι, τελικώς, εγκαταλείπονταν στα φαράγγια και στα δάση και πέθαιναν από την πείνα ή αποτελειώνονταν από το τουρκικό μένος. Η δημιουργία λουτρώνων δήθεν για στρατιωτικούς λόγους αποτέλεσε το αποκορύφωμα του σχεδίου εξόντωσης. Τα κυβερνητικά και αστυνομικά όργανα τούς εξανάγκαζαν για λόγους δήθεν υγιεινής να λουστούν. Έβαζαν γυμνούς στα λουτρά άνδρες, γυναίκες και παιδιά με θερμοκρασία 40 βαθμών. Τα ενδύματά τους λεηλατούνταν. Όταν έβγαιναν από το λουτρό, τούς εξανάγκαζαν να παρατάσσονται στο χιόνι με θερμοκρασία κάτω του μηδενός, όπου και περίμεναν την επίσκεψη του αστυνόμου για καταμέτρηση, ο οποίος ποτέ δεν ερχόταν πρίν από μία ώρα. Έπειτα, άλλη μία ώρα περίμεναν τον γιατρό για ιατρι-

² Βλ. Βλασσίδης. (1996). Εις Ανάμνησιν της Γενοκτονίας των Ποντίων, από το αφιέρωμα του Μακεδονικού Πρακτορείου για τον Ποντιακό ελληνισμό, ιστοσελίδα: www.hellenic.org.

³ Φ. Μαλκίδης, (2012), «Οι Νεότουρκοι τότε και σήμερα», από την ιστοσελίδα: www.aktines.blogspot.com.

κή επιθεώρηση⁴. Αντιλαμβανόμαστε, επομένως, τις συνέπειες αυτών των δόλιων ενεργειών.

Μια άλλη μορφή εξόντωσης ήταν και τα τάγματα εργασίας, ως μια υποχρεωτική επιστράτευση των χριστιανών στη διάνοιξη δρόμων κάτω από αντίξοες συνθήκες καιρικές, διατροφής και κακομεταχείρισης. Από τα τάγματα αυτά, γνωστά στην τουρκική γλώσσα ως «αμελέ ταμπουρού» (amele taburu), ελάχιστοι επέζησαν. Άλλη μορφή διωγμού, απέναντι στους κατοίκους του Δυτικού Πόντου, της Σαμψούντας και της Πάφρας, ήταν η υποχρεωτική γενική εξορία στα ενδότερα της Μικράς Ασίας. Η εξορία αφορούσε κατοίκους ολόκληρων χωριών σε εξοντωτικές οδοιπορίες μέσα στο χιόνι, με ελάχιστους να επιζούν.

Οι Νεοτούρκοι, με τα σκληρά μέτρα που έλαβαν εναντίον των Ελλήνων του Πόντου, με τη μέθοδο των εξοριών, βιασμών, σφαγών, εξανδραποδισμών και απαγχονισμών (κατά τον Πανάρετο Τοπαλίδη), εξόντωσαν από την έκρηξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου το 1914 ως τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922:

Κατά την περίοδο 1914-1918, 170.576 Ποντίους

Κατά την περίοδο 1918-1922, 199.122 Ποντίους⁵.

Ο δραματικός απόγοχος της Μικρασιατικής Καταστροφής τρομοκράτησε τον δοκιμαζόμενο ελληνικό πληθυσμό του Πόντου, ο οποίος ήδη από το 1919 αντιμετώπιζε τις εξορίες, τις σφαγές και τις εκτελέσεις εξαναγκάζοντας πολλούς να καταφύγουν στα βουνά.⁶ Συνολικά ως τις 15 Δεκεμβρίου 1922, μόλις τρεις μήνες μετά την πυρπόληση της Σμύρνης, υπό το φόβο νέων αντιποίνων, χιλιάδες κάτοικοι των ποντιακών παραλίων και της ενδοχώρας, γύρω στα 890.000 άτομα από την Ανατολία, τη Θράκη και τον Πόντο είχαν αποβιβαστεί στα μεγάλα λιμάνια της ηπειρωτικής Ελλάδας και τα νησιά, χωρίς να υπολογίζονται όσοι ήρθαν οδικώς, ενώ τον επόμενο χρόνο συνέχισαν να καταφθάνουν πρόσφυγες κυρίως από τον Πόντο μέσω Κωνσταντινούπολης. Το πρώτο καράβι με πρόσφυγες για την Ελλάδα ξεκίνησε από τη Σαμψούντα τον Νοέμβριο του 1922 μέσω Κωνσταντινούπολης.

Σύμφωνα με την Επιτροπή Ποντιακών Μελετών⁷, οι Πόντιοι πρόσφυγες μεταφέρονταν με τουρκικά βαπτόρια και με επίβλεψη των συμμαχικών δυνάμεων στην Πόλη, εκεί περιθάλπονταν από τον Ελληνικό Ερυθρό

Σταυρό στους στρατώνες Σελιμιέ της Κωνσταντινούπολης και από εκεί επιβιβάζονταν σε ελληνικά πλοία για αποστολή στην Ελλάδα. Οι συνθήκες μεταφοράς ήταν άθλιες και συχνά εκβιαστικές, αλλά και η κατάσταση στους στρατώνες Σελιμιέ, όπου έφταναν οι ταλαιπωρημένοι πρόσφυγες ήταν εξίσου τραγική, καθώς στοιβάζονταν κατά χιλιάδες, σε άθλιες συνθήκες υγιεινής, χωρίς νερό και με τον τύφο που θέριζε.

Οι πρόσφυγες, φτάνοντας στην Ελλάδα, περνούσαν από υποχρεωτική καραντίνα στα λοιμοκαθαρτήρια και στους καταυλισμούς της Μακρονήσου και του Άη-Γιώργη, με τα πλοία που έφταναν στον Πειραιά, στο Καραμπουρνού (Καλαμαριά) της Θεσσαλονίκης, στην Καβάλα, στο Βόλο, στην Κόρινθο, στην Πρέβεζα και αλλού. Τα λοιμοκαθαρτήρια ήταν τόποι, όπου οι πρόσφυγες παρέμεναν ένα διάστημα, ώστε να εξετασθούν από τις υγειονομικές επιτροπές. Το διάστημα της παραμονής εξυπηρετούσε στη λήψη αποφάσεων από την κεντρική διοίκηση ως πρός την επιλογή του τόπου εγκατάστασης των προσφύγων. Οι αφιχθέντες στη Μακεδονία παρέμεναν στο λοιμοκαθαρτήριο που λειτουργούσε στην περιοχή Καραμπουρνού. Για τους πρόσφυγες με προορισμό την Αθήνα και τον Πειραιά λοιμοκαθαρτήρια λειτουργούσαν στη Μακρονήσο και στο νησάκι του Αγίου Γεωργίου στο στενό Περάματος-Σαλαμίνας. Το δράμα, ο πόνος και η εξαθλίωση δεν είχαν τελειωμό.

Το προσφυγικό ρεύμα συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 1923. Το 1924 οι χριστιανικοί πληθυσμοί του Πόντου περιελήφθησαν στην ελληνοτουρκική σύμβαση για την ανταλλαγή των πληθυσμών. Όσοι άνδρες επέζησαν από εκείνους που είχαν συλληφθεί τα πρηγούμενα χρόνια και υπηρετούσαν στα τάγματα εργασίας, πέρασαν στην Ελλάδα είτε μέσω Σαμψούντας είτε μέσω Συρίας. Η θεωρία του «καθαρού»⁸ εθνικού κράτους που θα συντελούσε στην αποφυγή διεθνών συγκρούσεων μεταξύ των λαών και τη διασφάλιση της ειρήνης, ολοκληρώθηκε το 1924. Παρέμειναν πίσω χιλιάδες εξισλαμισμένοι πια Έλληνες, οι οποίοι ομιλούν την ποντιακή διάλεκτο.

Οφείλουμε να αποδεχτούμε ότι η ακέραιη αποδοχή της ιστορικής αλήθειας, πέρα από διδακτισμούς και πολιτικές στρεβλώσεις, δικαιώνει τα αθώα θύματα του ποντιακού ελληνισμού, κρατώντας αέναα στην ψυχή μας τη μνήμη τους άσβεστη.

φωτ «Έλληνες θρηνούν συγγενείς τους που σφαγιάστηκαν στη Σμύρνη το 1922» ειλημμένη στις 1_6_2020 από το: [https://el.wikipedia.org/wikί/Γενοκτονία_των_Ελλήνων#/media/Αρχείο:02.09.1922_eleuthero_vima.jpg](https://el.wikipedia.org/wikί/Γενοκτονία_των_Ελλήνων#/media/Αρχείο:Smryna-vict-families-1922.jpg)

4 Όπ.π.

5 Γ. Βαλαβάνης, (1925), Σύγχρονη Γενική Ιστορία του Πόντου, Αθήνα, σ. 24.

6 Χρήστος Σαμουηλίδης, 2002, Ιστορία του Ποντιακού Ελληνισμού, Θεσσαλονίκη, σσ. 248-250.

7 Από την Ιστοσελίδα της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών www.erpm.gr

8 Η θεωρία αυτή εκφράστηκε για πρώτη φορά από τον Ελβετό ανθρωπολόγο Georges Montandon.

Από την Ιωνική Επανάσταση στη Σαλαμίνα

Του Υποναυάρχου Δημήτριου Γεωργαντά ΠΝ ε.α.

Αντί Εισαγωγής

Αφετηρία των Περσικών πολέμων αποτελεί η επέκταση της Περσικής αυτοκρατορίας στην Ευρώπη. Περί τα τέλη δου αιώνα π.Χ. η Περσία αποκτά προγεφύρωμα στην Ευρώπη, κατακτώντας τη Θράκη και φθάνοντας έως το Δούναβη. Οι Πέρσες με τον βασιλιά τους Δαρείο Α' (550-486 π.Χ.) επέλεξαν περί το 513 π.Χ. να υποτάξουν και τους Σκύθες που κατοικούσαν στη σημερινή Ρουμανία έως την Ουκρανία. Έκτισαν πλοιογέφυρα στο Δούναβη (Ιστρο) για να περάσουν τον ποταμό, την φύλαξη της οποίας ανέθεσαν στους Ίωνες. Οι Σκύθες στρατηγικά απέφευγαν να δώσουν κατά μέτωπο μάχη με τους Πέρσες έως ότου εξαντληθούν τα αποθέματα των Περσών. Πράγματι πέτυχαν τελικά συντριπτική νίκη εναντίον των Περσών, οι οποίοι οπισθοχώρησαν στο Δούναβη. Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, οι Σκύθες με απεσταλμένους τους στους Ίωνες, ζήτησαν την καταστροφή της γέφυρας, ώστε οι Πέρσες να υποστούν πανωλεθρία και οί Ίωνες να αποκτήσουν την ελευθερία τους. Σε σύσκεψη των ηγεμόνων των Ίωνων, ο Ιστιαίος (τέλη δου αιώνα – αρχές 5ου αιώνα π.Χ.) (τύραννος της Μιλήτου) πρότεινε και επέβαλε την άποψή του, να μην καταστρέψουν την πλοιογέφυρα, διότι η δύναμή τους στις πόλεις που κυβερνούσαν βασίζονταν στην υποστήριξη των Περσών. Καταστρέφοντας τους Πέρσες θα έχαναν συγχρόνως και οι ίδιοι την εξουσία τους. Το αποτέλεσμα ήταν οι Ίωνες να διασώσουν την Περσική αυτοκρατορία!

Ιωνική Επανάσταση (499 π.Χ. – 494 π.Χ.)

Μετά την αποτυχία της σκυθικής εκστρατείας ακολουθεί η πρώτη φάση των Περσικών πολέμων. Αιτία της επανάστασης θεωρείται η δυσαρέσκεια των κατοίκων των Ίωνων εναντίον των τυράννων, τους οποίους οι Πέρσες διόριζαν κυβερνήτες στις ιωνικές πόλεις, και οι μεμονωμένες ενέργειες δύο τυράννων από την Μίλητο, του Ιστιαίου και του Αρισταγόρα. Αφορμή για την Ιωνική Επανάσταση το 499 π.Χ. υπήρξε μία εμφύλια σύγκρουση στη Νάξο. Οι ηττημένοι εξόριστοι της Νάξου προσέφυγαν στον Αρισταγόρα (τέλη δου αιώνα-497 π.Χ.) -τύραννο της Μιλήτου- ζητώντας του να τους βοηθήσει να γυρίσουν και να αναλάβουν πάλι την εξουσία στο νησί τους. Ο Αρισταγόρας έπεισε τον Αρταφέρνη (τέλη δου αιώνα-493 π.Χ.) -Πέρση σατράπη στις Σάρδεις- ότι η Νάξος είναι πλούσιο νησί και είναι

Αποφάσισαν τότε να επαναστατήσουν. Γι' αυτό ζήτησαν βοήθεια από τις πόλεις της Ελλάδας. Όμως μόνο η Αθήνα και η Ερέτρια έστειλαν βοήθεια.

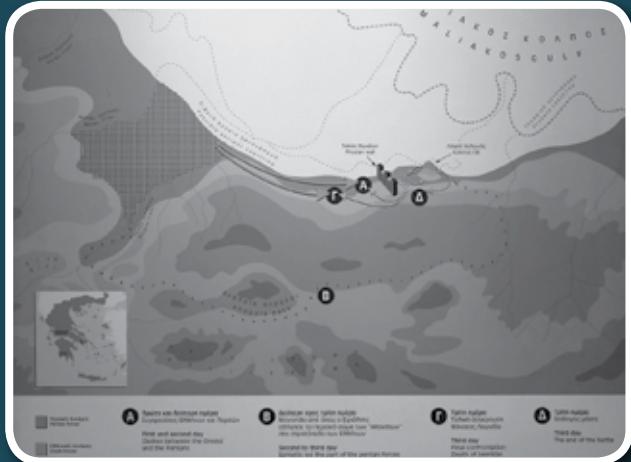
Ιωνική Επανάσταση

συμφέρον και για την Περσική αυτοκρατορία να επέμβει με στρατό και στόλο, να κατακτήσει το νησί και να επιτρέψουν στους εξόριστους Νάξιους να πάρουν την εξουσία. Είναι δυστυχώς από τα πολλά κακά παραδείγματα, όπου εσωτερικές συγκρούσεις των ελληνικών κοινοτήτων δημιουργούν ευκαιρίες να επέμβουν οι Πέρσες, υποστηρίζοντας πότε τον έναν και πότε τον άλλον, κατά το δοκούν. Η εκστρατεία της Νάξου απέτυχε. Ο Αρισταγόρας φοβούμενος ότι θα πληρώσει το τίμημα, έπεισε τις ελληνικές κοινότητες της Ιωνίας να εξεγερθούν εναντίον των Περσών και να ανατρέψουν τους σατράπες. Στην επανάσταση συμμετείχαν όλοι οι Ίωνες της Μικράς Ασίας και της Κύπρου, καθώς και η μη ελληνική κοινότητα της Καρίας. Οι Ίωνες ζήτησαν τη συνδρομή των ελληνικών κοινοτήτων της κυρίως Ελλάδος. Η Σπάρτη αρνήθηκε οποιαδήποτε βοήθεια, ενώ η Αθήνα και η Ερέτρια έστειλαν 20 και 5 τριήρεις αντίστοιχα.

Στα πρώτα στάδια της εξέγερσης οι Ίωνες είχαν σημαντικές επιτυχίες. Κατέλαβαν τις Σάρδεις, την πρωτεύουσα της Λυδίας και έδρα του Πέρση σατράπη. Πυρπόλησαν όμως το ναό της Αρτέμιδος στις Σάρδεις, από τα σημαντικότερα λατρευτικά κέντρα, διαπράττοντας σοβαρή iεροσυλία. Σταδιακά οι Πέρσες αντέστρεψαν την κατάσταση και το 494 π.Χ. στη ναυμαχία της Λάδης -έξω από τη Μίλητο- ο στόλος των Ίωνων (σύνολο 353 τριήρεις) θα συντριβεί από τους Πέρσες (600 τριήρεις). Αποτέλεσμα ήταν να κατασταλεί η εξέγερση και οι Πέρσες να καταστρέψουν ολοσχερώς τη Μίλητο.

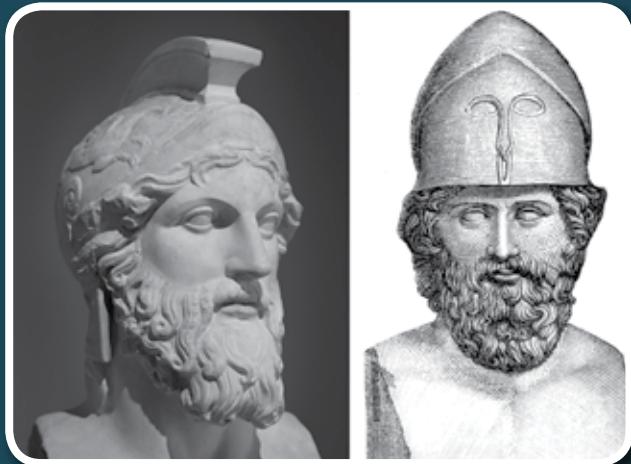
Μάχη Μαραθώνα (490 π.Χ.)

Χάρτης της Μάχης των Θερμοπυλών (480 π.Χ.)

Η Ναυμαχία στη Σαλαμίνα
του Γερμανού Βίλχελμ φον Κάουλμπαχ

Μιλτιάδης - Θεμιστοκλής

Ο Αθηναίος τραγικός ποιητής Φρύνιχος (535-505 αιώνας π.Χ.) θα παρουσιάσει σε δραματικούς αγώνες στο θέατρο Διονύσου το 492 π.Χ. την τραγωδία «Μιλήτου Άλωσις», με χορηγό τον ίδιο τον Θεμιστοκλή, η οποία θα προκαλέσει τεράστια ταραχή στους Αθηναίους, γιατί τους θύμισε «οικεία κακά». Αντί βραβείου ο Φρύνιχος τιμωρήθηκε με πρόστιμο χιλίων δραχμών.

Μάχη Μαραθώνα (Αύγουστος ή Σεπτέμβριος 490 π.Χ.)

Με την καταστολή της Ιωνικής επανάστασης οι Πέρσες στράφηκαν στην κυρίως Ελλάδα για να τιμωρήσουν τις ελληνικές κοινότητες που βοήθησαν τους Ίωνες. Έστειλαν απεσταλμένους στις ελληνικές κοινότητες και ζήτησαν «γη και ύδωρ». Πολλές ελληνικές κοινότητες δήλωσαν αμέσως υποταγή, εκτός των Σπαρτιατών και των Αθηναίων. Οι Σπαρτιάτες μάλιστα πραγματοποίησαν ιεροσυλία ρίχνοντας τους ιερούς απεσταλμένους των Περσών σε πηγάδι για να βρουν εκεί «γη και ύδωρ»!

Το 492 π.Χ. οι Πέρσες εκστράτευσαν μέσω Ξηράς, διαμέσου της Θράκης και της Μακεδονίας, αλλά η εκστρατεία τους απέτυχε. Το 490 π.Χ. κινήθηκαν εναλλακτικά μέσω θαλάσσης διασχίζοντας το Αιγαίο και κατακτώντας τα νησιά του Αιγαίου. Αποβιβάστηκαν στο Μαραθώνα όπου διαδραματίστηκε η περιφανής μάχη του Μαραθώνα (480 π.Χ.). Ευτυχώς για τους

Αθηναίους ο ηγέτης τους στρατηγός Μιλτιάδης (554-489 π.Χ.), γνώριζε τις στρατιωτικές δυνατότητες, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των Περσών, από την υπηρεσία του ως ηγεμόνας κάποιων μη ελληνικών κοινοτήτων της χερσονήσου της Καλλίπολης.

Υπάρχουν πολλά σκοτεινά σημεία ως προς το τι έγινε στη μάχη του Μαραθώνα και ο Ηρόδοτος, που εξιστόρησε τους Περσικούς πολέμους, δεν απαντά σε βασικά θέματα. Το έργο του που το έγραψε δεκαετίες μετά τους πολέμους, δίνει μυθικές διαστάσεις, εξυμνώντας τη μεγαλειώδη επιτυχία των Ελλήνων. Παρέχει πληροφορίες που είναι εξωπραγματικές, όπως π.χ. ότι ο Περσικός στρατός αποτελείτο από εκατομμύρια πολεμιστές, που ήταν αδύνατο να χρηματοδοτήσει και να συντηρήσει εφοδιαστικά οποιαδήποτε αυτοκρατορία της τότε εποχής. Επίσης, αναφέρει ότι στη μάχη δεν χρησιμοποιήθηκε το υππικό από τους Πέρσες, παρόλο ότι ήταν το ισχυρό τους όπλο και δεν καταγράφει το λόγο που δεν χρησιμοποιήθηκε. Αναφέρει βέβαια ότι οι Αθηναίοι χρησιμοποίησαν μία παράταξη όπου είχαν ενισχυμένα τα δύο άκρα και σχετικά αδύνατο το κέντρο [όπου ήταν στρατηγοί Θεμιστοκλής (525-459 π.Χ.) και Αριστείδης ο Δίκαιος (530-468 π.Χ.), περίπου 35 και 40 ετών αντίστοιχα τότε], το οποίο υποχώρησε

αναγκάζοντας τους Πέρσες να τους ακολουθήσουν, ώστε τελικά οι Αθηναίοι να τους κυκλώσουν και να τους καταστρέψουν. Περίπου έξι χιλιάδες τετρακόσιοι Πέρσες έπεσαν στο πεδίο της μάχης και ελάχιστοι μόνο Αθηναίοι και σύμμαχοί τους (192 Αθηναίους και 11 Πλαταιείς). Μετά τη μάχη οι Πέρσες προσπάθησαν να αποβιβαστούν στο Φάληρο, το πολεμικό λιμάνι των Αθηναίων, να το καταλάβουν και να επιτεθούν στην Αθήνα. Ο Αθηναϊκός στρατός όμως τρέχοντας από τον Μαραθώνα έφθασαν νωρίτερα και οι Πέρσες βλέποντάς τους δεν τόλμησαν να αποβιβαστούν και αναχώρησαν άπρακτοι. Το τρόπαιο στον Μαραθώνα έμεινε να θυμίζει αιώνια την ιστορική στιγμή των Αθηναίων και του Μιλτιάδη. Έμεινε επίσης και η διαδρομή του Μαραθωνίου για να θυμίζει τον ημεροδρόμο Φειδιππίδη. Αυτή η μεγάλη νίκη μαζί με τη ναυμαχία της Σαλαμίνας, θα παίξει σημαντικό ρόλο στην μετέπειτα εξέλιξη της Αθήνας του 5ου αιώνα π.Χ.

Μάχη Θερμοπολών (480 π.Χ.)

Ήταν φανερό ότι η ήττα στον Μαραθώνα δεν θα τερμάτιζε τις προσπάθειες των Περσών να υποτάξουν τις ελληνικές κοινότητες. Ο πρόωρος όμως θάνατος του Δαρείου Α' και οι επαναστάσεις που συνέβησαν με την ανάληψη της εξουσίας από το γιο του Ξέρξη Α' (519-475 π.Χ.), σταμάτησε τις περσικές προπαρασκευές, έως ότου το 483 π.Χ. έγινε σαφές ότι οι Πέρσες ετοιμάζονταν για νέα μεγάλη εκστρατεία εναντίον του ελλαδικού χώρου. Πολλές ελληνικές κοινότητες συνέδραμαν στην περσική εκστρατεία με την πλευρά των Περσών, διότι πίστευαν ότι δεν είχαν άλλη εναλλακτική δυνατότητα. Για άλλους, η σύμπλευση στον πόλεμο με τους Πέρσες ήταν μία μεγάλη ευκαιρία να κερδίσουν από την περσική νίκη. Πολλοί εξόριστοι Έλληνες εμψύχωναν τους Πέρσες να εκτελέσουν την εκστρατεία. Οι Αλευάδες, αριστοκρατική οικογένεια της Θεσσαλίας και οι Πεισιστρατίδες από την Αθήνα, έστειλαν απεσταλμένους τους στον Πέρση βασιλιά, για να τον πείσουν να εκστρατεύσει, πιστεύοντας ότι κερδίζοντας οι Πέρσες θα τους δίνονταν η ευκαιρία να επιστρέψουν στην εξουσία των κοινοτήτων τους. Οι Πεισιστρατίδες μάλιστα έστειλαν τον χρησμολόγο Ονομάκριτο για να πείσει τον Ξέρξη ότι η εκστρατεία ήταν γραπτό από τους θεούς να επιτύχει.

Για άλλες ελληνικές κοινότητες η περσική εκστρατεία ήταν ευκαιρία να λύσουν ανοικτούς λογαριασμούς με τους γείτονές τους. Οι Θηβαίοι και οι Θεσσαλοί συμμάχησαν με τους Πέρσες γιατί έτσι θα επικρατούσαν στις συγκρούσεις τους με άλλες ελληνικές κοινότητες της Κεντρικής Ελλάδος. Συγχρόνως, αρκετές ελληνικές κοινότητες συνασπίστηκαν με την πανελλήνια συμμαχία, γιατί οι εχθροί τους ήταν στο αντίπαλο μέρος των Περσών. Οι Φωκείς συμμάχησαν με τις άλλες ελληνικές κοινότητες και όχι με τους Πέρσες, γιατί οι προαιώνιοι

εχθροί τους οι Θεσσαλοί ήταν με το μέρος των Περσών. Δηλαδή αν οι Θεσσαλοί είχαν συμπλεύσει με την ελληνική συμμαχία, τότε οι Φωκείς θα είχαν συμμαχήσει με τους Πέρσες.

Σημαντικό είναι ότι περίπου 31 ελληνικές κοινότητες άφησαν στην άκρη τις οποιεσδήποτε διαφορές τους και διαμόρφωσαν μία συμμαχία έναντι της περσικής επιβολής. Παράδειγμα η Αθήνα και η Αίγινα, οι οποίες ήταν σε διαρκή πόλεμο για μεγάλο χρονικό διάστημα, σταμάτησαν τις συγκρούσεις και συμμάχησαν, ώστε να κερδίσουν τους Πέρσες. Μελανό σημείο αποτελεί το γεγονός ότι αρκετές ελληνικές κοινότητες κράτησαν ουδετερότητα, μέχρι να δουν πού θα έγερνε η πλάστιγγα. Παράδειγμα, η Κέρκυρα και το Άργος. Οι Κερκυραίοι δικαιολογούνταν ότι οι τριήρεις τους δεν μπορούσαν να πλεύσουν λόγω κακοκαιρίας και οι Αργείοι, οι οποίοι πείστηκαν από τους Πέρσες ότι ο Περσέας ήταν γενάρχης των Αργείων και των Περσών.

Στη φάση αυτή τέθηκε το θέμα της ηγεσίας της πανελλήνιας κοινότητας, που θα αναλάμβανε την αντιμετώπιση με επιτυχία του κοινού εχθρού. Υπήρχαν σοβαρές διαμάχες με τελική επικράτηση της ανάληψης της ηγεσίας από τους Σπαρτιάτες και στη ξηρά και στη θάλασσα. Στη μεν ξηρά ορθώς, στη δε θάλασσα κακώς, διότι είχαν μικρότερο στόλο σε αντίθεση με τους Αθηναίους που διέθεταν τα 2/3 των τριηρών του ενωμένου ελληνικού στόλου.

Δεδομένη ήταν η αριθμητική υπεροπλία των Περσών στην ξηρά και τη θάλασσα. Το πλεονέκτημα των Ελλήνων ήταν η μάχη σώμα με σώμα, ενώ των Περσών η μάχη εκ του μακρόθεν (τοξότες). Η μόνη πιθανότητα των Ελλήνων να επικρατήσουν στη ξηρά και τη θάλασσα ήταν να δώσουν μάχες - ναυμαχίες σε στενό χώρο, ώστε οι Πέρσες να μην μπορούν να χρησιμοποιήσουν όλη την υπεροπλία τους και να μην τους δοθεί η δυνατότητα της μάχης εκ του μακρόθεν. Πρώτη προσπάθεια έγινε με 10.000 πολεμιστές να κλείσουν τα περάσματα στα Τέμπη. Όμως συνειδητοποίησαν ότι οι Πέρσες είχαν εναλλακτικά περάσματα να ξεφύγουν, χωρίς να τους αντιμετωπίσουν. Η δεύτερη επιλογή έλαβε σάρκα και οστά στις Θερμοπύλες, όπου μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τους Πέρσες από ξηρά και θάλασσα.

Η παράδοση λέει ότι οι Σπαρτιάτες επέλεξαν ηρωική ήττα στις Θερμοπύλες, προκειμένου να ενθαρρύνθουν οι Έλληνες να συνεχίσουν την αντίσταση. Ίσως η πραγματικότητα να είναι περισσότερο σύνθετη. Οι Έλληνες πιθανόν να έστειλαν μικρό εκστρατευτικό σώμα στις Θερμοπύλες, γιατί πίστευαν ότι η στενότητα του περάσματος θα επέτρεπε λίγους πολεμιστές να κρατήσουν τους Πέρσες για μεγάλο χρονικό διάστημα, ώστε να συγκεντρώσουν όλες τις εφεδρείες τους. Στην πιθανότητα αυτή έκαναν ένα σημαντικό στρατηγικό

λάθος. Γιατί, οι Πέρσες μέσα σε τρεις ημέρες κέρδισαν τον ηρωικό πενηντάχρονο Σπαρτιάτη βασιλιά Λεωνίδα Α' του Αλεξανδρίδα (540-480 π.Χ.), ανάγκασαν τον ελληνικό στόλο να εγκαταλείψει το Αρτεμίσιο και ο Ξέρξης χωρίς εμπόδια προέλασε στην Αθήνα. Κατέλαβε την Αθήνα, την οποία κατέστρεψε. Έκαψε την Ακρόπολη και τους ναούς της, παίρνοντας εκδίκηση για την πυρπόληση του ναού της Αρτέμιδος στις Σάρδεις.

Ναυμαχία Σαλαμίνας (28/29 Σεπτεμβρίου 480 π.Χ.)
Στη συνέχεια οι Πελοποννήσιοι ήθελαν να υποχωρήσουν στον Ισθμό της Κορίνθου, όπου να αντιμετωπίσουν τους Πέρσες από ξηρά και από θάλασσα. Αν αυτό συνέβαινε, θα αποτελούσε τραγικό στρατηγικό λάθος. Η ναυμαχία στην ανοικτή θάλασσα στον Ισθμό θα παρείχε μεγάλο πλεονέκτημα στους Πέρσες, γιατί διέθεταν περισσότερα πλοία και το ναυτικό τους ήταν πιο ευέλικτο. Οι Πέρσες είχαν στις τάξεις τους πολλά πλοία των Ιώνων, Φοινίκων, Κάρων, Κυπρίων και άλλων φημισμένων ναυτικών. Επιπλέον, οι Πέρσες ανεμπόδιστα θα μπορούσαν να αποβιβάσουν με το στόλο τους, στρατό σε οποιοδήποτε σημείο της Πελοποννήσου και εύκολα να κατακτήσουν ολόκληρη την Πελοπόννησο.

Κατά τον Ηρόδοτο ο «αριστόβουλος» Θεμιστοκλής έστειλε το δούλο του Σίκινο και παραπλάνησε τον Ξέρξη, ώστε να δώσει τη ναυμαχία στα στενά της Σαλαμίνας. Από στρατηγικής άποψης η επιλογή των Περσών να ναυμαχήσουν στη Σαλαμίνα ερμηνεύεται από το γεγονός ότι πλησίαζε ο χειμώνας και η θάλασσα δεν θα βοηθούσε στη συνέχιση των πολεμικών επιχειρήσεων. Γιατί τα περσικά πλοία έπρεπε να γυρίσουν σε ασφαλή λιμάνια μακριά από τον ελλαδικό χώρο, όπου θα ήταν δυνατός ο ανεφοδιασμός τους. Οι Πέρσες βιάστηκαν να δώσουν τέλος στον πόλεμο πριν την λήξη της θερινής εκστρατευτικής περιόδου. Συνέχεια αυτού ήταν μία συντριπτική νίκη του ελληνικού στόλου υπό τον Θεμιστοκλή στη Σαλαμίνα, την ολοσχερή καταστροφή του περσικού στόλου και το τέλος του πολέμου στη θάλασσα.

Ο πόλεμος βέβαια δεν είχε τελειώσει. Ο Ξέρξης εγκατέλειψε την Ελλάδα, αλλά άφησε πίσω τον Μαρδόνιο με 300.000 στρατό. Μετά το πέρασμα του χειμώνα ο Μαρδόνιος προσπάθησε να προσεταιριστεί τους Αθηναίους, τάζοντάς τους ανταλλάγματα. Οι Αθηναίοι του απάντησαν ότι δεν θα συμμαχούσαν με τους Πέρσες, πρώτον γιατί ήταν υποχρεωμένοι να εκδικηθούν το κάψιμο και την καταστροφή των ιερών των θεών τους και δεύτερον γιατί δεν το επέτρεπε η ελληνικότητα, το κοινό αίμα, η κοινή γλώσσα, τα κοινά ιερά των θεών και οι θυσίες και ο παρόμοιος τρόπος ζωής. Τελικά δόθηκε μάχη στο έδαφος της Βοιωτίας, στις Πλαταιές (479 π.Χ.), όπου οι ενωμένοι Έλληνες υπό τον αντιβασιλιά στρατηγό Παυσανία τον Λακεδαιμόνιο (510-480 π.Χ.) κατέστρεψαν ολοσχερώς όλο τον περ-

σικό στρατό. Ο Ηρόδοτος δεν δίνει λογική εξήγηση των διαδραματισθέντων στη μάχη. Στην αρχή φαινόταν ότι οι Πέρσες θα κέρδιζαν στο πεδίο της μάχης. Κι όμως ο ενωμένος ελληνικός στρατός κατάφερε να τον συντρίψει και να θέσει τέλος στις περσικές εκστρατείες στην Ελλάδα.

Αντί επιλόγου

Οι περσικοί πόλεμοι διαδραμάτισαν κομβικό ρόλο στη μετάφραση του μυθικού μοντέλου του Ομήρου και της Ιλιάδας σε μία υλοποιήσιμη ιδέα. Η ανάγκη αντιμετώπισης των Περσών ανάγκασε τις ελληνικές κοινότητες να δημιουργήσουν μία πανελλήνια κοινότητα με την ηγεσία κάποιας κοινότητας και με βάση το μοντέλο αυτό πολέμησαν και κέρδισαν. Η ιδέα αυτή επέζησε και συνεχίστηκε για πολλούς αιώνες.

Οι αρχαίοι Έλληνες στις νικηφόρες μάχες (Μαραθώνα, Θερμοπύλες, Πλαταιές) – ναυμαχίες (Σαλαμίνα, Αρτεμίσιο) συνέτριψαν υπέρτερες στρατιωτικές δυνάμεις και σημάδεψαν το μέλλον των απογόνων τους, της Ευρώπης και της ανθρωπότητας. Το δημοκρατικό πολίτευμα, ο Χρυσούς Αιώνων του Περικλή, η ανάπτυξη του πνεύματος και των τεχνών συνέχισαν την ανάπτυξή τους, που καθόρισαν την πορεία και την εξέλιξη της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας ιστορίας. Γιατί σε περίπτωση ήταν των Ελλήνων θα σταματούσε η εξέλιξη της αρχαίας Ελλάδος και ο ελληνιστικός - ο δυτικός πολιτισμός ίσως να μην υπήρχαν. Ενάμιση αιώνα μετά, ο Μέγας Αλέξανδρος θα συντρίψει την περσική αυτοκρατορία και θα δημιουργήσει την ελληνιστική οικουμένη, πρόγονο της Ρωμαϊκής και της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Βιβλιογραφία

- Βλασπόουλος, Κώστας. (2020). Έλληνες και Βάρβαροι 1: Επαφές, Συγκρούσεις, Ανταλλαγές, Αθήνα: Mathesis, διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: (<https://mathesis.cup.gr/courses/course-v1:GreekCivilization+GC3.1+20A/course/>, 18-3-2020).
- Ηρόδοτος. (1992). *Ιστορία 7. Πολύμνια*, μετάφραση Φιλολογική Ομάδα Κάκτου, Αθήνα: Χατζόπουλος
- Ηρόδοτος. (1992). *Ιστορία 8. Ουρανία*, μετάφραση Φιλολογική Ομάδα Κάκτου, Αθήνα: Χατζόπουλος
- Πλούταρχος. (1991). *Βίοι Παράλληλοι*: Θεμιστοκλής – Κάμμιλος, μετάφραση Μ. Μερακλής, Αθήνα: Κάκτος.

«Ιωνική Επανάσταση» φωτό ειλημμένη στις 3_6_2020 από το: <https://pt.slideshare.net/xristoi/ss-29010369/>

«Χάρτης της μάχης των Θερμοπυλών» φωτό ειλημμένη στις 3_6_2020 από το: https://el.wikipedia.org/wiki/Μάχη_των_Θερμοπυλών#/media/Aρχείο:Map_of_the_Battle_of_Thermopylae.jpg

«Μάχη των Μαραθώνων» φωτό ειλημμένη στις 3_6_2020 από το: <https://www.mixanitouxronou.gr/i-ekpliki-ton-person-meta-ti-machi-tou-marathon-aoran-prospathisan-na-efnidiasou-tin-athina-tous-perimenan-ennia-chiliades-aspides/>

«Η Ναυμαχία στη Σαλαμίνα» φωτό ειλημμένη στις 3_6_2020 από το: https://el.wikipedia.org/wiki/Ναυμαχία_της_Σαλαμίνας#/media/Aρχείο:Kaulbach,_Wilhelm_von_-_Die_Seeschlacht_bei_Salamis_-_1868.JPG

«Θεμιστοκλής» φωτό ειλημμένη στις 3_6_2020 από το: https://el.wikipedia.org/wiki/Θεμιστοκλής#/media/Aρχείο:Illustrerad_Verldshistoria,_band_I,_III_116.png

«Μίλτιαδης» φωτό ειλημμένη στις 3_6_2020 από το: [https://el.wikipedia.org/wiki/Μίλτιαδης#/media/Aρχείο:Miltiades_\(Roman_replica\).jpg](https://el.wikipedia.org/wiki/Μίλτιαδης#/media/Aρχείο:Miltiades_(Roman_replica).jpg)

George Sirian

Από την καταστροφή των Ψαρών στο US NAVY

Του Αρχιπλοιάρχου **Λεωνίδα Τσιαντούλα** ΠΝ ε.α.

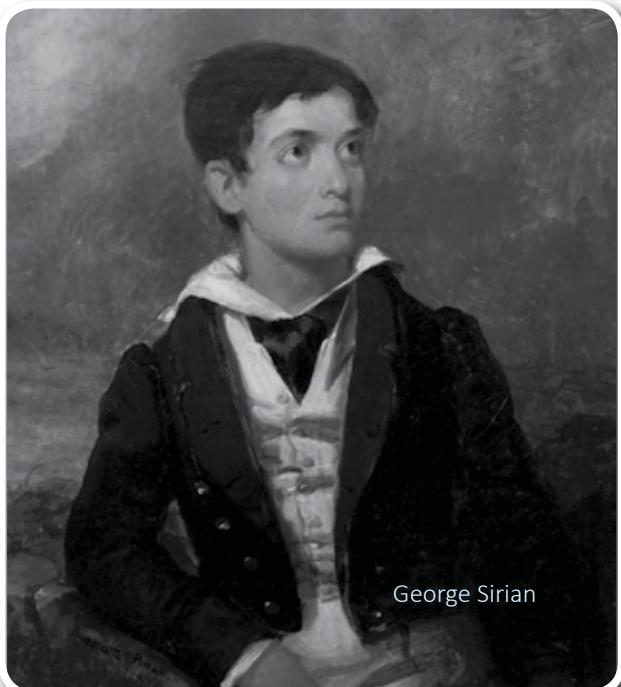
Αντιπροέδρου του Ελληνικού Ινστιτούτου Ναυτικής Ιστορίας

Πριν λίγους μήνες βρέθηκα για λίγες ημέρες για οικογενειακούς λόγους στην Αμερική και συγκεκριμένα στη Βοστόνη. Στη διάρκεια της παραμονής μου εκεί δεν παρέλειψα να επισκεφτώ το χώρο των ιστορικών ναυπηγείων της πόλης, όπου ελλιμενίζονται 2 πολύ σημαντικά πλοία – μουσεία. Το ένα είναι το 220 ετών ξύλινο τρικάταρτο ιστιοφόρο «USS Constitution». Το άλλο είναι το 75 ετών Αντιορπιλικό «Casing Young» (τύπου Fletcher, σαν το δικό μας «Βέλος»).

Το «USS Constitution» είναι πλήρως ενεργό ως πλοίο, μια φορά το χρόνο μάλιστα πραγματοποιεί ταξίδι με πανιά και εκτελεί και πυρά! Για την μουσειακή υποστήριξή του υπάρχει ένα ιδιαίτερο κτίριο στην ξηρά, παλιό κτίριο συνεργείων του ναυπηγείου. Για το πόσο ενδιαφέρον, πρωτότυπο, καλαίσθητο και λειτουργικό είναι αυτό το κτίριο – μουσείο δεν θα αναφερθώ εδώ, λόγω περιορισμένου χώρου. Άλλα υποθέτω ότι μπορείτε να το φανταστείτε!

Μέσα λοιπόν σε αυτό το εξαιρετικό μουσείο ένα μικρό έκθεμα κυριολεκτικά έκλεψε την προσοχή μου. Είναι το πορτραίτο που βλέπετε στη φωτογραφία. Ένα παιδί ντυμένο με ναυτική ενδυμασία. Πρόκειται για μια ελαιογραφία, έργο του αξιόλογου Νεοϋορκέζου ζωγράφου Charles Cromwell Ingham. Η έκπληξή μου ήταν μεγάλη όταν διάβασα ποιο ήταν αυτό το παιδί και κυρίως ποια ήταν η ιστορία του. Όπως γράφει η πινακίδα του μουσείου, πρόκειται για τον George Sirian, ένα ελληνόπουλο που αφού διασώθηκε από την καταστροφή των Ψαρών από τους Τούρκους είχε μια λαμπρή

George Sirian

σταδιοδρομία στο αμερικάνικο Πολεμικό Ναυτικό. Το θέμα μου ήταν παντελώς άγνωστο και πολύ σύντομα ψάχνοντας στο διαδίκτυο βρήκα ιδιαίτερως ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες για την όλη υπόθεση, τις οποίες θα μοιραστώ μαζί σας.

Ο George Sirian γεννήθηκε στα Ψαρά το 1818 και τότε λεγόταν Γιώργος Σαρηγιάννης. Τον Ιούλιο του 1824, όταν τα Ψαρά καταστρέφονται από τους Τούρκους, είναι μόλις 6 χρονών. Η μητέρα του για να τον σώσει από τη σφαγή τον βάζει σε μια βάρκα μαζί με άλλους φυγάδες. Η υπόλοιπη οικογένειά του που έμεινε στο νησί πιθανότατα χάθηκε. Με χίλιους κόπους η βάρκα των φυγάδων καταλήγει στη Μήλο. Εκεί, 3 χρόνια μετά, τον Απρίλιο του 1827, καταπλέει για ανεφοδιασμό το USS Constitution. Το αμερικάνικο πλοίο επιχειρεί στην Ανατολική Μεσόγειο προστατεύοντας τα συμφέροντα των εμπορικών τους πλοίων και δρώντας κατά των πειρατών της Βόρειας Αφρικής. Οι μαρτυρίες λένε ότι κατά την παραμονή του πλοίου στη Μήλο 4 ελληνόπουλα επιβιβάστηκαν για να κάνουν βοηθητικές δουλειές. 2 από αυτά ναυτολογήθηκαν. Ένα από τα δύο ήταν και ο μικρός Γιώργος Σαρηγιάννης, που μετονο-

μάστηκε κατά την αμερικάνικη συνήθεια σε George Sirian!

Στο USS Constitution υπηρετεί εκείνη την περίοδο ως Ναυτικός Επιμελητής ο Υποπλοίαρχος Robert Rundolph, ο οποίος συγκινείται από την τραγική ιστορία του George και τον αναλαμβάνει υπό την προστασία του. Όταν ένα χρόνο μετά τον Ιούλιο του 1828 το πλοίο επιστρέφει στη Βοστώνη ο George Sirian έχει προαχθεί στον βαθμό του κανονικού ναύτη. Στο σημείο αυτό απολύεται από το Ναυτικό και για τα επόμενα 10 χρόνια ο Rundolph φροντίζει για τη μόρφωση και επαγγελματική κατάρτιση του νεαρού προστατευόμενού του. Στην αρχή μάλιστα αυτής της περιόδου έγινε και το πορτραίτο του που βρίσκεται στο Μουσείο.

Μέσα στο πλαίσιο της γενικής εκπαίδευσής του τον έστειλε να εκπαιδευτεί στην Πυροβολική από έναν Υπαξιωματικό που θεωρείτο ως πιο καταρτισμένος πυροβολητής του Ναυτικού των ΗΠΑ. Αυτός ήταν ο George Marshall ο οποίος παρά το αμερικανοποιημένο όνομά του ήταν Έλληνας που γεννήθηκε το 1785 στη Ρόδο. Το ελληνικό του όνομα αγνοείται. Άγνωστο επίσης είναι το πώς έφτασε στην Αμερική κάποια στιγμή πριν το 1806, οπότε και κατατάσσεται στο αμερικανικό Πολεμικό Ναυτικό ως πυροβολητής. Μετά από 15 χρόνια υπηρεσίας σε Πολεμικά Πλοία ο Marshall έγραψε ένα εκπαιδευτικό εγχειρίδιο με τίτλο «Πρακτική Ναυτική Πυροβολική». Το βιβλίο αυτό αποτέλεσε «Ευαγγέλιο» για τους πυροβολητές της εποχής και ήταν το βασικό εκπαιδευτικό εργαλείο μέχρι αρκετά χρόνια μετά την ίδρυση της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων στην Annapolis το 1845. Ο Marshall υπήρχε κάτι παραπάνω από απλός δάσκαλος για το νεαρό George. Τον αγάπησε σαν δικό του παιδί και στάθηκε δίπλα του όσο ζούσε. Ο Marshall πέθανε από κίτρινο πυρετό το καλοκαίρι του 1855 στο Πόρτσμουθ.

Ας πάμε όμως πίσω στον Sirian. Το καλοκαίρι του 1836, 8 χρόνια από τότε που ξεμάρκαρε, κατατάσσεται πάλι στο Ναυτικό ως ναύτης. Είναι τώρα 19 χρονών παλληκαράκι! Λόγω της εκπαίδευσής του από τον Marshall παίρνει την ειδικότητα του Πυροβολητή. Τέσσερα χρόνια μετά, το 1840 παντρεύεται την κόρη του George Marshall, Eleanor, με την οποία έκαναν 7 παιδιά.

Με την πάροδο των ετών ο Sirian θα εξελιχθεί σε ένα από τους εμπειρότερους Πυράρχες και εκπαιδευτές της πυροβολικής (όπως και ο Marshall). Στη διάρκεια της υπηρεσίας του στο Πολεμικό Ναυτικό των ΗΠΑ υπηρέτησε σε 20 πλοία και 15 Ναυτικές Υπηρεσίες. Ήταν ο μόνος που υπηρέτησε 3 φορές στο «USS Constitution». Ως ναυτής, ως πυροβολητής και ως Πυράρχης. Ταξίδεψε σε όλο τον κόσμο. Από την Βραζιλία μέχρι το Χονγκ Κονγκ και από το Μεξικό μέχρι τη Μεσόγειο! Πολέμησε σε 2 πολέμους: Τον Αμερικανο - μεξικανικό και τον

George Sirian

Αμερικανικό Εμφύλιο. Ο Sirian συνταξιοδοτήθηκε το 1880, μετά από σταδιοδρομία 45 ετών! 11 χρόνια μετά την αποστρατεία του, το 1891, πεθαίνει στο Πόρτσμουθ.

Το Αμερικανικό Πολεμικό Ναυτικό αναγνώρισε την προσφορά του και καθιέρωσε το George Sirian Meritorious Service Award. Πρόκειται για βραβείο το οποίο απονέμεται κάθε χρόνο στον καλύτερο Υπαξιωματικό από όλο τον Στόλο εκείνη τη χρονιά. Η τελετή γίνεται (πού αλλού;) στο κατάστρωμα του USS Constitution.

Αυτή λοιπόν ήταν η άγνωστη ιστορία του George Sirian, του ορφανού ελληνόπουλου που έφυγε από την φλεγόμενη Ελλάδα για να σταδιοδρομήσει στο Αμερικανικό Πολεμικό Ναυτικό. Μία από τις πολλές όμορφες άγνωστες ιστορίες της ελληνικής ναυτικής αξιοσύνης. Αν σας άρεσε, μπορείτε να βρείτε κι άλλες τέτοιες αφηγήσεις στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Ινστιτούτου Ναυτικής Ιστορίας www.elinis.com

Η Εκκλησία τη δεκαετία του 1940

Τα ματωμένα ράσα της Ορθοδοξίας

Επιμέλεια του Αντιστρατήγου Πέτρου Μαρκόπουλου ε.α.

Επειδή αμφισβητήθηκε η συμβολή της Εκκλησίας στην κατοχή, έκρινα σκόπιμο, να σας αναπτύξω το θέμα αυτό για την ενημέρωσή σας.

Οι Κληρικοί μας, μέσα στη φρίκη του πολέμου, προσπάθησαν να σταθούν δίπλα στους ενορίτες τους. Άλλοι πάλι συνεργάστηκαν με τις αντιστασιακές οργανώσεις, στηρίζοντας το φρόνημα του λαού. Κατακρεουργήθηκαν, βασανίστηκαν, εκτελέστηκαν για τη δράση τους. Βούλγαροι, Γερμανοί και Ιταλοί ανέλαβαν δράση κατά των κληρικών της χώρας, φοβούμενοι την επιρροή που ασκούσαν στους πιστούς. Εκανοντάδες οι νεκροί, χιλιάδες οι διωγμένοι και οι ταπεινωμένοι.

Η Εκκλησία την περίοδο της Κατοχής –όπως αναφέρεται και στην έκδοση του Κλάδου Εκδόσεων Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος «Μνήμες και Μαρτυρίες από το '40 και την Κατοχή»–, πρόσφερε πολλά και πλήρωσε με το αίμα των απλών κληρικών. Την ίδια στιγμή αρχιεπίσκοποι και μητροπολίτες έδιναν τη δική τους μάχη για την επιβίωση του λαού. Και φάίνεται ότι τα κατάφεραν.

Με την κήρυξη του πολέμου, στις 28 Οκτωβρίου του 1940, και αφού είχε προηγηθεί η έκδοση της διαταγής περί επιστρατεύσεως, η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος, που συνεδρίασε εκτάκτως με πρόεδρο των τότε Αρχιεπίσκοπο Χρύσανθο, εξέδωσε διάγγελμα προς τον λαό, ενώ με εγκύκλιο της καλούσε τους μητροπολίτες να αναπέμπουν δεήσεις «υπέρ υγείας,

ενισχύσεως και ευοδώσεως νίκης και κράτους των μαχομένων στρατευμάτων». Αναφέρεται τότε στο διάγγελμα: «Η Εκκλησία ευλογεί όπλα τα ιερά και πέποιθεν ότι όλα είναι τέκνα της Πατρίδος, ευπειθή εις κέλευσμα Αυτής και του Θεού, θα σπεύσωσιν εν μια ψυχή και καρδία να αγωνισθώσιν υπέρ βωμών και εστιών και της ελευθερίας και τιμής...».

Γ' αυτό στην ελληνορθοδοξία δεν απαιτήθηκε κάποια Θεολογία απελευθερώσεως ή επαναστάσεως, διότι η ορθόδοξη παράδοση είναι μόνιμα φιλελεύθερη και επαναστατική, ως αναστατική, δηλαδή αναστάσιμη. Ο Ορθόδοξος Κλήρος και στην ειρήνη και στον πόλεμο επιτελεί έργο απελευθερωτικό: Στην περίοδο της ειρήνης, ελευθερώνοντας την καρδιά των πιστών από την δουλεία των παθών, και στον πόλεμο, ελευθερώνοντας την Πατρίδα από την απειλή της υποδουλώσεώς της. Η εκκλησιαστική λατρεία αναρριπίζει συνεχώς την συνείδηση και το ιδανικό της ελευθερίας, σε σημείο που ο αναστάσιμος χαιρετισμός «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ» να συνοδεύεται, στην περίοδο της μακρόσυρτης δουλείας μας, με το: «ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΣ ΑΝΕΣΤΗ!» Στη νοοτροπία του ελληνορθόδοξου ο Θεός ταυτίσθηκε με την επανάσταση, ως εθνική ανάσταση, και η Ορθοδοξία με την ελευθερία. Έτσι, ο Κληρικός που κρατεί στο ένα χέρι το καριοφίλι και στο άλλο το άγιο Ποτήριο με την θεία Μετάληψη, ή ο μοναχός που βγάζει το ράσο για να ντυθεί την φουστανέλλα, έγιναν η συνηθέστερη εικόνα

του '21, όπως ακόμη και οι Ναοί και τα Μοναστήρια μέχρι την εθνική αντίσταση μεταβάλλονταν σε τόπους «μυστικοσυμβουλίων» των Αγωνιστών ή σε αποθήκες πυρομαχικών, αλλά και σε μόνιμα καταφύγια των Αγωνιστών μας.

Χρειάζεται να είναι κανείς εντελώς ανιστόρητος και κακοπροαίρετος για να αμφισβητεί την συμβολή της Εκκλησίας μας στους εθνικούς μας αγώνες. Ιδίως την δεκαετία του 1940, η Εκκλησία κράτησε άψογη εθνική στάση, που οφείλουμε να τη γνωρίζουμε και να την τιμούμε. Ευθύς εξαρχής, η φασιστική Ιταλία στόχευσε τον δεσμό μεταξύ Ορθοδοξίας και Ελληνισμού.

Στις 15 Αυγούστου 1940, ο τορπιλισμός της Έλλης διαμήνυε πως στο Αιγαίο οι Έλληνες (δηλαδή οι Ορθόδοξοι) δεν είχαν καμία δουλειά να ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα. Δεν είναι τυχαίο πως ο τορπιλισμός στόχευε τον εορτασμό της κοίμησης της Θεοτόκου, που αποτελεί στοιχείο διχογνωμίας της Ορθόδοξης με την Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.

Με την κήρυξη του πολέμου, πολλοί κληρικοί και μοναχοί στρατεύτηκαν εθελοντικά και πολέμησαν στην πρώτη γραμμή του μετώπου. Η εικόνα του στρατιωτικού ιερέα αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του Έπους της Αλβανίας. Άλλα και στα μετόπισθεν, η εκκλησία δημιούργησε ανθρωπιστικές οργανώσεις που στάθηκαν στο πλευρό της οικογένειας των μαχητών. Κατά τη διάρκεια του πολέμου 1940-41, υπολογίζονται σε 60.000 οι οικογένειες του λεκανοπεδίου της Αττικής που φροντίστηκαν ποικιλόμορφα από την Εκκλησία.

Τη θέση της Εκκλησίας απέναντι στον κατακτητή σηματοδοτεί η περήφανη στάση του Αρχιεπισκόπου Χρύσανθου, που -στον κολοφώνα της κυριαρχίας του Άξονα- αρνήθηκε να παραστεί στην παράδοση της πόλης των Αθηνών και να ορκίσει την κυβέρνηση Τσολάκογλου. Να υπογραμμισθεί πως με την πράξη του αυτή ο Αρχιεπίσκοπος δεν αρνούνταν απλά να τιμήσει μίαν κυβέρνηση. Ταυτοχρόνως εκδήλωνε έμπρακτα την υποστήριξή του στην εξόριστη, ελεύθερη κυβέρνηση της Κρήτης και του Καΐρου, που υπό τον Βασιλέα Γεώργιο συνέχιζε τον πόλεμο κατά του Άξονα.

Στη διάρκεια της Κατοχής, η Εκκλησία οργάνωνε συσσίτια, φρόντιζε για την ένδυση, την υγειονομική περίθαλψη και τη θέρμανση των σκλαβωμένων. Πολλοί μοναχοί και κληρικοί συμμετείχαν ενεργά στην Εθνική Αντίσταση ή θυσιάστηκαν για να μην προδώσουν τους πατριώτες. Ιδιαίτερη μνεία οφείλει να γίνει στον κλήρο της Ανατολικής Μακεδονίας και της Θράκης, που αντιμετώπιζε την μανιασμένη επιχείρηση εκβολγαρισμού της Σόφιας, που στο πρόσωπο του Έλληνα «Πατριαρχικού» ιερέα έβλεπε ανέκαθεν τον μεγάλο της αντίπαλο.

Αποτελεί όνειδος για τους σημερινούς αμφισβητίες

του ρόλου της Εκκλησίας, ανάμεσα στους οποίους αυτοχώς συμπεριλαμβάνεται και ο τέως Υπουργός Παιδείας, ότι κατά τη δεκαετία του 1940 πολλοί κληρικοί δολοφονήθηκαν από άλλους Έλληνες, στο όνομα θολών και σκοτεινών ιδεοληψιών.

Τον Απρίλιο του 1949 ο π. Αναστάσιος (Καφαντάρης) της Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος δολοφονήθηκε ενώ τελούσε τη Θεία Λειτουργία, από έκρηξη βόμβας που είχαν τοποθετήσει κομμουνιστές στην Ιερά Τράπεζα.

Αυτή είναι η ολέθρια κληρονομιά που φέρουν οι σημερινοί επίδοξοι διώκτες της Εκκλησίας μας. Ας προσέχουν τα βήματά τους για να μην καταβαραθρώθουν στα ίδια αντεθνικά και ανθρωποκτόνα σκοτάδια με τους δύσμοιρους ιδεολογικούς τους προκατόχους.

Ο Ελληνισμός σύσσωμος δεν θα παύσει ποτέ να φυλάει Θερμοπύλες, αγωνιζόμενος για σύνορα, έστω και μέσα στο καταλυτικό πνεύμα της Νέας Εποχής, που ανανοηματοδοτεί ακόμη και την έννοια της εθνικής άμυνας και την παραδοσιακή αντίληψη περί συνόρων. Τα σύνορα σήμερα είναι ψυχικά και όχι γεωγραφικά, διότι στην ψυχή μας διακυβεύεται η ιστορική μας ύπαρξη και η συνέχεια του πολιτισμού μας. Γ' αυτό τίποτε δεν χρειάζεται περισσότερο το Έθνος σήμερα από το ελληνορθόδοξο φρόνημά του, ως μόνιμη πηγή ηρωισμού και αυτοθυσίας. Ζ' αυτόν τον αγώνα οι Ένοπλες Δυνάμεις μας θα έχουν πάντα συναγωνιστή και συμπαραστάτη τον Κλήρο, που διασώζει και σήμερα την καθαρότερη ίσως μορφή πατριωτισμού και φιλελευθερίας. Είναι δε ευχής έργο, ότι ο ν. 590/1977, ως απόρροια του Συντάγματός μας, που είναι και ο Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας μας, με το άρθρο 2, κατοχυρώνει την συνεργασία και συναλληλία Πολιτείας και Εκκλησίας και στον χώρο των Ένοπλων Δυνάμεων, με την ύπαρξη σ' αυτές «Θρησκευτικής Υπηρεσίας». ☀

Σύντομο Χρονικό για την ανεξαρτησία του Ελληνικού Έθνους 1821-1829

Εμφύλιοι πόλεμοι

Του Πλοιάρχου (Ε) Χρήστου Γιανταμίδη ΠΝ ε.α.

Με την γραφίδα της πένας μου, θα αναφερθώ εν κατακλείδι στα κύρια γεγονότα και πρόσωπα που επέδρασαν καταλυτικά στην εξέλιξη-εδραίωση της επανάστασης για να φρεσκάρω την μνήμη μας.

Ο αρχικός αγώνας για την πρώτη χρονική περίοδο της ανεξαρτησίας διήρκεσε οκτώ έτη (1821-1829). Στην επιτυχία των ηρωικών αγώνων της επανάστασης συνετέλεσε και η αποστασία του Αλή Πασά των Ιωαννίνων κατά του Σουλτάνου. Επίσης, καθοριστική ήταν η καίρια και έγκαιρη παρέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων, φυσικά και για τα δικά τους συμφέροντα στα εδάφη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Κατά την διάρκεια της επανάστασης, η ιδιοτέλεια και οι φιλοδοξίες των πρωταγωνιστών του αγώνα δημιουργησαν έριδες, γεννούσαν διχασμούς και τραγωδίες. Έντονες ήταν οι αντιπαραθέσεις και οι ανταγωνισμοί μεταξύ των πολιτικών, προκρίτων και των στρατιωτικών, καθώς και μεταξύ των κατοίκων της Στερεάς Ελλάδας και της Πελοποννήσου, με κατάληξη στους εμφύλιους πολέμους, την φυλάκιση και καταδίκη σε θάνατο του Θεοδώρου Κολοκοτρώνη. Ο μεγάλος αυτός πατριώτης, που κρατούσε ζωντανή την επανάσταση με τους ηρωικούς του αγώνες, δεν συγκίνησε καθόλου τους πολιτικούς παράγοντες της εποχής εκείνης, οι οποίοι μη σκεπτόμενοι την μοίρα της επανάστασης -του Έθνους- συνέχιζαν αμείωτα τις φιλονικίες μεταξύ τους. Αυτή η αντιταλότητα και η αναρχία που επικρατούσε μεταξύ των Ελλήνων, έδωσε την ευκαιρία στον Αιγύπτιο Ιμπραήμ και στον Κιουταχή να συντρίψουν εστίες επαναστατών μέσα σε ποταμούς αίματος, απειλώντας σοβαρά την υλοποίηση του οράματος της εθνικής παλιγγενεσίας. Λόγω των μεγάλων καταστροφών που επέφερε στην Πελοπόννησο ο Ιμπραήμ, πολλοί Έλληνες αναγκάστηκαν να υποκύψουν και να υπογράψουν το λεγόμενο «Προσκυνηματόχαρτο», να προσκυνήσουν τον Ιμπραήμ για να σωθούν από την σφαγή. Αρχηγός των «προσκυνημένων» ήταν ο Δημήτριος Νενέκος, που με ολιγάριθμους άτακτους τρομοκρατούσε τους Έλληνες ομοεθνείς του. Απ' την άλλη πλευρά όμως υπήρχε και η βροντερή φωνή του Θ. Κολοκοτρώνη που απειλούσε με το «Φωτιά και τσεκούρι στους προσκυνημένους».

Ο ηρωισμός όμως των Ελλήνων για το όραμα της ανεξαρτησίας τους Έθνους φάνηκε στις μάχες, στην Γραβιά, στο Πέτα, στα Δερβενάκια, στην Τρίπολη, στο Μανιάκι, στην Αλαμάνα...

Αυτό που βοήθησε την επανάσταση ήταν και οι θυσίες των 25.000 σφαγιασθέντων στην Χίο το 1822, οι 5.000 νεκροί κατά την έξοδο του Μεσολογγίου στις 10.04.1826, οι 10.000 σφαγιασθέντες στην Κωνσταντινούπολη... προκάλεσαν τον οίκτο και την συμπάθεια των ευρωπαϊκών λαών και κυβερνήσεων. Απόρροια των αναφερομένων δραματικών γεγονότων, οι Μεγάλες Δυνάμεις έδειξαν ενδιαφέρον για το ελληνικό ζήτημα με την Συνθήκη του Λονδίνου το 1827. Η Συνθήκη αυτή προέβλεπε την ρύθμιση των εχθροπραξιών μεταξύ Τούρκων και Ελλήνων. Η άρνηση όμως της Τουρκίας να δεχτεί τους όρους της Συνθήκης, οδήγησε στην Ναυμαχία του Ναβαρίνου την 20.10.1827. Στην Ναυμαχία αυτή οι ναυτικές δυνάμεις, Αγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας, υπό την ηγεσία των Ναυάρχων Κόρδιγκτον, Δεριγνύ, και Χέυδεν αντίστοιχα, κατέστρεψαν κυριολεκτικά τον τουρκοαιγυπτιακό στόλο. Η απρόσμενη αυτή εθνοσωτήρια ναυμαχία, έσωσε ουσιαστικά την αιμορραγούσα επανάσταση. Με την Ναυμαχία του Ναβαρίνου έγινε η πρώτη διεθνής ενέργεια αναγνώρισης και στήριξης της ελληνικής επανάστασης.

Στην συνέχεια και μετά την ήττα της Τουρκίας στον ρωσοτουρκικό πόλεμο το 1828, η Τουρκία αναγκάστηκε να συρθεί στην Συνθήκη της Ανδριανούπολεως τον Σεπτέμβριο του 1829, όπου υποχρεώθηκε να αναγνωρίσει την ανεξαρτησία του νεοσύστατου τότε ελληνικού κράτους.

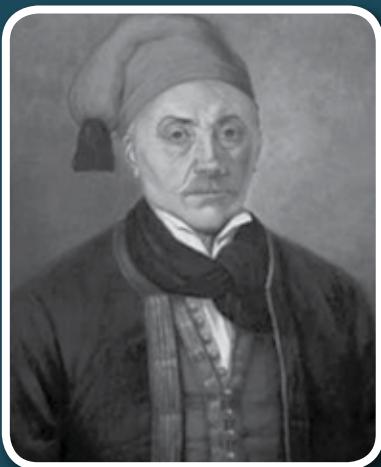
Για να καλυφθούν όμως τα έξιδα και του πολέμου για την ανεξαρτησία και άλλων αλύτρωτων περιοχών, οι Έλληνες προσέφυγαν σε δανεισμό από την Αγγλία. Αυτοί που ανέλαβαν το έργο της διαπραγμάτευσης των δανείων ήταν ο Ορλάνδος και ο Λουριώτης, οι οποίοι είτε από άγνοια, είτε από δολιότητα, είτε κάτω από την πίεση της αγωνίας για την εξεύρεση χρημάτων, αναγκάστηκαν να δεχθούν τους εξοντωτικούς όρους μετά από σύντομες διαβούλεύσεις. Το πρώτο δάνειο των 800.000 χρυσών λιρών Αγγλίας χορηγήθηκε με επιτόκιο

Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος

Ιωάννης Κωλέτης

Ιωάννης Ορλάνδος

Ανδρέας Λουριώτης

Μαντώ Μαυρογένους

59%, και το δεύτερο των 2.000.000 χρυσών λιρών Αγγλίας με επιτόκιο 55.5% το οποίο έπρεπε να προκρατηθεί από το αρχικό κεφάλαιο του δανείου. Από τα χρήματα αυτά ελάχιστα δόθηκαν για την συνέχιση του ιερού αγώνα της ανεξαρτησίας, τα περισσότερα πέρασαν στις τσέπες επιτήδειων δίποδων αρουραίων και στην τροφοδότηση του εμφυλίου πολέμου.

Για την αποταμίευση των ανωτέρω δανείων, η ελληνική κυβέρνηση αναγκάστηκε να υποθηκεύσει την εθνική περιουσία, που θα περιέρχονταν στην κυριότητα του ελληνικού κράτους μετά την ανεξαρτησία του και την απομάκρυνση των Τούρκων από την Ελλάδα. Αυτός ο όρος της υποθήκης, έκανε τους τραπεζικούς ομίλους που χορήγησαν τα δάνεια, και με την επιρροή που ασκούσαν στην αγγλική κυβέρνηση να συμβάλουν, ώστε η χώρα να αναγνωριστεί ως εμπόλεμο Έθνος. Έτσι έμμεσα εξασφαλίζονταν και η προστασία του αγώνα από την Αγγλία για την δημιουργία ανεξάρτητου ελληνικού κράτους.

Την εποχή των δανείων (1824-1825), Πρωθυπουργός ήταν ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Υπουργός των Στρατιωτικών ήταν ο Ιωάννης Κωλέτης, με οικονομικούς συμβούλους τους Ορλάνδο, Κουντουριώτη και Λουριώτη.

Υπήρχαν όμως και κορυφαίοι πρωταγωνιστές της

επανάστασης, ανιδιοτελείς και αγνοί πατριώτες που θυσίασαν τις ζωές τους για να κρατηθεί, συνεχισθεί και να επεκταθεί ο αγώνας για την ανεξαρτησία και των υπόλοιπων αλύτρωτων ελληνικών περιοχών, όπως ο γέρος του Μωριά, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο Νικηταράς, ο Οδυσσέας Ανδρούτσος, ο Μακρυγιάννης, η Μαντώ Μαυρογένους, ο Δημήτριος Υψηλάντης... οι οποίοι πέθαναν φτωχοί αλλά υπερήφανοι και δοξασμένοι, γιατί με τους αγώνες τους συνέβαλαν έτσι ώστε η πατρίδα τους να αποκτήσει την ελευθερία της από τον τουρκικό ζυγό.

ΕΜΦΥΛΙΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ

Οι πιο επικίνδυνοι εμφύλιοι πόλεμοι στην νεότερη ιστορία της Ελλάδας μπορεί να χαρακτηριστούν αυτοί της περιόδου 1823-1825, γιατί οι συνέπειές τους παραλίγο να κατέστρεφαν τον αγώνα για την ανεξαρτησία των Ελλήνων.

Ο πρώτος εμφύλιος άρχισε το Φθινόπωρο του 1823 μέχρι τον Μάιο του 1824. Περιοχή επιχειρήσεων Αρκαδία και Αργολίδα με αντιπάλους από την μια μεριά ο Θ. Κολοκοτρώνης και από την άλλη ο Κουντουριώτης, Κωλέτης και Ζαΐμης... Με την επικράτηση των κυβερνητικών, ο Θ. Κολοκοτρώνης υπέγραψε συμφωνία τερματισμού των εχθροπραξιών.

Ο δεύτερος εμφύλιος διήρκεσε από τον Ιούλιο του 1824 μέχρι τον Ιανουάριο του 1825. Στον εμφύλιο αυτό σκοτώθηκε ο υιός του Θ. Κολοκοτρώνη, ο Πάνος, στις 13 Νοεμβρίου 1824 έξω από την Τρίπολη σε ενέδρα των κυβερνητικών.

Ο Θ. Κολοκοτρώνης θρηνώντας την απώλεια του αγαπημένου του γιου, αποσύρεται και παραδίδεται για να σταματήσει η εμφύλια διαμάχη. Γεννάται το ερώτημα ότι, έπρεπε να σκοτωθεί ο Πάνος Κολοκοτρώνης και όχι μόνο, στην μάχη Ελλήνων εναντίον Ελλήνων για να αντιληφθεί ο Θ. Κολοκοτρώνης ότι έπρεπε να σταματήσει την εμφύλια σφαγή και να παραδοθεί;

Ή μήπως προ του εμφυλίου να διαπραγματεύετο τους όρους επίλυσης των διαφορών τους και συμφιλίωσης με τους εκπροσώπους της Κυβέρνησης για να αποφευχθεί πάση θυσία ο αδελφοκότονος πόλεμος;

Από την άλλη πλευρά και η κυβέρνηση θα έπρεπε να διαπραγματευθεί με τον Θ. Κολοκοτρώνη τις όποιες διαφορές τους, ώστε να αποφεύγετο η εμφύλια σύρραξη, και μάλιστα εν μέσω του αγώνα για την ανεξαρτησία, και όχι να επιστρατεύσει περί τους 3.000 στερεοελλαδίτες και με χρήματα των δανείων της Αγγλίας, για να πολεμήσουν τους ομοεθνείς τους, τους Πελοποννήσιους.

Είναι ένα από τα σπάνια ιστορικά φαινόμενα το γεγονός ότι η επανάσταση του 1821 ξεκίνησε, κορυφώθηκε και τελικά πέτυχε χωρίς συγκεκριμένο αρχηγό, χωρίς συντονιστικό όργανο και επιτελικό σχεδιασμό, με πενιχρά μέσα για την υποστήριξη του αγώνα, παρά τους εμφύλιους, και παρά τους (φαινομενικά) αφορισμούς της Ορθόδοξης εκκλησίας για τους πρωταγωνιστές της επανάστασης, μετά από αφόρητη πίεση από την Υψηλή Πύλη, η επανάσταση πέτυχε τον σκοπό της, φέρνοντας έτσι στην επιφάνεια όλο το μεγαλείο του ελληνισμού αλλά και όλες τις αδυναμίες της φυλής μας, που δυστυχώς οι αδυναμίες αυτές συνεχίζονται μέχρι και σήμερα χωρίς να έχουμε διδαχθεί από τα ιστορικά καταστροφικά για την πατρίδα μας λάθη.

Εάν δεν είχαμε αυτές τις γνωστές σε όλους μας αδυναμίες-ελαττώματα, σήμερα η χώρα μας θα ήταν μια χώρα με υπερδιπλάσια έκταση και πληθυσμό, γιατί, ότι καλό δημιουργούμε το καταγκρεμίζουμε-το καταστρέφουμε λόγω των ελαττωμάτων που διακατέ-

χεται η φυλή μας από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι και σήμερα.

Πότε επιτέλους θα διδαχθούμε από τα λάθη μας. Πότε επιτέλους θα προβάλλουμε το εθνικό συμφέρον έναντι του ατομικού. Πότε επιτέλους θα σταματήσουμε τους καταραμένους εμφύλιους πολέμους.

Βρισκόμαστε στο τέλος μιας εποχής και στην αρχή μιας άλλης του 21ου αιώνα, τα τύμπανα ενός ενδεχόμενου πολέμου ηχούν στην γειτονιά μας. Γι' αυτό πρέπει να είμαστε έτοιμοι, συμφιλιωμένοι και ισχυροί, με ισχυρές Ένοπλες Δυνάμεις, έτσι ώστε η Ελλάς και η Κύπρος να βρεθούμε προετοιμασμένοι, πολιτικά, διπλωματικά, οικονομικά και μπροστά από τις εξελίξεις. Γιατί όσο η Τουρκία διατηρεί τις οσμανικές δομές της, θα συνεχίσει να έχει την ίδια οσμανική επεκτατική συμπεριφορά.

Δεν υπάρχουν σωτήρες για να μας σώσουν, αλλά μόνο η δική μας ομόθυμη εγρήγορση και με ισχυρές αποτρεπτικές Ένοπλες Δυνάμεις που θα είναι φόβητρο για κάθε επίδοξο εχθρό και σεβαστές από φίλιες χώρες.

Επί τέλους η ομοιψυχία αυτή όλων των Ελλήνων, ήρθε, φάνηκε στον Έβρο-Αιγαίο για την φύλαξη των συνόρων μας από την εισβολή-επιδρομή λαθρομεταναστών και με την υποκίνηση-παρότρυνση της Τουρκίας.

Επίσης η ομοιθυμία αυτή φάνηκε και στην αντιμετώπιση του COVID 19, με αποτέλεσμα να οριζοντιοποιήσουμε τον δείκτη κρουσμάτων και νεκρών από τον ύπουλο αυτόν εχθρό, εισπράττοντας και τα παγκόσμια ευμενή σχόλια.

Αυτές οι πρόσφατες περιφανείς νίκες, μας κάνουν να νοιώθουμε υπερήφανοι και ασφαλείς. Αυτό οφείλεται στην ομοιθυμία του ελληνικού λαού να στηρίξει τις ορθολογικές και γρήγορες, αναγκαίες αποφάσεις της κυβέρνησής του.

Βλέπετε, όταν ομονοούμε κάνουμε θαύματα, γιατί η ομόνοια είναι έργο του Θεού, ενώ η διχόνοια, οι εμφύλιοι πόλεμοι είναι έργο του σατανά, όπως πολύ σοφά μας συμβουλεύει η λαϊκή μας παροιμία, αλλά δυστυχώς πολλές φορές δεν την συμβουλευόμαστε.

Αθήνα, 1 Μαΐου 2020

- «Μαυροκορδάτος» φωτό ειλημμένη στις 9_6_2020 από το: https://el.wikipedia.org/wiki/Αλέξανδρος_Μαυροκορδάτος#/media/Αρχείο:Portrait_of_Alexander_Mavrocordato.jpg
- «Ιωάννης Κωλέτης» φωτό ειλημμένη στις 9_6_2020 από το: https://el.wikipedia.org/wiki/Ιωάννης_Κωλέττης#/media/Αρχείο:Ioannis_Kolettis.JPG
- «Κουντουρώπητης» φωτό ειλημμένη στις 9_6_2020 από το: https://el.wikipedia.org/wiki/Pavlos_Coundouriotis.png
- «Ορλάνδος» φωτό ειλημμένη στις 9_6_2020 από το: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/46/Orlandos.jpg>
- «Λουρώπητης» φωτό ειλημμένη στις 9_6_2020 από το: <https://www.greekencyclopedia.com/loyriwits-andreas-giannena-1789-athina-1854-p3607.html>
- «Μαντώ Μαυρογένους» φωτό ειλημμένη στις 9_6_2020 από το: https://el.wikipedia.org/wiki/Μαντώ_Μαυρογένους#/media/Αρχείο:Manto_Mavrogenous2.jpg
- «Πάνος Κολοκοτρώνης» φωτό ειλημμένη στις 9_6_2020 από το: <https://www.tanea.gr/2019/03/24/ntokoumento-etsi-skotosan-ton-gio-tou-theodorou-kolokotroni/>

Συμμετοχή Κορβέτας ΚΡΙΕΖΗΣ στις αποβατικές επιχειρήσεις στην Β. Γαλλία

6 Ιουνίου 1944

Από την Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (ΥΙΝ)
Επιμέλεια του Υποπλοιάρχου (Ο) Αθανάσιου Παπαδημητρόπουλου ΠΝ

Τα κείμενα που ακολουθούν αποτελούν απόσπασμα από το «Ημερολόγιο Πολέμου ΓΕΝ 1940-1944» και αναφέρονται στη συμμετοχή της Κορβέτας «ΚΡΙΕΖΗΣ» στις αποβατικές επιχειρήσεις στην Νορμανδία εναντίον των δυνάμεων του Άξονα. Από το Πολεμικό Ναυτικό συμμετείχε επίσης στις επιχειρήσεις και η Κορβέτα «ΤΟ-

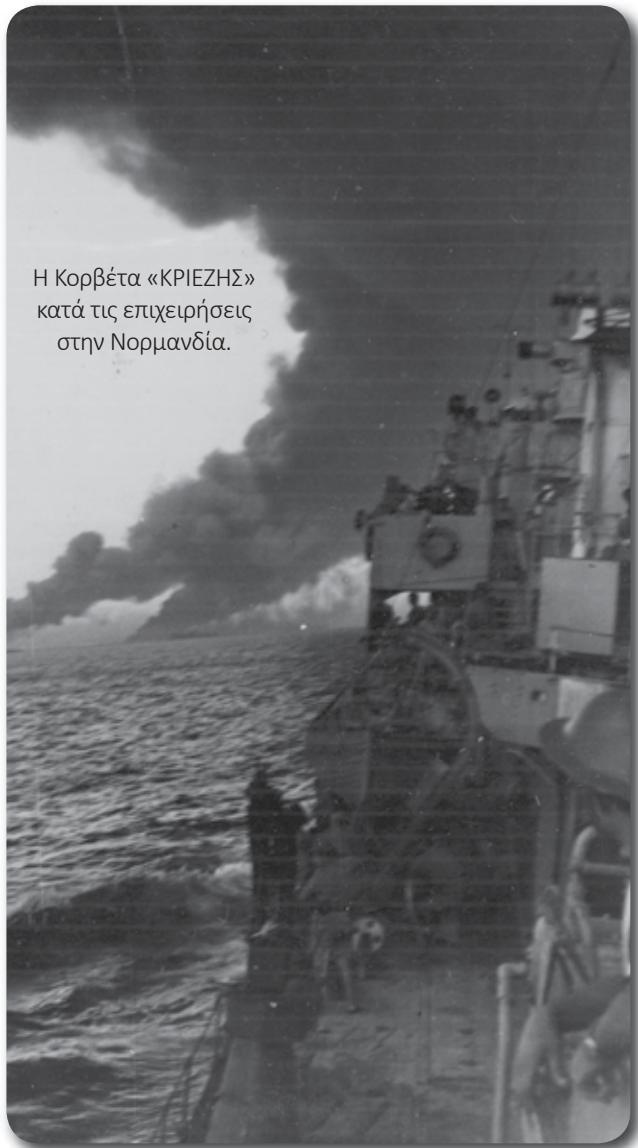
ΜΠΑΖΗΣ». Οι Κυβερνήτες των Πολεμικών Πλοίων ήταν οι Πλωτάρχες, Δημήτριος Κιοσσές και Γεώργιος Παναγιωτόπουλος, αντίστοιχα. Οι φωτογραφίες που συνοδεύουν το κείμενο ανήκουν στο φωτογραφικό αρχείο της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού (Υ.Ι.Ν.).

Η Κορβέτα «ΚΡΙΕΖΗΣ» κατά τη δράση του στο Β' ΠΠ.

Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού - 535001

Η Κορβέτα «ΚΡΙΕΖΗΣ» σε εν πλω δραστηριότητα κατά τον Β' ΠΠ.

6.6.44.-/β.-/Ι.-

Κ 332

άς μεν αν-αερομένης γραφούμενής ήτης περιοχής ASSAULT GROUP NO 17, είς την προστιθόμενη τον, το πρωτεύον μέρος ήμερον όπου τη δρίζει, εἰς τό σκοτόν μάζεψη μετρός αρματοστολορούς και τό πλευρόπλατο έτεσσιν του εἰς θέσσια μάχης.

4. Μετά τόν εἰς τό πατετήριον πρατήν κατάλουν τῆς προσορεΐς, αύτη παραπομπή είναι απόγνωστη καί τόν ονόματον της προσορεΐς κατά νέργειαν. Επίσης ο ΚΡΙΕΖΗΣ σύνεσσος κρός της παραπομπής είναι συντόμως Φ 48 αριθ. 6 Β. καί Α 00 35. Διαρρόμενος διατομής της "G" καί συμμόριας παραπομπής έτεσσιν όπου τό δικαίον κατάλογο των δικαιώμάτων τον διετ/νοθ Η.Δ.Σ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ αφετέρου η ιδιότητα.

ΤΡΙΤΗ 6η Ιουνίου

ΑΙΓΑΙΟΝ ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΚΡΙΕΖΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ Λ.Ν.

νέργειαν. Επίσης ο ΚΡΙΕΖΗΣ σύνεσσος κρός της παραπομπής είναι συντόμως Φ 48 αριθ. 6 Β. καί Α 00 35. Διαρρόμενος διατομής της "G" καί συμμόριας παραπομπής έτεσσιν όπου τό δικαίον κατάλογο των δικαιώμάτων τον διετ/νοθ Η.Δ.Σ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ αφετέρου η ιδιότητα.

β.- Συμμετοχή Κορβέττας ΚΡΙΕΖΗΣ σύνεσσος εἰς τάς άκοβατικάς έκιχειρήσεις

Β. ΓΑΛΛΙΑΣ.

ΣΥΡΙΓΓΑΙΑ δύον και κατέβασμα τόν 11 ημέρας.

6. Κατά τόν ελοῦν τούτον καί διό δρας από την έπειτα διαρροήν περιορισμός συνάγγραδος διαρκέως μέχρι η 30/7/44 τό διατροφικό διεύθυντα διατάξεις.

1.- Ως άναφέρετ εἰς τήν έκθεσιν ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ Στόλου 1944 δ' άντ/χος Π. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ, ή Κορβέττα ΚΡΙΕΖΗΣ έλαβε μέρος εἰς τάς άκοβατικάς έκιχειρήσεις Βορρείου ΓΑΛΛΙΑΣ (όρα 6.6.44.-/α.-/) ως συνοδόν υποοικουμένης κατευθυνομένων κρός τάς περιοχάς άκοβάσεων καί ως ελοῖον κροστασίας τῶν εἰς τό προγεφύρωμα κινουμένων ελοίων.

2. Ο ΚΡΙΕΖΗΣ άναφέρει εἰς τό ίπ' ἄρ. 48 'Ιστορινόν ελοῦ δτι ή ίπ' ἄρ. X/0927/37 διαταγή τοῦ 'Αρχηγοῦ τῶν συμμαχικῶν έκστρατευτικῶν Δυνάμεων Ναυάρχου SIR BERTRAM RAMSEY άνέφερε δτι τό ελοῖον θά συμμετεῖχε εἰς τάς Ναυτικάς Δυνάμεις τῆς έκιχειρήσεως άκοβάσεως εἰς Β. ΓΑΛΛΙΑΝ άκοσκώμενον εἰς τήν Ναυτικήν Διοίκησιν τῆς EASTERN NAVAL TASK FORCE ίπκό τόν άντιν/χον P.L. VIAN καί είδικότερον εἰς τήν Ναυτικήν Διοίκησιν τῆς FORCE "G" ίπκό τόν Κορμοδόρον C.E. DOUGLAS PENNANT.

3. Κατά τό αύτόν 'Ιστορινόν ελοῦ, ο ΚΡΙΕΖΗΣ μετέχων συνοδείας IO 'Αμερικανικῶν L.S.T. μέ φορτίον αύτοκινήτων καί δικύκλων ως καί Πεζινούς τῆς 50ης Βρεττανικής Μεραρχίας άπέκλευσε έκ WEST SOLENT τήν 16 25 τῆς 5/6 καί διά διαφόρων στιγμάτων έπλευσε μετά τῆς

6.6.44.-/β.-/2.-

ώς ανω συνοδευομένης υποκομπής ήτις πλεύσει το ASSAULT GROUP NO 17, είς τὸν προορισμὸν του, τὸ ΝΑΤΙΤΑΡΙΟΝ αμα τῇ ἀφίξει εἰς τὸ δυοῖον ὑψώθη μικρός σημαιοστολιός καὶ σὰ πληρώματα ἐτέθη σαν εἰς θέσεις μάχης.

4. Μετά τὸν εἰς τὸ ΝΑΤΙΤΑΡΙΟΝ σημειῶν κατάπλουν τῆς υποκομπῆς, αὐτὴ παρηγόρθη εἰς στήγμα Φ 49 26,5 Β καὶ Λ 00 31,2 Δ χωρὶς κατά τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ καὶ παρά τὰς ἀκτὰς νά συναντήσῃ ἔχθρικήν ἐνέργειαν. Εκεῖθεν ὁ ΚΡΙΕΖΗΣ ἔπλευσε πρὸς σημεῖον ΗΗ ἢτοι εἰς στήγμα Φ 49 26,6 Β καὶ Λ 00 35 Δ συμφώνως διατογῇ COM. FORCE "G" καὶ συμφώνως ταῦτῃ ἐτέθη ἀμα τῷ ἐκεῖ κατάπλῳ του ύπο τὰς διατογάς τοῦ ἀντ/κοσ H.M.S. BLANKLEY περὶ ὥραν II 18/6.

5. Εκεῖθεν ὁ ΚΡΙΕΖΗΣ κατά τὸ ὄκ' ἡρ. 49 Ιστορικόν κλοῦ ἀκέπλευσε αὐθημερόν καὶ περὶ ὥραν 22 55 μετά τοῦ BLANKLEY συνοδεύων υποκομπήν ἐκ ιενῶν L.S.T. τινά τῶν δυοίων μετέφερον καὶ τραυματίας, εἰς SPITHEAD ὄπου καὶ κατέπλευσε τὴν II 05 τῆς 7/6.

6. Κατά τὸν πλοῦν τοῦτον καὶ ἀπό ὥρας 23 05/6.6 ἐσημάνθη ἀεροπορικός συναγριδός διαρκέσας μέχρι 00 30/7. Τά ἔχθρικά ἀεροπλάνα διπλούν ἀνωθεν τῶν υποκομπῶν πολυβολοῦντα, ἐνῷ ἔρριπτον τὰς βόμβας των κατά τῶν παρά τὴν ἀκτὴν ἥγκυροβοιλημένων πλοίων. Τά συνοδά ἐβαλον κατά τῶν ἀεροσκαφῶν κατά διάφορα χρονικά διαστήματα μέχρι ὥρας 00 23/7 ὅπότε κλέον οὐδένεν ἔχθρικόν ἀεροσκάφος ὑπερίστατο τῆς υποκομπῆς, ἢτις ἔφθασε εἰς τὸν προορισμὸν τῆς μὲ θύματα τινά ἐκ τῶν πολυβολισμῶν ἀλλ' ἀνευ ἀλληγρίας ἀκαλεῖας.

7. Ο Κριεζής ἔξηκολούθησε τὸ ἔργον του τῆς συνοδείας υποκομπῶν πρὸς καὶ ἀπό τὰς περιοχὰς ἀποβάσεως, καὶ κατά τὴν II 50 τῆς 13/Ιουνίου συνοδεύων υποκομπήν καὶ εύρισκομενος εἰς στήγμα Φ 50-22 Β καὶ Λ 03 00,9 Δ, ὡς ἀναφέρετ εἰς τὸ ὄκ' ἡρ. 52 Ιστορικόν κλοῦ ἔσχε διά τοῦ ΛΣΔΙΚ ἐκαφήν χαρακτηρισθείσαν ὡς Y/B. Σχετικῶς τὸ Ιστορικόν κλοῦ ἀναφέρει,

" Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ περιοχὴ ἷτο πλήρης υπαγίων ἀφ' ἑνὸς

" τέρου δέ είχομεν πληροφορίας παρά τῶν Α.Ν.Διοικήσεων

πορτεμούθ καὶ πλαύμονθ ὅτι ίμανδς ἀριθμός Y/B ἐκινεῖτο

" τὸ ΚΡΙΕΖΗΣ. Εγένοντο τρεῖς ἐπιθέσεις διά βορβῶν καὶ τρεῖς

" διά τοῦ πολυβόμβου, αἱ δέ τελευταῖαι ἔξερράγησαν καὶ

6.6.44.-/β.-/3.-

Κ 334

" καί τάς τρεῖς φοράς, σκερ ἀκοδεικνύει ὅτι προσεκρουσθεὶς ἐλί στόχου. Μετά τάς ἑκατόντας τῶν βομβῶν τοῦ πολυβόλου, μαζί τάς τρεῖς φοράς παρετηρήθησαν πολλαί φυσαλίδες, ἐκπομπὴ ἡ θάλασσα ὑπὸ πετρελαίου, καί ἀνεδίδετο ἴσχυροτάτη δσμή πετρελαίου. Μετά τὴν τρίτην ἔκθεσιν εἶδον καί συντρίμματα, ξύλα καί φελούς. Βυθομετρήσαντες διά τοῦ ἥχοβολιστικοῦ αἰωνιοῦ τῆς ψηφιτικένης θέσεως Y/B εὑρομένην βάθος 32 δρυγοῖς πατερχόμενον ἀποτόμως εἰς 24 καὶ πάλιν ἀποτόμως ἐκανερχόμενον εἰς 32 ἐνθότοις πλούτοις διῆνυσε μόνον 50 ώρα. Κατὰ τὸν Ἀξιωματικὸν A/Y ἡ ἥχω εἶχεν ὅλας τάς ἑνθείξεις Y/B αἱ δέ ἀναφοραὶ ἐδείνυσον μικράν κίνησιν τοῦ στόχου. Η ποιότης τοῦ βυθοῦ - χαλίκια καί χονδρή ἄμμος - δέντρα ἐδικαιολόγουν τὴν ἑκατόντα τῶν βομβῶν.

" Λί έπιθέσεις ὀρχίσασαι τὴν II 58/I3 λήξασαι τὴν I4 46/I3 ὅτε κατέφθασαν καί τρία Βρεττανικά ἀντ/κά ἀναλαβόντα τὴν ἔρευναν καί τό τοῦ ἔργου τῆς διώξεως. Εἰς ἀπόστασιν 3 μιλ. ἀπό ἡμέρας εἶχε καί τό H.M.S. MOOSE JAW ἐκαφήν, ἐκτελέσαν καί τοῦτο ἐξ ἐπιθέσεις καί ὡς ἀρχαιότερος τῆς συνοδείας ἔδωκε τάς σχετικάς ἀναφοράς βάσει τῶν διόπτων πατέρων τά τρία ἀντ/κά. Διατηρῶ μεγάλας ἀμφιβολίας ἀν ἐπρόκειτο περὶ Y/B καίτοι ὅλαις αἱ ἑνθείξεις συνηγόρουν περὶ τούτου. Πάντας ἐπαναλαμβάνω ὅτι η ἔκθεσις ἐγένετο διότι δστόχος εἶχε ὅλα τά χαρακτηριστικά βραδέως κινούμενου Y/B.

8. Νηοκορπή συνοδευομένη ὑπὸ KPIEZΗ κατά τό ύπ' ἄρ. 55 Ἰστορικὸν τοῦ πλοῖο, καί κινούμενη ἐκ ΝΟΡΤΛΑΝΤ πρός τάς ΓΑΛΛΙΚΑΣ ἀκτάς ἀκοβάσεως τὴν I/7, εὑρέθη τὴν 22 30/I.7 ἐν πυκνοτάτῃ δικίχλῃ ἐνῷ διέκλεε τόν Β. ἀγρευμένον δίαυλον τοῦ ΝΟΡΤΛΑΝΤ καί καθ' ἣν στιγμήν ἄλλη νηοκορπή ἀστικλέουσα εύρισκετο ἐντός τοῦ διαύλου. Ήκούσατο συγκρούσεις πλοίων μεταξύ τῶν ηηοκορπῶν ἐνῷ η παρά τοῦ KPIEZΗ συνοδευθμένη ἀκεκόκη εἰς δύο τμήματα. Τῇ 09 50/2.7 ὁ KPIEZΗΣ κατώρθωσε νά συναπτηθῇ μετά τοῦ ἀποκοπέντος τμήματος τῆς ηηοκορπῆς μεθ' ἣς εύρισκετο καί τό M.L. 473, καί ἀνέφερε τοῦτο εἰς τόν Ἀρχαιότερον τῆς συνοδείας παρ' οὐ ἔλαβε διαταγῆν νά συρκαραλάβει τό M.L. 473 καί νά κλεύσει πρός τό κύριον σῶμα τῆς ηηοκορπῆς. Συμφώνως τῇ διαταγῇ ταύτῃ ὁ KPIEZΗΣ συνέντησε τόν ἀρχαιότερον τῆς συνοδείας ὥραν I3 00 τῆς 2/7 διλίγον πρό τοῦ τέρματος τοῦ διαύλου I4 καί τὴν I3 15/2

6.6.44.-/β.θ/4.-

K 335

άγκυροβόλησε παρά τήν Γαλλικήν άκτην 49 26 Β ναὶ Λ 00 54 Δ.

9. Ήερί ώραν 18 05/2 εἰς άποστασιν 1000 M. από τοῦ ἀγκυροβολίου τοῦ KPIEZΗ, Βρεττανικὸν διλιταγωγὸν μεγάλου ἐκτοξίσματος πλέον πρὸς τὸ ἀγκυροβόλιον εὑρέθη ὑπὸ τὴν ἐπήρρειαν Γερρανικῆς νάρης λειτουργούσης διά ύποκιέσεως καὶ ἀφοῦ ἡκόνθισθη ἀπότεμος ὑρότος ἐβυθίσθη μετά 35 λεπτῶν. ὁ Λ.Ν.Δ.Π.Α. ἀναφέρει εἰς τὸν Α.Σ. διὰ τῆς ὑπὸ

10. - Τῇ 17 55 τῆς 5/7 ὁ KPIEZΗς μετέχων συνοδείας πλοίων ὑποκομπῆς ἀπὸ τὰς Γαλλικάς ἄκτας πρὸς ΠΟΡΤΛΑΝΤ, εύρισκόμενος εἰς στῆγρα Φ 49 53 Β ναὶ Λ 00 43 Δ καὶ ἐντὸς τοῦ ἀγρενορένου διαύλου ἥσθισθη τρεῖς φοράς ἐνκρήξεις λίσαν ἴσχυράς λαβούσας χώραν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν. Θύδεν τῶν συνοδῶν εἶχε ἐμαφήν μέτας συσκευάς Α/Υ καὶ προφανῶς ἐκρύβετο περὶ ναριῶν τέσσερα συστήματος. (Ιστορικόν αλο658)

11. - Ως ἀναφέρει εἰς τὸ ὑπὸ 69 Ιστορικόν του πλοῖον ὁ KPIEZΗΣ κατά τὴν συνοδείαν ὑποκομπῆς τῇ 26/8 καὶ ἐνῷ ἡ ὑποκομπὴ ἔπλεε πρὸς ΚΕΡΒΟΥΡΓΟΝ ὑπὸ κυνοτάτην διμήχλην, τὸ L.C.T. 800 ἐκέπεσε περὶ ώραν 13 44 κατά τοῦ πλοίου προξενῆσαν κατά τὸ πλόιον ἡ ἡττούσοβαράς Εγμίας εἰς τοῦτο αἰτινες τὸ ἡμάγκασαν νά παραδώσει τὴν υποκομπὴν ὡς ἡ τὸ ΑΝ. Διοικητής συνοδείας, εἰς τὸ M.L. 222 καὶ νά αλεύσει πρὸς τὴν βάσιν του, εἰς ΠΟΡΤΛΑΝΤ.

12. Κατά τὴν διαταγὴν τοῦ πλοίου ἡ ἀποστολὴ τοῦ πλοίου ἔληγε ἀμα τῷ κατάπλῳ του μετά τῆς ὑποκομπῆς εἰς WERT TASK FORCE AREA.

13. Κατά τὴν περίοδον ταύτην τῆς συμμετοχῆς τοῦ KPIEZΗ εἰς τὰς ἀποβατικάς ἐπιχειρήσεις Β. ΓΑΛΛΙΑΣ, ὁ KPIEZΗΣ κατ' ἐκανάλην εἶχεν δρισθῆ ὡς ἀρχηγός συνοδείας ὡς ἐμφαίνεται ἀπὸ τὰ Ιστορικά πλοῖα ὑπὸ 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69.

14. Ο Α.Ν.Δ.Π.Α. πλοίαρχος Ι. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ εἰς τὸ ὑπὸ 452 ἀπό 28/6 ἔγγραφόν του πρὸς KPIEZΗΝ σχετικῶς μὲ τὰ παρά τοῦτον εἰς τὸ ὑπὸ 52 Ιστορικόν πλοῖον δινεφέρομενα ὡς πρὸς τὴν κατά ὑπότιθεμένου Y/B ἐπίθεσίν του (ὅρα παράγρ. 7 τοῦ παρόντος) παρατηρεῖ τὰ κάτωθι,

"Ἐκ Ιστορικοῦ πλοίου 52 παραγρ. 17 β.-

" Αἱ ἐνέργειαι σας ὑπῆρξαν αἱ ὄρθαι. Ἐκ τῶν ἀναφερομέ-

6.6.44.-/β.-/5.-

K 300

" νων φράσεων θά ήδυνατο νά έκληφθη ότι δικατολογεῖσθαι διατί
" έξετελέσατε τὴν ἐκίθεσιν.. Εάν τούτο κρατιατικό βραβεύεται, πε-
" ριττεύει ἐντελῶς διότι ΟΥΔΕΙΣ ΠΟΤΕ θά σᾶς είπεται ότι έξετελέ-
" σατε ἀνευ λόγου ἐκίθεσιν.."

15. Ως κρός τὴν κατά τὴν 26/8 έκισυμβάσαν σύγκρουσιν τοῦ KPIEZΗ μετά τοῦ L.S.T. 800 περὶ ἡς λειτομέρειας ἀναφέρονται ἀνωτέρω καὶ εἰς καράγρ. II, ὁ Α.Ν.Δ.Π.Α. ἀναφέρει εἰς τὸν Α.Σ. διά τῆς ὑπ' ἄρ. 762 ὃκο 2/9 ἀκορ. ἀναφορᾶς του, ὅτι

" αἱ αρογενηθεῖσαι ζημίαι οὐχί μεγάλης ἐκτάσεως θά έκισκενασ-
" θροι εἰς τὰ συνεργεῖα τῆς βάσεως WOOLWICH ὃκου τὸ πλοῖον θά
" κατακλεύσει τὴν 3/9
" Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 62 Κ.Ε.Υ.Β.Η. θά ένεργήσω σχετικήν ἀνάκρι-
" σιν.."

16. Εἰς τὰ ἀρχεῖα KPIEZΗ καὶ Α.Σ. δέν ἀνευρίσκονται στοιχεῖα σχετικά πρός τὴν ἀνωτέρω ἀνάκρισιν.

1. Ως προκόπτει ἐκ τῶν Ιστορικῶν ἀλοδ τῆς κορβέττας ΤΟΜΠΑΖΙΕ τὸ πλοῖον τοῦτο ἀχρησιμοκούμηνος κατά τὸ ὃκο τέλους Φεβρουαρίου μέχρις Ιουνίου χρονικῶν διάστημα εἰς συνοδείας ωδορεύων καὶ αιλερικάς περιπολίας, ἵνι τῷ προβλέγει δέ χρησιμοκούμενος τοῦ εἰς τάς ὑπ' ὅγει τότε ἀνορθοτυπής ἐπιχειρήσεις εἰς τ. ΡΑΛΛΙΑΝ ἔλαβε μέρος εἰς σχετικάς δικήσεις ἀλοράσεων (ὅρα ιστορικὸν ἀλοδ Β).

2. Τέλος τὴν 14/06/0/0 ἀκέλευσε ἐκ ΠΟΡΤΟΜΟΤΟ συνοδεύον μετ' ὅλην τριῶν συμμαχικῶν ἀλοδῶν τὴν διάστασην 6 13 τῆς δυνάμεως 6 ἥπις ὀπεριβράσθη εἰς τὸν κόλπον τοῦ ΙΑΙΓΟΥΔΑ θιό τὸν σχηματισμὸν τοῦ Δ. Νετώνου.

3. Ο ΤΟΜΠΑΖΙΕ ἀναφέρει εἰς τὸ ὑπ' ἄρ. 19 Ιστορικόν ἀλοδ ὅτι τὴν 07/06/0 κατέλευσε μετό τῆς συνοδευούμενης ἀρορεψίας εἰς τὸ κατέτηριν σημεῖον, ὅ μελλεται ὃσο τοῦ σημείου ἀλοράσεως ἐν τῷ κόλπῳ ΙΑΙΓΟΥΔΑ, καὶ ὀμριθῆς ὡς ἐν τῷ σχεδίῳ τῆς ἐπιχειρήσεως προεβλέπετο, τὴν στιγμήν τῆς ἀλοράσεως τὸν πρόταν ΚΟΙΝΩΝΙΟΣ εἰς τὴν ὁμήλην.

4. Η νησοκομεῖδη μετέφερε τόντος, αὐτοκίνητο τρόπος χρήστως παραγόμενον.

ΛΗΜΝΟΣ

Πύλη προς τον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό;

Του Καθηγητή Προϊστορικής Αρχαιολογίας Παν/μίου Αθηνών **Χ. Ντούμα**

Μία από τις αρχαιότερες πόλεις της Ευρώπης, λασως η αρχαιότερη, γεννήθηκε στην Λήμνο. Πρόκειται για την Πολιόχνη, στις ανατολικές ακτές του νησιού, ακριβώς απέναντι από την είσοδο των στενών του Ελλησπόντου. Όπως έδειξαν οι αρχαιολογικές ανασκαφές, που είχε διενεργήσει πριν από το Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο ιταλική επιστημονική αποστολή, η ίδρυση της πόλης αυτής ανάγεται στα τέλη της τέταρτης χιλιετίας π.Χ., σε μια ύστερη φάση της Νεολιθικής εποχής του Αιγαίου πού πριν από την Τροία. Αν και οι κυκλοτερείς λιθόκτιστες καλύβες του πρώιμου οικισμού βρίσκουν τα παράλληλα τους στο ευρωπαϊκό έδαφος, φαίνεται πως οι πρώτοι οικιστές της Λήμνου ήλθαν από τη Μικρασιατική ακτή. Αυτό τουλάχιστον δείχνουν τα άλλα κατάλοιπα του υλικού πολιτισμού τους κα κυρίως η κεραμεική, που συγγενεύει με αντίστοιχα ευρήματα της περιοχής της Τρωάδας.

Το καλυβοχώρι της Νεολιθικής εποχής γρήγορα αναπτύχθηκε και, από τις αρχές κιόλας της τρίτης χιλιετίας π.Χ., εμφάνισε στοιχεία που αποτελούν γνωρίσματα χαρακτηριστικά των πρώιμων πόλεων. Κατ' αρχήν τα αρχιτεκτονικά λείψανα, οργανωμένα σε νησίδες, προδίδουν πολεοδομικό σχεδιασμό, που μόνο η ύπαρξη κεντρικού συντονιστικού οργάνου μπορεί να εξασφαλίσει. Το οχυρωματικό τείχος της Πολιόχνης, το αποχετευτικό της δίκτυο, οι λιθόστρωτοι δρόμοι, τα δημόσια πηγάδια, είναι έργα συλλογικά και αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου. Είναι δηλαδή κοινωφελή, «δημόσια» έργα που επίσης προδίδουν πολεοδομικό σχεδιασμό και προϋποθέτουν την ύπαρξη κεντρικού συντονιστικού οργάνου. Και μόνον αυτά τα στοιχεία θα αρκούσαν για να κατατάξουν την Πολιόχνη στην κατηγορία των πρώιμων πόλεων. Υπάρχουν όμως και άλλα γνωρίσματα της πόλης που έμμεσα αποδεικνύουν αυτό το χαρακτήρα. Η τεχνική εξειδίκευση (μεταλλουργία, αγγειοπλαστική, εμπόριο και ναυτιλία) οδήγησε στον καταμερισμό της εργασίας και την κατ' ανάγκην απόσπαση ατόμων από την πρωτογενή παραγωγή. Τα άτομα αυτά παρέχοντας τις υπηρεσίες τους στο κοινωνικό σύνολο, θα πρέπει να συντηρούνταν από αυτό, δηλαδή από την πόλη.

Οι αρχαιότερες πόλεις του κόσμου εμφανίστηκαν, κατά κανόνα σε περιοχές όπου οι περιβαλλοντικές συνθήκες ενθάρρυναν τη συγκέντρωση πληθυσμών. Οι κοιλάδες μεγάλων ποταμών, όπως ο Νείλος, ο Τίγρης και ο Ευφράτης, ο Ινδός, χάρη στην πρώιμη ανάπτυξη της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, είδαν τη γέννηση των πρώτων πόλεων από τις οποίες αναπτύχθηκαν οι μεγάλοι πολιτισμοί της αρχαιότητας, ο Αιγυπτιακός, της Μεσοποταμίας και ο πολιτισμός του Ινδού.

Έχοντας αυτά υπ' όψη αναρωτιέται κανείς ποιοι να ήσαν οι παράγοντες που ευνόησαν την ανάπτυξη της Πολιόχνης σε πόλη τόσο νωρίς, πολύ πριν από τις αντίστοιχες εξελίξεις στην ηπειρωτική χώρα του Αιγαίου, όπου και ποταμοί και εύφορες πεδιάδες υπήρχαν. Η Λήμνος είναι βέβαια εύφορο νησί και θα μπορούσε να συντηρήσει μια σχετικά μεγάλη γεωργοκτηνοτροφική κοινωνία. Όμως δεν διαθέτει ορυκτό πλούτο που θα επέτρεπε την ανάπτυξη και άλλων δραστηριοτήτων.

Τα νησιά γενικώς λόγω της απομόνωσής τους από τη θάλασσα που τα περιβάλλει και των περιορισμένων φυσικών πόρων που διαθέτουν αναπτύσσουν πολιτισμό ιδιόρρυθμο. Ο συντηρητισμός -βιολογικός και πολιτισμικός- που επιβάλλει η απομόνωση και η κλειστή κοινωνία, συνδυάζεται με φιλελευθερισμό που είναι αποτέλεσμα του ανοίγματος της νησιωτικής κοινωνίας προς τον έξω κόσμο. Παράλληλα, η ανεπάρκεια των φυσικών πόρων συμβάλλει στο λιτοδίαιτο του νησιώτη, αλλά και στην εφευρετικότητά του, που τον βοηθάει να εκμεταλλεύεται στο έπακρο τις δυνατότητες του νησιού του. Η ανάγκη για εξασφάλιση των μέσω διαβίωσης των καθιστά ριψοκίνδυνο και τον αθεί στην ανάπτυξη της ναυτιλίας και του εμπορίου. Έτσι, νησιωτική κοινωνία αφενός μεν προστατεύεται από την εισβολή πληθυσμών και ιδεών έξωθεν, αφετέρου δε, έχοντας στα δικά της χέρια τα μέσα επικοινωνίας με τον έξω κόσμο, έχει την δυνατότητα επιλογής των αγαθών και ιδεών που εισάγει. Με τον τρόπο αυτό, κάθε ξένο στοιχείο που εισάγεται γρήγορα, προσαρμόζεται στις δικές της ανάγκες και αφομοιώνεται σε βαθμό που τελικά χάνει εντελώς τον ξενικό του χαρακτήρα. Χάρη στις διαδικασίες αυτές, τα νησιά κατορθώνουν να δια-

Η Πολιόχνη

τηρούν την ιδιαίτερη πολιτισμική τους ταυτότητα επί πολλούς αιώνες ή και χιλιετίες ακόμη.

Αλλά ας επιστρέψουμε στην Λήμνο. Όπως είδαμε, η Πολιόχνη κατέχει μια σημαντική γεωγραφική θέση στην ανατολική παραλία του νησιού. Φαίνεται δε ότι δεν ήταν η μόνη πόλη της Λήμνου κατά την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού. Μια εξίσου μεγάλη πόλη φαίνεται πως είχε αναπτυχθεί την τρίτη χιλιετία π.Χ. και στη δυτική ακτή, στην ίδια περίπου θέση, όπου σήμερα βρίσκεται η Μύρινα. Τι εξυπηρετούσαν άραγε οι παραθαλάσσιες αυτές πόλεις;

Με τον μόνιμο αποικισμό των νησιών του Αιγαίου που φαίνεται πως εγκαίνιαστηκε γύρω στα μέσα της πέμπτης χιλιετίας π.Χ. άρχισε να μετατοπίζεται το κέντρο βάρους της οικονομίας των κοινωνιών που ζούσαν στις παρυφές του. Την αγροτική οικονομία που χαρακτήριζε τους νεολιθικούς πληθυσμούς τη διαδέχθηκε σταδιακά το εμπόριο και η ναυτιλία που αναπτύχθηκε κυρίως στα νησιά. Τις ρίζες του μεταπρατικού και διαμετακομιστικού χαρακτήρα της σημερινής ελληνικής οικονομίας μπορούμε να τις ανιχνεύσουμε τουλάχιστον στις αρχές της τέταρτη χιλιετίας π.Χ.

Στις νέες αυτές διαδικασίες η Λήμνος δεν έμεινε αμέτοχη, καθώς μαρτυρούν τα αρχαιολογικά δεδομένα. Στις εμπορικές και ναυτικές δραστηριότητες των κατοίκων της, οφείλεται η πρώιμη εξέλιξη των οικισμών της σε πόλεις. Τι είδους όμως αγαθά ήταν σε ζήτηση στις αρχές της τρίτης χιλιετίας π.Χ. στον κόσμο του Αιγαίου, ώστε η διακίνησή τους να επιτρέψει την ανάπτυξη των πρώιμων αστικών κέντρων στη Λήμνο;

Οι ανασκαφές στην Πολιόχνη έδειξαν ότι στο νησί είχε αναπτυχθεί πολύ νωρίς η μεταλλουργία. Μάλιστα η σύγχρονη αρχαιολογική έρευνα αναγνωρίζει στην μεταλλουργία αυτή στάδιο εξελιγμένο, του οποίου οι προδρομικές φάσεις δεν φαίνεται να διανύθηκαν πάνω στον νησί. Τόσο στο ευρύτερο Αιγαίο, όσο και στη Λήμνο δεν φαίνεται να έγινε χρήση φυσικού χαλκού. Όλα τα αντικείμενα, ακόμη και τα πρωιμότερα, που οι ανασκα-

φές έχουν φέρει ως τώρα στο φως έχουν κατασκευαστεί από μπρούτζο. Ακόμη οι μορφές, με τις οποίες εμφανίστηκαν τα πρώτα μετάλλινα εργαλεία στο Αιγαίο είναι πολύ εξελιγμένες. Αυτό σημαίνει πως η τεχνολογία των μετάλλων ήρθε απ' έξω. Ιδιαίτερα στη Λήμνο έχουμε και ενδείξεις για ακόμη πιο προηγμένη τεχνολογία: η μέθοδος της κηρόχυσης (του χυμένου κεριού) παρατηρείται για πρώτη φορά στην Πολιόχνη.

Η ανάπτυξη της πρώιμης μεταλλουργίας στη Λήμνο, νομίζω προδίδει και τον τρόπο αλλά κα την προέλευση της νέας και επαναστατικής αυτής τεχνολογίας. Για να φτάσει πρώτα σε νησί, πρέπει να ήρθε διά θαλάσσης. Και για να είναι αυτό το νησί η Λήμνος, που ελέγχει και την είσοδο την Στενών του Ελλησπόντου, η τεχνολογία αυτή, αλλά και τα πρώτα μέταλλα, πρέπει να ήλθαν από τον Εύξεινο Πόντο.

Παρά την αντίθετη άποψη των ιστορικών και των φιλολόγων, υπάρχουν αρκετές και σαφείς ενδείξεις που θα μπορούσαν να στηρίξουν την άποψη ότι οι κάτοικοι του Αιγαίου είχαν κατορθώσει να αναπλεύσουν τα στενά του Βοσπόρου και του Ελλησπόντου και να φτάσουν στον Εύξεινο Πόντο ήδη από την Νεολιθική Εποχή. Κατά την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού -Τρίτη χιλιετία π.Χ.- ήδη τα ναυτικά μέσα έχουν αναπτυχθεί πολύ, καθώς μαρτυρούν τα μνημεία με παραστάσεις πλοίων. Και τα πλοία αυτά, κατά τον Luciem Basch, «ήσαν το προϊόν μιας μακράς ήδη ναυτικής εμπειρίας τεσσάρων ή πέντε χιλιετιών».

Επομένων η είσοδος των αιγαιοπελαγιτών στη Μαύρη Θάλασσα τουλάχιστον δύο χιλιάδες χρόνια πριν από τους πρώτους Έλληνες αποίκους του Πόντου δεν πρέπει να ξενίζει.

Τη σχέση της Λήμνου με την πρώιμη μεταλλουργία και με την Μαύρη Θάλασσα, ιδιαίτερα δε με την περιοχή του Καυκάσου, τη βρίσκουμε καταγραμμένη σε αρκετούς από τους αρχαίους Ελληνικούς μύθους.

Καταρχήν δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας ότι ο μέγας ευεργέτης της ανθρωπότητας, ο Προμηθέας, τιμωρήθηκε από τον Δία ακριβώς για την ευεργεσία που έκανε προς το ανθρώπινο γένος. Έδωσε τη φωτιά, το πιο απαραίτητο στοιχείο για την αρχή της μεταλλουργίας. Και έγινε δεσμώτης στον Καύκασο, περιοχή όπου η μεταλλουργία γνώρισε πρώιμη άνθηση. Στην ίδια αυτή περιοχή, στην Κολχίδα κατέφυγε το χρυσόμαλλο κριάρι, μεταφέροντας το Φρίξο φυγάδα από την πατρίδα του. Από την άλλη μεριά, στη Λήμνο είχε στήσει το εργαστήρι του ο αρχιμεταλλουργός των Θεών, ο Ήφαιστος, και εκεί κατέφευγε κάθε φορά που οι σχέσεις του στον Όλυμπο δυσχεραίνονταν. Η Λήμνος καθώς μας παραδίδει ο Όμηρος, ήταν η πιο αγαπημένη του χώρα, την οποία πάντα ευνοούσε ανταποδίδοντας την ευεργεσία που παλιότερα του έκαναν οι Λήμνιοι:

τον περιμάζεψαν από την θάλασσα, όπου από τις κορυφές του Ολύμπου τον είχε εκσφενδονήσει ο Δίας. Στην Λήμνο, ακόμη, έδρασαν ως μεταλλουργοί οι Κάβειροι, παιδιά ή εγγόνια του Ηφαίστου.

Σύμφωνα με τον μύθο οι Κάβειροι εγκατέλειψαν το νησί ύστερα από το ανοσιούργημα που διέπραξαν οι Λημνιές φονεύοντας όλους τους άνδρες, επειδή τους υποψιάστηκαν ότι είχαν συνάψει ερωτικές σχέσεις με Θρακιωτούλες. Με τη φυγή όμως των Καβείρων το νησί έπεσε σε μαρασμό, αφού η προσοδοφόρα μεταλλουργία έπαψε να ασκείται πια. Η ευτυχία θα μπορούσε να επανέλθει στο νησί με την επιστροφή των Καβείρων, αλλά μόνο αφού οι γυναίκες εξιλεώνονταν για το έγκλημά τους. Για το λόγο αυτό έθεσαν ως όρο στους Αργοναύτες να πλαγιάσουν μαζί τους προκειμένου να τους επιτραπεί να σταθμεύσουν στο νησί πριν να εισέλθουν στον Ελλήσποντο. Είναι επίσης ενδεικτικό ότι τις διαπραγματεύσεις από την πλευρά των Αργοναυτών τις έκανε ο Αιθαλίδης, δηλαδή ο γιός της Αιθάλης (της Καπνιάς), όπως θα λέγαμε σήμερα ο Μουτζούρης, ο μεταλλουργός.

Τέλος η ίδια η Αργοναυτική Εκστρατεία στην Κολχίδα έχει άμεση σχέση με την πρώιμη μεταλλουργία. Στο μύθο του Χρυσόμαλλου δέρατος κρύβεται η μέθοδος συλλογής του χρυσού στα ποτάμια της περιοχής τοι Καυκάσου, όπως μας την περιγράφει ο γεωγράφος Στράβων κα όπως την εφαρμόζουν ακόμη και σήμερα οι χωρικοί της περιοχής με προβείες που καρφώνουν στον πυθμένα των ποταμών. Τα ψήματα του χρυσού κολλούν στα μαλλιά της προβειάς, και όταν έχει συγκεντρωθεί αρκετή ποσότητα, τότε καίνε τις προβειές και μαζεύουν από τις στάχτες το πολύτιμο μέταλλο. Άλλα και άλλες επι μέρους ιστορίες του μύθου των Αργοναυτών σχετίζονται με την πρώιμη μεταλλουργία. Ο Ιάσων π.Χ. υποχρεώθηκε από τον Αιήτη να επιτελέσει ορισμένους άθλους προκειμένου να κριθεί άξιος να παραλάβει το Χρυσόμαλλο δέρας. Ένας από τους άθλους αυτούς ήταν να δαμάσει και να θέσει στο ζυγό δύο ατίθασους ταύρους, με μπρούντζινα πόδια, έργα του ίδιου του Ηφαίστου, που αναπνέοντας έβγαζαν φλόγες από τα ρουθούνια τους. Είναι άραγε παράτολμο να δει κανείς στους ταύρους αυτούς το μεταλλευτικό κλίβανο με το φυσερό;

Όλοι οι μεταγενέστεροι μύθοι αποτελούν απόχρο της σημασίας που έδωσαν οι πρώιμοι Αιγαίοι στην ανάπτυξη της μεταλλοτεχνίας και μαρτυρούν για τους κινδύνους, στους οποίους ρίχτηκαν προκειμένου να αποκτήσουν όχι μόνο αυτά τα ίδια τα μέταλλα, αλλά και την απαραίτητη τεχνογνωσία.

Εύκολα, λοιπόν, μπορεί να κατανοήσει κανείς το σπουδαίο ρόλο που είχε κληθεί να παίξει το νησί της Λήμνου σε εκείνους τους μακρυνούς αιώνες, στην αρχή δηλαδή της τρίτης χιλιετίας π.Χ. Η εισαγωγή της μεταλ-

λουργίας στο Αιγαίο σήμανε ραγδαίες και επαναστατικές εξελίξεις σε πολλούς τομείς του πολιτισμού. Με την απόκτηση καλύτερων και ανθεκτικότερων εργαλείων βελτιώθηκαν οι συνθήκες ζωής αφού με την κατεργασία του ξύλου εξασφαλίστηκαν καλύτερης ποιότητας κατοικίες, καλύτερα εργαλεία στη γεωργία, καλύτερα και ασφαλέστερα πλωτά μεταφορικά μέσα. Γι' αυτό δεν είναι τυχαίο ότι συχνά η εποχή των μετάλλων θεωρείται και ως η εποχή του πραγματικού πολιτισμού.

Σε όλους τους μεγάλους πολιτισμούς της Αιγύπτου, της Μεσοποταμίας, της Μυκηναϊκής Ελλάδας η βελτίωση της παραγωγής και η συνακόλουθη δημιουργία πλεονάσματος είχαν ως συνέπεια τη σταδιακή συγκέντρωση της εξουσίας σε όλο και λιγότερα χέρια ώσπου ολοκληρώθηκε με το βασιλικό θεσμό.

Την ύπαρξη πλούτου στην Πολιόχνη δεν μπορούμε να την αμφισβητήσουμε, όπως δεν μπορούμε να αμφισβητήσουμε την ύπαρξη κεντρικής εξουσίας. Κάποιο συντονιστικό όργανο θα έπρεπε να οργανώσει την εκτέλεση των συλλογικών κοινωφελών έργων (αμυντικό τείχος, λιθόστρωτοι δρόμοι και πλατείες, αποχέτευση, κοινόχρηστα πηγάδια κ.λπ.) και να φροντίζει τη συντήρηση και καλή λειτουργία τους. Και όμως σε κανένα από τα κτίρια που η αρχαιολογική ανασκαφή έφερε στο φως δε βρέθηκαν στοιχεία που θα μπορούσαν να το χαρακτηρίσουν ως έδρα του ηγεμόνα, του αρχηγού. Αντίθετα, ένα από τα πιο επιβλητικά κτίρια, και μάλιστα από τα αρχαιότερα, παρουσιάζει στοιχεία που προδίδουν τον προορισμό του: Διαθέτει δύο σειρές εδωλίων, στα οποία θα μπορούσαν να καθίσουν αρκετές δεκάδες ατόμων. Προφανώς το κτίριο αυτό, που δικαιολογημένα οι ανασκαφείς του το αποκάλεσαν «Θέατρο» ή «Βουλευτήριο», είχε σχεδιαστεί για συναθροίσεις πολλών ατόμων. Αν και μας είναι δύσκολο να προσδιορίσουμε τον χαρακτήρα των συναθροίσεων αυτών, η απουσία άλλου παρεμφερούς κτιρίου, μας επιτρέπει νομίζω, να προτείνουμε το κτίριο αυτό ως έδρα της εξουσίας στην Πολιόχνη. Μιας εξουσίας όμως που δεν θα ήταν συγκεντρωμένη σε λίγα χέρια, αλλά θα ασκούνταν συλλογικά. Άλλωστε αυτό το είδος διακυβέρνησης επέτρεπε ο μεταπρατικός χαρακτήρας της οικονομίας του νησιού. Η ναυτιλία και το εμπόριο ως δραστηριότητες συλλογικής προσπάθειας, δεν επέτρεπαν τη συγκέντρωση του πλούτου και συνεπώς δεν ευνοούσαν την ανάπτυξη τάσεων για συγκέντρωση της εξουσίας. Έτσι η Λήμνος όχι μόνο συνέβαλε στην οικονομική ανάπτυξη και πρόσδοτο του Αιγαίου, αλλά έγινε και λίκνο των πρώτων δημοκρατικών θεσμών στην Ευρώπη.

Η ανατροφή - συναναστροφή

Του Πλοιάρχου (Η/Ν) Γρηγορίου Γεωργακόπουλου ΠΝ ε.α.

Ο τίτλος «Ανατροφή» εναι μία λέξη που αντανακλά από το Άλφα μέχρι το ωμέγα τη ζωή κάθε ανθρώπου, γιατί όχι και κάθε ζωντανού οργανισμού.

Ανατροφή = Η επιμέλεια της σωματικής, ηθικής και πνευματικής αναπτύξεως του παιδιού εκ μέρους των γονέων, του παιδαγωγού, του σχολείου και του κράτους.

(Λεξικόν Ελευθερουδάκη)

Το παιδί γεννιέται σιγά σιγά μεγαλώνει και βλέπει πρώτα πρώτα τους γονείς, μητέρα (μάνα) και πατέρα. Σε βλέπει να γελάς γελάει, να μιλάς μαθαίνει να μιλάει, να τρως μαθαίνει να τρώει, να τραγουδάς μαθαίνει να τραγουδάει, να βρίζεις μαθαίνει να βρίζει, να βγάζεις (ξερνάς) κακίες βγάζει και αυτό κακίες (χολή), να βγάζεις καλοσύνη-αγάπη-χριστιανούνη θα βγάζει και αυτό το ίδιο... Όλα αυτά μεταλαδαμπεύονται από τους γονείς στα παιδιά τους και από περιβάλλον σε περιβάλλον. Μη βγάζετε κακίες θα εισπράξετε χολή. Βέβαια σε κάθε κανόνα υπάρχουν και εξαιρέσεις.

Η φωνή των γονέων είναι η φωνή του Θεού.
(Σαΐξπηρ)

Μετά τον Θεό, οι γονείς σου.
(Ησίοδος)

Διά της βίας μην ανατρέψεις τα παιδιά,
αλλά διασκεδάζοντας.
(Πλάτων)

Η καλή συμπεριφορά των γονέων, του οικογενειακού περιβάλλοντος είναι η πρώτη επαφή του παιδιού με

την κοινωνία. Τα πρώτα ριζώματα στην ψυχή του. Οι γονείς οι μη χρηστοί γίνονται δυστυχώς παπούδες-γιαγιάδες και μεταδίδουν το ίδιο κακό στα εγγόνια τους, εάν τα παιδιά τους δεν τους παραμερίσουν έστω επιφανειακά. Εάν υπάρχουν γονείς που έχουν πράξει αυτό το εγκληματικό λάθος για τα παιδιά τους ας καταλάβουν να πιούνε τη χολή που έβγαζαν και βγάζουν και να μη δηλητηριάζουν τις αθώες ψυχές, τα εγγόνια τους.

«Το γαρ τραφήναι μη κακώς αιδώ φέρει»
(Η καλή ανατροφή φέρνει και τον σεβασμό).

(Ευρυπίδης)

Η κακή ανατροφή είναι πηγή ανυπολόγιστης κοινωνικής ζημίας.
(Πεσταλότσι)

ΩΡΑ

Το **Σχολείο Δημοτικό-Γυμνάσιο**, εκεί υπάρχει πληθώρα δασκάλων, καθηγητών που είναι όλοι τους σχεδόν εξαίρετοι παιδαγωγοί. Παίρνουν τα παιδιά και τους δίνουν την πνευματική τροφή και τα βάζουν στο σωστό δρόμο της κοινωνίας. Βεβαίως το οικογενειακό περιβάλλον και εδώ το καλό και το κακό το κάνει.

Οι δάσκαλοι, καθηγητές μας όσοι είχαμε τότε την τύχη να πάμε σχολείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο μετά από τις συμβουλές που είχαμε από τους καλούς γονείς μας, εκεί συναντήσαμε το βάθος της σοφίας της γραμματικής μάθησης και της ζωής. Ήσαν όλοι άριστοι, ο ένας καλύτερος από τον άλλο. Πλούτισαν το μυαλό μας με

σοφία. Εμείς τους ακούγαμε ευλαβικά. Μετά από κάμποσα χρόνια αφού μας γέμισαν με αγάπη, καλοσύνη, γνώσεις, πατριωτικά, θρησκευτικά, οικογενειακά αισθήματα την ψυχή μας, μας έκαναν ανθρώπους σωστούς υψηλών προδιαγραφών, μας παρέδωσαν στην κοινωνία, που διατηρήσαμε σε υψηλά επίπεδα. Υπήρξαν και παιδιά τότε που δεν είχαν την τύχη να πάνε σε Γυμνάσια και από την πατρική νουθεσία μπήκαν στην κοινωνία και απόκτησαν εκεί τη σοφία της ζωής.

Ο πρώτος σκοπός της κυθερνήσεως έπρεπε να είναι το δημόσιο σχολείο.

(Μ. Ναπολέων)

Όχι μόνο τα όπλα, αλλά και τα σχολεία εκέρδισαν τις μάχες μας.

(Λεβέκι)

*Εκεί που ανεγείρεται ένα σχολείο,
κλείνει μία φυλακή.*

(Ουγκώ)

Το σχολείο είναι ο ταπεινός ναός της σοφίας.

(Φραγκλίνος)

Αν δεν ήμουν λειτουργός του Ευαγγελίου, θα ήθελα να ήμουν διδάσκαλος σχολείου.

(Λούθηρος)

⊗⊗⊗

Κάποιοι που δεν είχαν πατρική καλή νουθεσία αλλά πατρική κακοσύνη, μπήκαν στη ζωή και δυστυχώς ταλαιπωρήθηκαν οι ίδιοι και ταλαιπώρησαν και ταλαιπωρούν την οικογένειά τους και την κοινωνία που ζούνε. Είναι τα κακά παραδείγματα της κοινωνίας μας που ζούμε και οι καλοί. Οι καλοί, ήσυχοι, πράσινοι γονείς μας, μάς έλεγαν να κάνετε παρέα, **συναναστροφή** με

καλούς, καλύτερούς σας και ας πληρώσετε και από την τσέπη σας θα βγείτε κοινωνικά κερδισμένοι. Άμα κάνεις παρέα με κακούς, χαμηλής κακής στάθμης θα γίνεις και συ το ίδιο. Την κακοσύνη, την παλιανθρωπιά ένας μπορεί να την μεταδώσει σε 24 άτομα της παρέας. Η καλοσύνη μεταδίδεται μέχρι 2 άτομα. Άρα εκτός από τους γονείς, δασκάλους, καθηγητές χρειάζονται και οι καλές συναναστροφές, για να αποκτήσει ένας νέος, αρχές καλές και να είναι χρήσιμος στην κοινωνία.

Όμοιος τον όμοιο να συναναστρέφεται πάντοτε.

(Αρχ. Ρητόν)

Η συναναστροφή με τους στενοχωρημένους είναι πάντα στενόχωρη.

(Αίσωπος)

Καθένας χαρακτηρίζεται ότι είναι, ανάλογα με εκείνους τους οποίους συναναστρέφεται

(Αίσωπος)

Οι κακές συναναστροφές πάντα κακό φέρνουν

(Ισοκράτης)

Οι κακές σχέσεις διαφθείρουν χρηστά ήθη

(Μένανδρος)

Καθένας αγαπά περισσότερον αυτόν που συναναστρέφεται

(Ευριπίδης)

Η συναναστροφή είναι διδάσκαλος για όλους τους ανθρώπους

(Ευριπίδης)

Να τα έχεις καλά μεν με όλους, αλλά να συναναστρέφεσαι μόνον με τους άριστους

(Ισοκράτης)

«Μη κακοίς ομίλει».

(Να μη συναναστρέφεσαι τους κακούς)

(Σόλων)

«Ομοίοις χρω».

(Να συναναστρέφεσαι τους ομοίους σου).

(Ξενοκράτης)

«Σοφοίς χρω».

(Να συναναστρέφεσαι με τους σοφούς).

(Περίανδρος)

⊗⊗⊗

Νέοι και νέες, ελληνόπουλα και ελληνοπούλες προσαρμοστείτε στους καλούς, συνετούς αποδεδειγμένα καλούς γονείς, δασκάλους, και κάντε καλές παρέες για να αποκτήσετε τα προσόντα προκειμένου να ριχτείτε στην κοινωνία και να είστε χρήσιμοι για την πατρίδα, τη θρησκεία και να αποκτήσετε καλές χρηστές οικογένειες.

Νάρκες και τύποι ναρκών

Του Υποναυάρχου Συμεών Κωνσταντινίδη ΠΝ ε.α.

Ηνάρκη είναι ειδικό εκρηκτικό μηχάνημα με εγκιβωτισμένη εκρηκτική ύλη, που χρησιμοποιείται ως αμυντικό ή επιθετικό όπλο προκειμένου να σκοτώσει ή να τραυματίσει προσωπικό του εχθρού (νάρκες κατά προσωπικού) ή να επιφέρει καταστροφή ή ακινητοποίηση σε εχθρικά οχήματα και άρματα (αντι-αρματικές) ή σε πλοία (νάρκες θαλάσσης) και που είναι δυνατό να εκραγεί μετά από ενέργειες του θύματος ή με τη διέλευση ορισμένου χρονικού διαστήματος ή με ελεγχόμενα μέσα.

Οι νάρκες διακρίνονται κυρίως ανάλογα α) του χώρου που προορίζονται σε νάρκες ξηράς και νάρκες θαλάσσης β) του τρόπου ενεργοποίησής των και γ) του σκοπού χρήσης των σε αμυντικές ή επιθετικές. Ο χώρος στον οποίο τοποθετούνται οι νάρκες για χρήση ονομάζεται ναρκοπέδιο. Η νάρκη είναι πολεμικό όπλο που έχει πλέον απαγορευτεί με διεθνείς συνθήκες, καθώς οι απώλειες και οι τραυματισμοί που προκαλεί στον άμαχο πληθυσμό θεωρούνται δυσανάλογες προς τον στρατιωτικό σκοπό που εξυπηρετούν εκτός από τις νάρκες θαλάσσης που η χρήση τους επιτρέπεται υπό δρους.

Οι νάρκες θαλάσσης ή ναυτικές νάρκες, μαζί με τις βόμβες βάθους και τις τορπίλες αποτελούν ύφαλα όπλα.

Η νάρκη θαλάσσης είναι ένας αυτόματος υποβρύχιος ή επιπλέων μηχανισμός που εκρήγνυται όταν ένα σκάφος προσκρούει σ' αυτή, ή όταν πρόκειται για μαγνητική ή πιέσεως ή ακουστική, όταν διέλθει κοντά από αυτή.

Πλοίο που κτυπήθηκε από νάρκη

Η χρησιμοποίηση της νάρκης όπως και της τορπίλης επεβλήθη εξ ανάγκης της αντιμετώπισης μεγάλων πολεμικών πλοίων που παρουσίαζαν μεγάλη δύναμη πυρός του πυροβολικού τους, με συνέπεια να καθίσταται σχεδόν αδύνατη η προσβολή τους, όταν προσέγγιζαν ανενόχλητα εχθρικές ακτές ή στρατηγικά περάσματα.

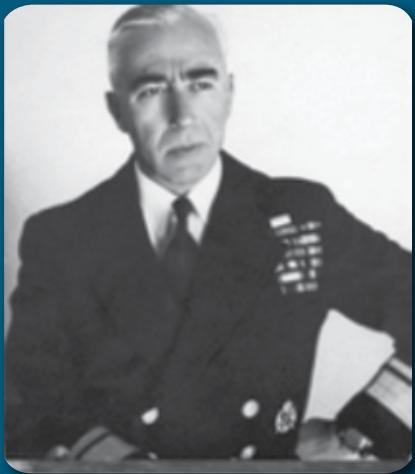
Αξιοσημείωτο παράδειγμα πρόσκρουσης σε νάρκη αλλά ταυτόχρονα παράδειγμα μεγάλης ετοιμότητας πληρώματος πλοίου, φιλοπατρίας και ταυτόχρονα μέγιστου ηρωισμού του Πολεμικού Ναυτικού το οποίο ποτέ δεν πρέπει να ξεχαστεί και σε κάθε ευκαιρία πρέπει να προβάλεται αποτελεί το αντιτορπιλικό (A/T) ΑΔΡΙΑΣ. Το A/T ΑΔΡΙΑΣ κατά τις επιχειρήσεις της Δωδεκανήσου, στις 22 Οκτωβρίου 1943 και ενώ βρισκόταν κοντά στην Κάλυμνο με το βρετανικό A/T HURWORTH, προσέκρουσε σε νάρκη και από την έκρηξη αποκόπηκε η πλώρη του. Το HURWORTH στην προσπάθειά του να πλεύσει προς βοήθεια του ΑΔΡΙΑΣ προσέκρουσε επίσης σε νάρκη και βυθίστηκε, με αποτέλεσμα να απολεσθούν 143 άνδρες.

Το ΑΔΡΙΑΣ παρά τις ζημιές κατόρθωσε και έφθασε στην κοντινή τουρκική ακτή του Gümücluk (Γκιουμουσλούκ). Οι απώλειες του ήταν 21 νεκροί και 30 τραυματίες.

Έπειτα από μικρές επισκευές απέπλευσε την 1η Δεκεμβρίου 1943 και, μολονότι χωρίς πλώρη, κατόρθωσε να φθάσει στην Αλεξάνδρεια στις 6 Δεκεμβρίου, όπου του έγινε ενθουσιώδης υποδοχή από τον αιγγλικό στόλο και τα άλλα συμμαχικά πλοία. Αυτό το κατόρθωμα αποτελεί λαμπρό παράδειγμα τόλμης και επιδεξιότητας του κυβερνήτη και του πληρώματος.

Το Α/Τ ΑΔΡΙΑΣ μετά την πρόσκρουση σε νάρκη

Ο Κυβερνήτης Ναύαρχος Τούντας

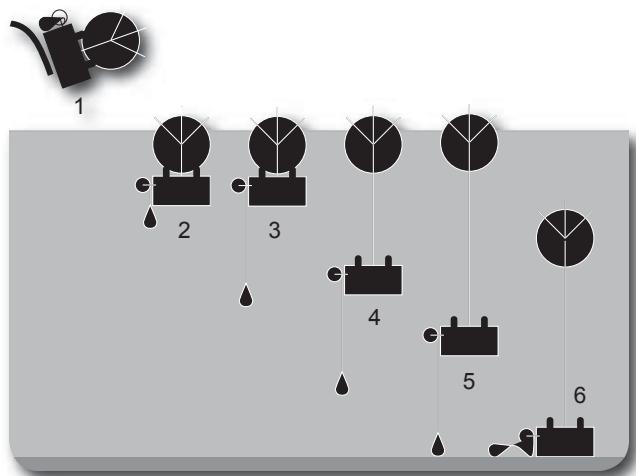
Υποδοχή Α/Τ ΑΔΡΙΑΣ στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου

Τύποι ναρκών θαλάσσης

Στην αρχή οι νάρκες ήταν βαρέλια, περίεργα δοχεία με εκρηκτική ύλη, που άλλοτε επέπλεαν και άλλοτε κρέμονταν από πλωτήρες. Στους πολέμους 1904-1905 και 1914-1918 οι νάρκες έφεραν αγκύριο, δηλαδή το σημείο πόντισής τους ήταν και η θέση αγκυροβολίας τους, που είναι μέχρι σήμερα ο κοινός τύπος ναρκών. Η νάρκη του τύπου αυτού αποτελείται από δύο τμήματα, το κάτω που φέρει το αγκύριο και το τύμπανο εκτύλιξης του σύρματος, (εξέλικτρο), και το πάνω μέρος, τον σφαιρικό πλωτήρα, που έφερε εντός την εκρηκτική ύλη, (περίπου 200 κιλά στον Α' Π.Π., και 400 κιλά στον Β' Π.Π.), και τους πυροκροτητές, ή μηχανισμό πυροδότησης.

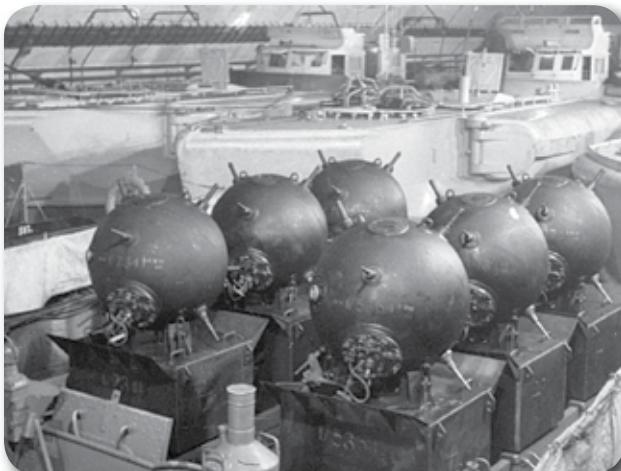
Αγκυροβολημένες Νάρκες

Λέγονται οι θαλάσσιες νάρκες που φέρουν μικρή άγκυρα και συνεπώς μετά την πόντισή τους παραμένουν αγκυροβολημένες. Αποτελούνται από έναν επιπλέοντα πλωτήρα, ο οποίος περιέχει την εκρηκτική ύλη, ποντίζεται σε ένα προκαθορισμένο βάθος και συγκρατείται με αλυσίδα ή συρματόσχοινο σε ένα αγκύριο. Αυτός ο τύπος της νάρκης μπορεί να έχει πυροδοτικό μηχανισμό επαφής ή επιδράσεως. Το μέγιστο βάθος αγκυροβολί-

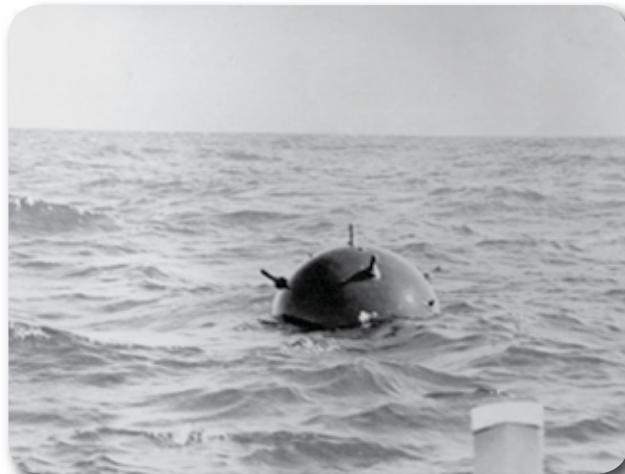

Πόντιση (ρήψη) αγκυροβολημένης νάρκης

ας της γομοδόκης καθορίζεται από το βάρος του συρματόσχοινου/της αλυσίδας, και από τα θαλάσσια ρεύματα που επικρατούν στην περιοχή. Η υπεροχή των γερμανικών έναντι των αγγλικών ήταν μόνο στο ότι μπορούσαν να ποντισθούν σε μεγαλύτερα βάθη. Επίσης οι αγγλικές μετά την πόντισή τους αρχικά επέπλεαν και στη συνέχεια βυθίζονταν στο προβλεπόμενο

Αγκυροβολημένες νάρκες

Μετακινούμενη νάρκη

βάθος, ενώ αντίθετα οι γερμανικές έφθαναν στο βυθό και από εκεί αναδύονταν στο επιθυμητό βάθος από την επιφάνεια της θάλασσας. Ο τύπος αυτός είναι ο συνηθέστερος μέχρι σήμερα.

Νάρκες κεραίας (κρουστικές)

Λέγονται οι νάρκες, αμερικανικής επινόησης του 1918, που εκτός από το αγκύριο φέρουν συρμάτινη κεραία στη πρόσκρουση επί της οποίας ακολουθεί έκρηξη. Αυτές υπήρξαν πολύ επικίνδυνες ακόμη και για τα πλοία που τις πόντιζαν λόγω της ευπάθειας της κεραίας τους. Πολλές ανατινάξεις έγιναν κατά την πόντισή τους και γ' αυτό και τις καθαιρούσαν αργά.

Νάρκες ηλεκτρικές

Λέγονται εκείνες που ποντίζονται πλησίον των ακτών, προ εγκαταστάσεων στρατηγικού ενδιαφέροντος και πυροδοτούνται με καλώδιο από την ξηρά.

Νάρκες ελεύθερες

Λέγονται οι νάρκες που ποντίζονται στο ανοικτό πέλαγος κυρίως σε φυσικούς διαύλους, άνευ σχεδίου εγκατάστασης, προς παρεμπόδιση εχθρικών ελιγμών. Επίσης με τον ίδιο όρο αποκαλούνται και οι νάρκες που έχουν αποσυνδεθεί από το αγκύριο και επιπλέουν στην επιφάνεια παρασυρόμενες. Αυτές καθίστανται λίαν επικίνδυνες και για τις φίλιες δυνάμεις.

Νάρκες βυθού

Μία τέτοιου είδους νάρκη βρίσκεται ή είναι θαμμένη στο φλοιό του βυθού, και συγκρατείται στην θέση της εξαιτίας του βάρους της. Ο πυροδοτικός μηχανισμός είναι συνήθως επιδράσεως και γ' αυτό τον λόγο δεν ποντίζεται σε βαθιά ύδατα, εκτός και αν ποντίζεται για να πλήξει υποβρύχιο. Δεν είναι αποτελεσματική εναντίον πλοίων επιφανείας σε βάθη μεγαλύτερα των 70μ. Είναι δύσκολο να εντοπισθεί όταν είναι τοποθετημένη

σε μαλακό πυθμένα (λάσπη) ή σε πυθμένα με πυκνή βλάστηση. Έχει συνήθως μεγαλύτερη εκρηκτική γόμωση από τις αγκυροβολημένες νάρκες, και επηρεάζεται από τα ρεύματα της περιοχής. Οι νάρκες βυθού διακρίνονται σε:

Νάρκες μαγνητικές. Λέγονται εκείνες των οποίων ο πυροδοτικός μηχανισμός ενεργοποιείται εκ του μαγνητικού πεδίου της παραπλέουσας μεταλλικής μάζας (εχθρικού πλοίου), μέχρι ορισμένη απόσταση.

Νάρκες πιέσεως. Λέγονται εκείνες των οποίων ο πυροδοτικός μηχανισμός ενεργοποιείται σε οποιαδήποτε μεταβολή της πίεσης του ύδατος εκ παραπλέοντος πλοίου.

Νάρκες ακουστικές. Λέγονται εκείνες των οποίων ο πυροδοτικός μηχανισμός τίθεται σε λειτουργία με τη λήψη ηχητικών κυμάτων παραπλέουσας έλικας ή εγγύτερα και εκ των μηχανών διερχόμενου πλοίου.

Βιβλιογραφία

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Naval_mine
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Minesweeper#/media/File:Minesweeper_cutting_loose_moored_mines_diagram_1952.jpg
3. <https://en.wikipedia.org/wiki/Minesweeper>
4. <http://e-amyna.com/?p=6704>
5. https://el.wikipedia.org/wiki/Θαλάσσιο_ναρκοπέδιο
6. <http://www.ellinikos-stratos.com/naytiko/castagno.asp>
7. <https://en.wikipedia.org/wiki/Minesweeping>
8. <https://www.google.gr/search?q=MINESWEEPING&espv=2&biw=1280&bih=675&tbo=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwi8pbfVrpPLAhXHCw8KHbMVCpwQsAQIMA&dpr=1>
9. <https://www.google.gr/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=MINEHUNTING>
10. <https://en.wikipedia.org/wiki/Minehunter>
11. <http://www.hellenicnavy.gr/el/istoria/26-gr/istoria/palaia-polemika-ploia/antitorpiliaka-hunt-iii/35-l-67-1942-1945>

ΙΑΤΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΑΡΤΗΡΙΑΚΗ ΥΠΕΡΤΑΣΗ

Επιμέλεια: Ανθυποπλοίαρχος (ΥΙ) Λ. Κολιαστάσης ΠΝ MD, MSc, PhD(c)

Σπύρος Παπαϊωάννου MD, PhD, FESC

Πλοίαρχος (ΥΙ) Επεμβατικός Καρδιολόγος

Διδάκτωρ ΑΠΘ - Δ/ντής Β' Καρδιολογικής ΝΝΑ

ΝΑΥΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - Β' Καρδιολογική Κλινική

Παρουσίαση - Επιμέλεια: Πλοίαρχος ΠΤ-ΗΝ, Γρηγόριος Γεωργακόπουλος ΠΝ ε.α.

Αρτηριακή Υπέρταση (ΑΥ) αποτελεί μια χρόνια πάθηση του καρδιαγγειακού συστήματος με μεγάλη νοσηρότητα και θνητότητα. Υπολογίζεται από τα στατιστικά δεδομένα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας ότι 1,18 δισεκατομμύρια άνθρωποι ανά τον κόσμο πάσχουν από υπέρταση. Μία στις πέντε γυναίκες και ένας στους πέντε άνδρες είναι υπερτασικοί. Παρόλη όμως την ενημέρωση και τη μεγάλη θεραπευτική μας φαρέτρα, μόνο ένας στους πέντε ασθενείς εκτιμάται ότι έχει θέσει υπό έλεγχο την αρτηριακή του πίεση. Ένας από τους μεγάλους στόχους του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας είναι να μειώσει τον επιπολασμό της ΑΥ κατά 25% ως το 2025.

Οι ΑΥ ορίζεται η μέτρηση αρτηριακής πίεσης ίσης και άνω των τιμών 140 για τη συστολική και 90 για τη διαστολική σε επαναλαμβανόμενες μετρήσεις ιατρείου. Το χαρακτηριστικό των επαναλαμβανόμενων μετρήσεων με τον σωστό τρόπο μέτρησης τονίζεται, για να αποφευχθούν περιπτώσεις λανθασμένων μετρήσεων. Η αύξηση της αρτηριακής πίεσης είναι μια φυσιολογική ανταπόκριση του οργανισμού σε συνθήκες στρεσ, πόνου, άσκησης καθώς και μετά από γεύμα. Επίσης παράγοντες όπως το κάπνισμα ή ο καφές αυξάνουν την αρτηριακή πίεση και μπορεί να ευθύνονται για μεμονωμένες λανθασμένες μετρήσεις.

Η ΑΥ έχει μελετηθεί ενδελεχώς από την επιστημονική κοινότητα και υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία στη θεραπευτική προσέγγιση. Παράγοντες κινδύνου ΑΥ είναι η ηλικία, το ανδρικό φύλο, η κληρονομικότητα και η φυλή (η μαύρη φυλή εμφανίζει μεγαλύτερη επίπτωση). Λοιπόι παράγοντες είναι η παχυσαρκία, η διατροφή πλούσια σε

κορεσμένα λιπαρά, η έλλειψη άσκησης, το κάπνισμα, η μεγάλη κατανάλωση αλκοόλης. Παθήσεις όπως ο σακχαρώδης διαβήτης και η νεφρική νόσος είναι ανεξάρτητοι παράγοντες ΑΥ, και συχνά συνυπάρχει με λοιπές μεταβολικές και καρδιαγγειακές παθήσεις.

Διακρίνουμε την ιδιοπαθή και τη δευτεροπαθή ΑΥ. Η πρώτη είναι η συχνότερη μορφή, αποτελεί το 90% των περιπτώσεων. Είναι η κατηγορία στην οποία συνήθως αναφερόμαστε όταν μιλάμε για υπέρταση. Η δευτεροπαθής ΑΥ είναι αποτέλεσμα κάποιας άλλης πάθησης. Η διάγνωσή της απαιτεί εξειδικευμένες εξετάσεις και ο θεράπων ιατρός μπορεί να την διερευνήσει σε επιλεγμένες περιπτώσεις ασθενών που αυτός κρίνει. Δε συστήνεται αυτός ο έλεγχος σε όλους τους υπερτασικούς αδιακρίτως. Οι κυριότερες παθήσεις που προκαλούν δευτεροπαθή ΑΥ είναι η νεφρική νόσος, η στένωση νεφρικών αρτηριών, ο υπερθυρεοειδισμός, το φαιοχρωμοκύττωμα, ο αλδοστερονισμός, η στένωση ισθμού αορτής, το σύνδρομο Cushing και διάφορα φάρμακα όπως κορτικοστεροειδή, μη στεροειδή αντιφλεγμονώδη, αποσυμφορητικά ρινός και ανοσοτροποποιητικά. Στο παρόν άρθρο αναφερόμαστε στην ιδιοπαθή ΑΥ.

Η σημαντικότητα του προσυμπτωματικού ελέγχου του πληθυσμού για την έγκαιρη διάγνωση είναι πολύ σημαντική καθώς η μεγάλη πλειοψηφία των υπερτασικών είναι ασυμπτωματική. Σε λίγες περιπτώσεις περιγράφεται κεφαλαλγία όταν η πίεση εμφανίζει υψηλές τιμές. Στη βιβλιογραφία αναφέρονται και άλλα συμπτώματα όπως αίσθημα παλμών, ζάλη, πόνος στο στήθος αλλά δεν είναι ούτε ευαίσθητα ούτε ειδικά της νόσου. Η πρό-

ληψη είναι ένα από τα αποτελεσματικότερα όπλα μας. Η ισορροπημένη διατροφή με έμφαση στη μεσογειακή δίαιτα, η μείωση λιπαρών και η αύξηση λήψης φρούτων και λαχανικών, ο περιορισμός του άλατος και ο έλεγχος του σωματικού βάρους πολλές φορές αρκούν όχι μόνο σαν πρόληψη αλλά και σαν θεραπεία. Η μείωση της κατανάλωσης αλκοόλης, η διακοπή του καπνίσματος, η σωματική άσκηση και ο έλεγχος-μείωση του ψυχικού στρες προλαμβάνουν την εμφάνιση ΑΥ. Τονίζεται δε, ότι στους υπερτασικούς ασθενείς μας που λαμβάνουν φαρμακευτική αγωγή συνιστούμε εφαρμογή όλων των προ-αναφερομένων μέτρων και αλλαγή τρόπου ζωής, καθώς έτσι όχι απλά θα ρυθμιστεί καλύτερα η αρτηριακή πίεση αλλά θα αποφευχθεί η περαιτέρω προσθήκη φαρμάκων με τις όποιες ανεπιθύμητες ενέργειες αυτά τυχόν έχουν.

Η διάγνωση της ΑΥ πλέον βάσει των κατευθυντηρίων οδηγιών της Ευρωπαϊκής Καρδιολογικής Εταιρίας μπορεί να γίνει με μετρήσεις στο ιατρείο ή στο σπίτι, καθώς και με τη βοήθεια εργαλείων και συνδυασμό όλων αυτών. Οι μετρήσεις στο σπίτι είναι πολύ σημαντικές διότι συμπληρώνουν μια πιο πλήρη εικόνα. Επίσης η εφαρμογή της 24ωρης μέτρησης ή αλλιώς του holter πιέσεως 24ώρου παρέχει στοιχεία για την ημερήσια διακύμανση. Η 24ωρη καταγραφή, ακόμη, δίνει στοιχεία για την πίεση στον ύπνο αποκαλύπτοντας έτσι διαταραχές ύπνου όπως υπνική άπνοια (που είναι παράγοντας καρδιαγγειακής νοσηρότητας) και χαρακτηρίζει τον ασθενή ως dipper ή non-dipper. Πιο συγκεκριμένα φυσιολογικά κατά τον ύπνο υπάρχει μια πτώση της αρτηριακής πίεσης της τάξης του 10% - 20%. Όσοι, λοιπόν, δεν εμφανίζουν αυτή την πτώση θεωρούνται πιο αυξημένου κινδύνου. Οι κατ' οίκον μετρήσεις και η 24ωρη καταγραφή, επιπλέον, είναι ο ενδεδειγμένος τρόπος διάγνωσης δύο καταστάσεων που ονομάζονται υπέρταση της λευκής μπλούζας και συγκεκαλυμμένη υπέρταση. Η πρώτη, που είναι ευρέως γνωστή και συχνή, είναι η κατάσταση κατά την οποία ο ασθενής εμφανίζει παθολογικές τιμές πίεσης στο ιατρείο αλλά φυσιολογικές στο σπίτι. Αποδίδεται κυρίως στο στρες του ασθενή και τον φόβο της εξέτασης. Συχνά δεν απαιτεί θεραπευτική αντιμετώπιση αλλά πάντα είναι ένα σήμα κινδύνου για αλλαγή τρόπου ζωής. Η συγκεκαλυμμένη υπέρταση, αντιθέτως, απαιτεί θεραπεία και χαρακτηρίζεται από φυσιολογική πίεση στο ιατρείο και παθολογική στο σπίτι.

Για να είναι αξιόπιστες οι μετρήσεις στο σπίτι πρέπει να λαμβάνονται τα εξής μέτρα. Σε περίπτωση ηλεκτρονικού πιεσόμετρου πρέπει να επιλέγεται συσκευή βραχίονα (τα καρπού δε θεωρούνται πάντα αξιόπιστα) και να αγκαλιάζει καλά το χέρι. Αν πρόκειται για κοινό σφυγμομανόμετρο πρέπει να εφαρμόζει καλά και να γίνεται η μέτρηση από έμπειρο χρήστη. Μικρή περιχειρίδα δείχνει ψευδώς υψηλές πιέσεις ενώ η μεγαλύτερη από αυτή που πρέπει περιχειρίδα δείχνει ψευδώς χαμηλές πιέσεις. Η πρωινή μέτρηση γίνεται μισή ώρα μετά την έγερση. Όλες οι μετρήσεις γίνονται σε καθιστή θέση (5-10 λεπτά

καθιστός πρώτα) με το χέρι να στηρίζεται σε τραπέζι, χωρίς κόπωση ή ψυχικό στρες και σε περιβάλλον με φυσιολογική θερμοκρασία δωματίου. Επίσης οι μετρήσεις γίνονται πριν από γεύμα και μισή ώρα μετά από χρήση καπνού. Μετρώνται και τα δύο χέρια. Αν τυχόν υπάρχει μεγάλη απόκλιση στα δύο χέρια τότε αυτή σημειώνεται αλλά χρησιμοποιείται η μεγαλύτερη πίεση ως πίεση αναφοράς.

Στην περίπτωση που τεθεί η διάγνωση της ΑΥ, ο θεράπων ιατρός αποφασίζει μετά από ενημέρωση και συζήτηση με τον ασθενή για την θεραπευτική προσέγγιση. Το ένα σκέλος είναι τα υγιεινοδιαιτητικά μέτρα που αναφέραμε. Το δεύτερο σκέλος αφορά στη φαρμακευτική θεραπεία. Τα φάρμακα πρώτης γραμμής είναι οι αναστολείς του μετατρεπτικού ενζύμου της αγγειοτενσίνης, οι ανταγωνιστές των υποδοχέων την αγγειοτενσίνης, τα θειαζιδικά διουρητικά και οι αναστολείς διαιύλων ασβεστίου. Δεύτερης γραμμής είναι οι βήτα αποκλειστές, τα κεντρικώς δρώντα αντιυπερτασικά, τα νιτρώδη, οι ανταγωνιστές αλδοστερόνης και τα λοιπά διουρητικά. Κάθε φάρμακο εξατομικεύεται έχει συγκεκριμένες ενδείξεις και συνταγοραφείται μετά από ενδελεχή έλεγχο. Ο ασθενής παρακολουθείται τακτικά και αφού σταθεροποιηθεί η αγωγή τότε αραιώνουν οι επισκέψεις. Η σύγχρονη φαρμακευτική επιστήμη προσφέρει διπλούς και τριπλούς συδυασμούς φαρμάκων, τα λεγόμενα πολύ-χάπτια (polypills). Με αυτό τον τρόπο ο ασθενής λαμβάνει λιγότερα χάπια, βελτιώνεται η διάθεσή του αλλά και η συμμόρφωση στην αγωγή.

Τα νέα δεδομένα προσφέρουν συνδυαστικές θεραπείες σε συχνά νοσήματα που πολλές φορές συνυπάρχουν όπως ΑΥ με στεφανιαία νόσο, καρδιακή ανεπάρκεια και διαβήτη. Μελετώνται, επίσης, οι δράσεις των φαρμάκων της μίας κατηγορίας π.χ. του διαβήτη στην ΑΥ. Σε πολύ επιλεγμένες περιπτώσεις ασθενών υπάρχει υπό έρευνα η επεμβατική απονεύρωση του νεφρού (renal denervation). Νέες φαρμακευτικές παρεμβάσεις συνεχών ανέρχονται.

Ο πλημμελής έλεγχος της ΑΥ οδηγεί σε βλάβη οργάνων-στόχων του οργανισμού. Είναι αιτία καρδιακής ανεπάρκειας, νεφρικής ανεπάρκειας, περιφερικής αγγειοπάθειας, αμφιβληστροειδοπάθειας και αγγειακών εγκεφαλικών επεισοδίων – εγκεφαλοπάθειας. Με τη σωστή παρέμβαση αποφεύγεται η βλάβη στα όργανα και ο ασθενής έχει μια πορεία χωρίς επιπλοκές. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στα πλειοτροπικά αποτελέσματα του ελέγχου της ΑΥ, καθώς με τη ρύθμιση αυτής ρυθμίζονται ευκολότερα και οι λοιπές τυχόν παθήσεις του ασθενή σε καρδιαγγειακό και μεταβολικό επίπεδο.

Εν κατακλείδι, η εγρήγορση όλων με σωστή πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση είναι ακρογωνιαίος λίθος στη μάχη κατά της ΑΥ που έχει λάβει χαρακτήρες πανδημίας και εμφανίζει αυξητικές τάσεις. Η ιατρική επιστήμη εμπλουτίζει τη γνώση μας και ενισχύει τις θεραπείες μας και το μέλλον ανοίγει νέους δρόμους.

Κλειστές Εκκλησίες

Τραγικές στιγμές διέρχεται η ανθρωπότητα αυτή την περίοδο, λόγω κορωνοϊού που ψεύτει χιλιάδες ανθρώπους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Μεταξύ των έκτακτων μέτρων που έλαβε η κυβέρνηση ήταν και το κλείσιμο των εκκλησιών σε πανελλήνια έκταση για να προλάβει τον συνωστισμό, που συνήθως γίνεται στις εκκλησίες και ιδιαίτερα κατά τη Θεία Κοινωνία, όπου συνωστίζονται οι πιστοί, προκειμένου να διαφυλάξει το ύψιστο αγαθό που είναι η υγεία. Βέβαια επενέβη η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος και με κάποια συμβιβαστική απόφασή της, βελτίωσε την κατάσταση, ώστε να γίνεται η λειτουργία με λιγότερους πιστούς ανάλογα με την επιφάνεια του Ναού, όμως σε καμμία περίπτωση δεν υπερέβαιναν οι πιστοί, τους εκατό. Αποτέλεσμα αυτών των μέτρων ήταν να επανέλθει, το θέμα της Θείας Κοινωνίας, και κατά πόσον μεταδίδεται με την Κοινωνία ο κορωνοϊός. Οι μεν άπιστοι και οι εχθροί της εκκλησίας να εκφράζονται θετικά υπέρ της μεταδόσεως του ιού μέσω της Κοινωνίας. Ιστορικά όμως αυτό δεν έχει συμβεί ποτέ, διότι οι ιερείς κοινωνούσαν τους λεπρούς και φυματικούς και ποτέ κανένας δεν κόλλησε. Επομένως όλα αυτά ήταν σκόπιμα κατά της πίστεως.... Αυτό το γεγονός της Θείας Κοινωνίας από την εκκλησία της Ελλάδος και από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ήταν θέμα αδιαπραγμάτευτο, και δεν ήταν δυνατόν να απαγορευτεί...

COVID-19 και οι Γεωπολιτικές επιπτώσεις

Οι προβλέψεις για την εξάπλωση του κορωνοϊού είναι δυσοίωνες, ιδιαίτερα οι οικονομικές, λόγω του περιορισμού των εμπορικών σχέσεων μεταξύ των κρατών και ιδιαίτερα στον τουρισμό, που για την Ελλάδα αποτελεί τη βαριά βιομηχανία.

Επί πλέον στο παρελθόν έχει δημιουργήσει μεγάλες ανακατατάξεις σύμφωνα με τον αυστριακό καθηγητή αρχαίας ιστορίας Walter Scheidel, η πανώλη. Τι λέει ο καθηγητής;

Ότι το Ισλάμ δεν είχε εξαπλωθεί στην Περσία και στη Μικρά Ασία, αν δεν είχε αποδυναμωθεί ο πληθυσμός της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας λόγω της πανώλης που προέκυψε και πέδανε το ένα τρίτο του πληθυσμού. Γι' αυτό πρέπει να τηρούμε τα πρωτόκολλα που έχει επιβάλει το κράτος, μέχρι να βγάλουν το εμβόλιο, και να σωθεί η ανθρωπότητα. Μέχρι τότε υπομονή.

Του Υποναυάρχου (0) Νικόλαου Τσαπράζη ΠΝ ε.α.
Του Πλοιάρχου (ΠΤ-ΗΝ) Γρηγόριου Γεωργακόπουλου ΠΝ ε.α.

Η βεβήλωση βωμών και εστιών

Στο Μαντέιο των Δελφών στο Ναό του Απόλλωνα ήταν χαραγμένες 147 Συμβουλές που αποδίδονταν στους επτά σοφούς της αρχαιότητας.

Για παράδειγμα μία επιγραφή έγραφε: «Αν είσαι ξένος σε μια χώρα, να συμπεριφέρεσαι, όπως θα ήθελες εσύ να συμπεριφέρονται οι ξένοι στη δική σου χώρα. Στη σημερινή κατάσταση που βιώνουν οι Έλληνες σε όλη τη χώρα και ιδιαίτερα οι κάτοικοι των νησιών από τους λαθρομετανάστες, που ήρθαν λαθραία στη χώρα μας, η σοφή αυτή συμβουλή ανατρέπεται εκ βάθρων, διότι ζητούν τα πάντα προκειμένου να επιβιώσουν. Εδώ πάει γάντι, η λαϊκή ρήση «Δώσε δάρρος στο χωριάτη για να ανέβει στο κρεβάτι!».

Πώς έσβησε ο Γέρος του Μοριά

Στεφάνωσε το γιο του, πήγε στον βασιλικό χορό προσκεκλημένος του Όθωνα, ήπιε άφθονο κρασί και μεδυσαμένος και χαρούμενος έφτασε στο σπίτι του, κοιμήθηκε και δεν ξύπνησε ποτέ.

Στις αρχές του περασμένου αιώνα, το 1904 το ελληνικό κράτος έστησε στην ομώνυμη πλατεία επί της οδού Σταδίου, το άγαλμά του, για το στήσιμο του ελληνικού κράτους αλλά και το όραμά του, για τη μόρφωση, που πρέπει να λάβουν οι νέοι, διότι όπως είναι πάνω στο άλογό του, δείχνει με το δάχτυλό του το Ρανεπιστήμιο που είναι το πρώτο πνευματικό ίδρυμα του έθνους, που ίδρυσε ο Καποδίστριας με το οποίο γινόταν πραγματικότητα, το όραμα του Κολοκοτρώνη, για τη μόρφωση των νεοελλήνων.

Η μείωση της σκυλοφορίας

Όσο καιρό υπήρχε το lockdown και απαγορεύταν η κυκλοφορία οι δρόμοι είχαν γεμίσει με σκύλους διαφόρων τύπων και ράτσας, να κυκλοφορούν μαζί με τους δήθεν ζωάφιλους, συνανθρώπους μας και να τα καμαρώνουν. Μερικές φορές άκουγες και σκυλοκαβγάδες, κοντά σου ή λίγο μακρύτερα να ταράσσουν την ηρεμία και ησυχία που επικρατούσε στο κοινό της περιοχής. Σήμερα λοιπόν, που έχει σχεδόν η κοινωνία βρει τον κανονικό της ρυθμό έχουν χαθεί τα περισσότερα σκυλιά στους δρόμους. Δηλαδή κυκλοφορούν πάλι, αλλά πολύ λίγα.

Τι έγιναν τα υπόλοιπα; Ζούνε σπίτι λόγω κορωνοϊού; Ήσωσ...

Επειδή πρόκειται να γίνει επανεξέταση των χρήσιμων πληροφοριών σε σχέση με την ύλη του περιοδικού, παρακαλούμε και ενημερώνουμε τα μέλη που ενδιαφέρονται, να μας στείλουν τις πληροφορίες – ανακοινώσεις πιο σύντομες, μέχρι 20 λέξεις. Με περισσότερες από 20 λέξεις δεν θα δημοσιεύονται. Έτσι θα γίνεται πλήρης εκμετάλλευση του χώρου του περιοδικού, αλλά και θα καλύπτονται όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Οι «χρήσιμες πληροφορίες» θα δημοσιεύονται εναλλάξ μέχρι τρεις φορές το χρόνο. Για να δημοσιευθούν θα πρέπει να έχουν περιέλθει στην ΕΑΑΝ μέχρι την 19η εκάστου μονού μήνα.

Χρήσιμες πληροφορίες θα δημοσιεύονται MONO όσες έχουν ημερομηνία κατάθεσης του έτους και δεν υπερβαίνουν τις 20 λέξεις.

Διάφορα

- **ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ**, ΜΕΓΑΛΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΖΗΤΑ 5 ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΓΙΑ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ, ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΡΙΕΡΑΣ! ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ 2 ΕΤΗ. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ στο: email: popixitsa@yahoo.gr
- **ΣΑΠΙΩΝΟΠΟΪΙΑ «ΑΓΝΩΣΤΗΤΑ»**, (ΑΡΙΣΤΕΑ ΣΠΑΝΑΚΗ, ΚΟΡΗ ΑΝΤΙ-ΣΜΗΝΑΡΧΟΥ Ε.Α.) ΣΑΠΟΥΝΙΑ ΣΤΕΡΕΑ, ΚΡΕΜΟΣΑΠΟΥΝΑ, ΣΑΜΠΟΥΑΝ, ΥΓΡΟ ΓΙΑ ΠΛΥΣΙΜΟ ΠΙΑΤΩΝ-ΡΟΥΧΩΝ ΧΩΡΙΣ ΧΗΜΙΚΑ-ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΑ, ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ, ΣΤΑ ΤΗΛ. 28970-24747, KIN. 6944 396113.
- **ΜΠΟΤΣΗ ΚΥΡΙΑΚΗ** (ΚΟΡΗ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥ) ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ Π. ΦΥΣΑ 24 ΚΕΡΑΤΣΙΝΗ ΤΗΛ. 210 4005777, FAX 210 4005770, ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΥΣ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΡΑΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥΣ.

- **ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΓ. ΑΝΝΑ ΝΑΞΟΥ**, ΔΙΚΛΙΝΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΕΝΟ 130 ΕΥΡΩ 5ΒΡΑΔΥΑ, ΜΗΝΕΣ 5ος-6ος-10ος, ΤΗΛ 6981814681, WWW.LITSASTUDIOW.GR , ΚΩΝ. ΠΑΠΑΠΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΙΟΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥ.
- **ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ, ΛΑΖΑΡΟΣ ΚΑΜΑΡΑΤΟΣ**, ΑΠΟΣΤΡΑΤΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ (Ε), ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΟΥ 25, ΑΘΗΝΑ, ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ, ΕΥΚΟΛΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ, ΒΟΗΘΕΙΑ, ΤΗΛ. 210 7780917, 6944 360237.
- **ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ «ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ»** ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΑΒΟΥΛΑΡΗ, (ΓΙΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥ ΒΑΣΙΛΟΝΙΚΟΥ ΤΑΒΟΥΛΑΡΗ). ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΠΝ & ΛΣ. ΤΗΛ. 6972 416761.
- **ΝΙΚΗΤΑΣ: ΑΠΟΤΕΦΡΩΣΗ - ΚΗΔΕΙΑ (ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ)-ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ. ΑΛΙΜΟΣ - ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ- ΑΓΡΙΝΙΟ - ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ- ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ. ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥΣ. 210 9940100 - 210 9762172 ΣΧΙΣΜΕΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ.**

Πωλήσεις ακινήτων

- ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΟΣΜΑΝ Ο.Τ. 263, Νο 7, 614 τ.μ.
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ 210 8611486, 6944 844 886
Τιμή 22.000 ΕΥΡΩ Συζήτησμα.
- ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΟΣΜΑΝ 187/6, ΤΗΛΕΦΩΝΟ 6972 64 3918.
- ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΟΣΜΑΝ 177/1Α' ΖΩΝΗ, ΤΙΜΗ 20.000 ΕΥΡΩ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ 693 205 4034

Όροι για τη δημοσίευση στο περιοδικό «Θαλασσινοί Απόηχοι»

Πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ υπ' αριθ. Π-81/19-11-2014

Θέμα 14ο: Σχετ.:

α. ΝΔ 1171/20-5-1972 (Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων).

β. ΠΔ 576/24-6-1978 (Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού).

γ. Πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ υπ' αριθ. 75/2-10-2014 θέμα 50.

1. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ, ύστερα από διεξοδική συζήτηση για την ύλη που δημοσιεύεται στο περιοδικό «Θαλασσινοί Απόηχοι», αποφασίζει όπως παρακάτω:

Α. Το κείμενο να αναφέρεται σε θέμα γενικού ενδιαφέροντος, να έχει περιορισμένη έκταση και να μην υπερβαίνει τις τρεις δακτυλογραφημένες σελίδες. Σε περίπτωση περισσότερων σελίδων, να χωρίζεται το κείμενο σε ενότητες με επικεφαλίδα από τον συγγραφέα.

Β. Να είναι ενυπόγραφο με όλα τα στοιχεία του συντάκτη – αποστολέα.

Γ. Να μην είναι υβριστικό, συκοφαντικό και να μην περιλαμβάνει προσωπικές επιθέσεις και αντιπαραθέσεις μεταξύ συναδέλφων.

Δ. Να μην υπηρετεί κομματικές σκοπιμότητες και να μη στρέφεται κατά των θεσμών, κρατικών ή θρησκευτικών, καθώς και των εθνικών θέσεων.

Ε. Να τηρείται η δεοντολογία που υπαγορεύεται από τις αρχές και αξίες που υπηρετήσαμε.

Στ. Να είναι κατά προτίμηση δακτυλογραφημένο και σε περίπτωση που είναι χειρόγραφο να είναι καθαρογραμμένο και ευανάγνωστο.

Ζ. Να είναι καλώς συνταγμένα, εύληπτα, σαφή, περιεκτικά, ενδιαφέροντα, σε επίσημη γλώσσα.

Η. Τα κείμενα θα εξετάζονται και θα αξιολογούνται από συντακτική επιτροπή.

Θ. Να μην έχουν δημοσιευθεί σε άλλο έντυπο της ΕΑΑΝ ή σε άλλο έντυπο, δηλαδή να είναι πρωτότυπο και όχι αντίγραφο.

Ι. Ανεξάρτητα από τη δημοσίευση ή μη των άρθρων, τα κείμενα δεν επιστρέφονται.

Ιβ. Το περιεχόμενο εκάστου άρθρου απηχεί τις προσωπικές απόψεις του υπογράφοντος.

2. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα.

Βραβεύσεις Αριστούχων μαθητών Β' και Γ' Λυκείου - Αποφοίτων ΑΕΙ-ΤΕΙ ελληνικών Πανεπιστημίων, Αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού και Αποφοίτων Στρατιωτικών Σχολών

Επιμέλεια: Πλοίαρχος (Ε) Γρηγόριος Γεωργακόπουλος ΠΝ ε.α.

- Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος προβλέπεται να αποφασιστεί η βράβευση Αριστούχων μαθητών Β' και Γ' Λυκείου - Αποφοίτων ΑΕΙ, ΤΕΙ Ελληνικών Πανεπιστημίων, Αποφοίτων Πανεπιστημίων Εξωτερικού καθώς και αποφοίτων Στρατιωτικών Σχολών.
- Η βαθμολογία των μαθητών Β' και Γ' Λυκείου θα πρέπει να είναι από 18,1-20
- Για τους λοιπούς ως ανωτέρω αποφοίτους Πανεπιστημίων θα πρέπει το πτυχίο τους να είναι με ΑΡΙΣΤΑ.
- Απαιτούμενα δικαιολογητικά για κάθε κατηγορία θα καθοριστούν εάν αποφασιστεί η βράβευσή τους.
- Η υποβολή δικαιολογητικών χρονικά θα αναφερθεί μέσω του περιοδικού Θ.Α. και του site της ΕΑΑΝ.
- Επίσης το οικονομικό ύψος των βραβείων, ο τόπος βράβευσης και λοιπές λεπτομέρειες θα ανακοινωθούν ως ανωτέρω φαίνεται.
- Για θεμελίωση της σχετικής βράβευσης θα πρέπει οι ενδιαφερόμενοι να πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις
  - Να είναι τέκνα των οποίων ο ένας εκ των δύο γονέων να έχει την ιδιότητα του Απόστρατου Αξιωματικού ή Ανθυπασπιστή ΠΝ ή ΛΣ/ΕΛ.ΑΚΤ.
  - Να είναι μέλος της ΕΑΑΝ και να έχει ταυτότητα της ΕΑΑΝ.
  - Οι βραβευόμενοι να μην έχουν υπερβεί το 25ο έτος της ηλικίας τους.
  - Να έχουν αποφοιτήσει από Λύκεια-Πανεπιστήμια το έτος 2020.
  - Να μην έχουν βραβευθεί από άλλο φορέα.
  - Για περισσότερες πληροφορίες από τα μέσα του μηνός Σεπτεμβρίου στη Γραμματεία της ΕΑΑΝ.

Γυμνάσιο Πελοποννήσου
Διαβολίτσιο Μεσσηνίας

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΠΡΑΚΤΙΚΑ Συνεδριάσεως του ΔΣ/ΕΑΑΝ της 6ης-02-2020

Υπ' Αριθ. 35 ΘΕΜΑ 8ο

Κοπή βασιλόπιτας ΕΑΑΝ έτους 2021

την Κυριακή 17 Ιανουαρίου 2021 στο Πολεμικό Μουσείο

ΣΧΕΤ: α. ΝΔ 1171/20-5-1972 (Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων).

β. ΠΔ 576/24-6-1978 (Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού).

ΑΙΤΗΜΑ : Πλοίαρχος (Ε) ε.α Γρηγ. Γεωργακόπουλος ΠΝ Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ : Πλοίαρχος (Ε) ε.α Γρηγ. Γεωργακόπουλος ΠΝ Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ

- Το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφάσισε όπως η κοπή της βασιλόπιτας ΕΑΑΝ έτους 2020 να γίνει στις 17 Ιανουαρίου 2021 ημέρα Κυριακή και από ώρα 10:00 μέχρι 16:00 στο Αμφιθέατρο και φουαγέ στο Πολεμικό Μουσείο.
- Η ΕΑΑΝ να ζητήσει με έγγραφο την διάθεση του Πολεμικού Μουσείου ως ανωτέρω.
- Το Δ.Σ./ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα.

Ανακοίνωση ΕΑΑΝ

Σας ενημερώνουμε ότι στην έδρα της ΕΑΑΣ, Χαριλάου Τρικούπη 18Α και Ακαδημίας, στον Ημιόροφο λειτουργεί κουρείο της ΕΑΑΣ. Συνάδελφοι απόστρατοι της ΕΑΑΝ δύνανται να κάνουν χρήση του κουρείου. Τιμή κουράς 5 ευρώ με απόδειξη.

Πλοίαρχος (Ε) Γρηγόριος Γεωργακόπουλος ΠΝ ε.α. Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ

Ευχαριστήρια Επιστολή Προς την Ένωση Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού

Σαλαμίνα, 12 Ιουνίου 2020

Αξιότιμοι Κύριοι,

Αισθανόμαστε την ανάγκη με την επιστολή αυτή, να σας ευχαριστήσουμε θερμά για την τιμή που μας κάνατε με την αποστολή στεφάνου στο βαρύ πένθος μας, για τον χαμό του πολυαγαπημένου μας συζύγου, πατέρα και παππού Πολυχρόνη Μυλωνά (1932-2020), Πλωτάρχη (Μ) Π.Ν. ε.α.

Με εκτίμηση,

Η οικογένεια

Πολυχρόνη Μυλωνά

Ακτή Καραϊσκάκη 47 & Θουκιδίδου 1 - Σαλαμίνα

T.K.: 18900 • Τηλ.: 210 4654127 • Email: gmdr800@yahoo.gr

Ένωση Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού
Αθήνα, 12/05/2020

Αξιότιμοι/ες κύριοι/κυρίες,
λάβαμε το τεύχος 154, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2020 του περιοδικού «Θαλασσινοί απόχοι» και σας ευχαριστούμε θερμά για την προσφορά και συνεισφορά σας στον εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης μας.

Με εκτίμηση,

Μίνα Ρόδη

Assistant Librarian, Periodicals

Tel: (+30)210-72-10-536 (ext.321)

Ο Πορθμός του Ευρίπου

Στο περιοδικό «Θαλασσινοί απόχοι» τεύχος 135, σ. 39-42, δημοσιεύτηκε το άρθρο «Γιατί τα νερά πάνε 6 ώρες πάνω και 6 ώρες κάτω στον Πορθμό του Ευρίπου στη Χαλκίδα;» του Υποναυάρχου Συμεών Κωνσταντινίδη ΠΝ ε.α.

Παρακαλώ να μου επιτραπεί να εκφράσω τα συγχαρητήριά μου στον υποναύαρχο για το εξαιρετικό του, εν θέματι άρθρο και τις πληροφορίες που πήραμε, ότι «Η καθηγήτρια Edith Hall έχει αφιερώσει το μεγαλύτερο μέρος της καριέρας της στον Αριστοτέλη και ερευνά κάθε εκδοχή. Είναι επίσης λάτρης της Ελλάδας και δίνει διαλέξεις ανά τον κόσμο αναλύοντας την τεράστια προσφορά του Αριστοτέλη και διαφημίζοντας την Ελλάδα στα πέρατα του κόσμου. Στις 11 Ιουνίου 2016, στη διάλεξη κάλεσε τον κ. Κωνσταντινίδη στη Χαλκίδα, για την επέτειο 2400 ετών από τη γέννηση του Αριστοτέλη όπου και αναφέρεται στο τραγικό τέλος του, στο στενό του Ευρίπου.,

κ. Υποναύαρχες Σ. Κωνσταντινίδη,

Εάν έχετε κάποιες από τις συνεντεύξεις της κ. Edith Hall να τις αποστείλετε στην ΕΑΑΝ για δημοσίευση στο περιοδικό (εφόσον βέβαια τις εγκρίνει η Διεύθυνση Σύνταξης) για ενημέρωση των αναγνωστών μας.

**Ως μέλος της Συντακτικής Επιτροπής και ως Διευθύνων Σύμβουλος σας ευχαριστώ
Αντιπλοίαρχος (Ε) Γρηγόριος Γεωργακόπουλος ΠΝ ε.α.**

Παραθερισμός ΕΑΑΝ για το έτος 2020

ΠΡΑΚΤΙΚΑ Συνεδριάσεως του ΔΣ/ΕΑΑΝ της 27ης-02-2020

Υπ' Αριθ. 38 ΘΕΜΑ 10ο

Παραθερισμός ΕΑΑΝ στα παραθεριστικά κέντρα ΠΝ και Ιδιωτικά Ξενοδοχεία - Πανσιόν - Ενοικιαζόμενα Δωμάτια (ΟΔΗΓΙΕΣ)

- ΣΧΕΤ.: α. ΝΔ 1171/20-5-1972 (Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων)**
β. ΠΔ 576/24-6-1978 (Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού).
γ. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ ΕΑΑΝ (ΚΑ.ΠΑ.ΕΑΑΝ), Ημερομηνία, 13 Φεβρουαρίου 2014, Διόρθωση Νο 2.
δ. Πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ υπ' αριθμ. 44/13-2-2014 Θέμα 1

ΑΙΤΗΜΑ: Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Γρηγ. Γεωργακόπουλος ΠΝ ΔΣ/ ΕΑΑΝ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ: Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Γρηγ. Γεωργακόπουλος ΠΝ ΔΣ/ ΕΑΑΝ

Σειρά προτεραιότητας παραθερισμού μελών από τους πίνακες παραθερισμού

1. Στα παραθεριστικά κέντρα του ΠΝ

α. Από τον πίνακα παραθερισμού Α παραθερίζουν όσοι έχουν επιλεγεί από το πρόγραμμα του Η/Υ, ανάλογα με τα μόρια και τις θέσεις που διατίθενται σε κάθε περίοδο από το ΓΕΝ. Τυχόν κενά οικήματα / δωμάτια συμπληρώνονται από τους αναπληρωματικούς του ίδιου πίνακα κατά σειρά μορίων και οι οποίοι έχουν δηλώσει επιθυμία να παραθερίσουν τουλάχιστον 10 ημέρες νωρίτερα από την έναρξη της παραθεριστικής περιόδου. Σε περίπτωση που ικανοποιηθούν όλοι οι επιθυμούντες να παραθερίσουν αναπληρωματικοί που αναγράφονται στον πίνακα Α και υπάρχουν ακόμη κενά, τότε μπορεί να συμπληρωθεί ο πίνακας από τους εγγεγραμμένους στον πίνακα Δ (ΕΚΤΕ) της ίδιας περιόδου από άτομα που έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού τουλάχιστον 10 ημέρες πριν την έναρξη της περιόδου αυτής με FAX, συστημένη επιστολή και τηλεφωνικά. Επίσης να διαπιστώνεται από τους ιδίους ότι το αίτημά τους καταχωρήθηκε στους πίνακες παραθερισμού. Εφόσον εξαντληθεί και ο πίνακας Δ (ΕΚΤΕ), τότε συμπληρώνεται ο παραθερισμός από τους υπόλοιπους πίνακες ύστερα από απόφαση του ΔΣ. **Όσοι δεν δηλώσουν επιθυμία παραθερισμού όπως παραπάνω αναγράφεται, σημαίνει ότι δεν επιθυμούν να παραθερίσουν και επομένως δεν θα ερωτηθούν τηλεφωνικά από την ΕΑΑΝ εάν επιθυμούν παραθερισμό.**

ΓΕΝΙΚΑ

2. Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που για κάποιο λόγο ο υποψήφιος παραθεριστής δεν χρησιμοποιήσει το οίκημα ή το δωμάτιο που θα διατεθεί θα ενημερώσει την ΕΑΑΝ τηλεφωνικά τουλάχιστον 10 ημέρες πριν από την έναρξη της παραθεριστικής περιόδου.
3. Εάν ο υποψήφιος παραθεριστής είναι εγγεγραμμένος στους αναπληρωματικούς πίνακες παραθερισμού ή στους άλλους πίνακες τουλάχιστον (10) ημέρες πριν την έναρξη παραθερισμού της περιόδου παραθερισμού, εφόσον επιθυμεί να παραθερίσει εάν υπάρξει κενό οίκημα/δωμάτιο, θα το δηλώσει με FAX, συστημένη επιστολή και τηλεφωνικά στο γραφείο παραθερισμού της ΕΑΑΝ. Επίσης να διαπιστώσει ο ίδιος ότι το αίτημά του καταχωρήθηκε στους πίνακες παραθερισμού. Εάν δεν το δηλώσει, τούτο σημαίνει ότι δεν επιθυμεί παραθερισμό και ως εκ τούτου να μην ειδοποιηθεί τηλεφωνικά από την ΕΑΑΝ.
4. Σε περίπτωση που εξαντληθούν οι αναπληρωματικοί της περιόδου που έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού, τότε θα καλούνται για παραθερισμό άτομα από άλλες περιόδους που έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού από τους πίνακες Α, Δ, Γ, Β. ή από άτομα που δεν έχουν κάνει αίτηση και είναι γραμμένα στην περίοδο αυτή και έτσι θα συμπληρώνονται τα τυχόν κενά οικήματα/δωμάτια

5. Στις δυο τελευταίες περιόδους πέραν των δικαιουμένων, σε περίπτωση κενών οικημάτων/δωματίων, θα προτιμούνται για παραθερισμό άτομα που δεν παραθέρισαν ή που δεν πρόκειται να παραθερίσουν το παραθεριστικό έτος και έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού, κατά σειρά προτεραιότητας από τους πίνακες Α, Δ, Γ, Β άλλων περιόδων του ιδίου παραθεριστικού κέντρου, ή από άτομα που δεν έχουν κάνει αίτηση για παραθερισμό και έχουν δηλώσει επιθυμία στην περίοδο αυτή.

Κατανομή οικημάτων και δωματίων

6. Τα οικήματα και τα δωμάτια που διατίθενται για παραθερισμό και η αντίστοιχη μεγίστη δυνατότητα φιλοξενίας σε αυτά καθορίζεται από το ΓΕΝ ως εξής:

- α) Οίκημα τύπου Α: 4 άτομα με μέγιστο αριθμό 6.
- β) Οίκημα τύπου Β: 4 άτομα με μέγιστο αριθμό 6.
- γ) Οίκημα τύπου Γ: 2 άτομα με μέγιστο αριθμό 4.
- δ) Δωμάτια Ξ1-Ξ2: 2 άτομα. ε) Δωμάτια Ξ3: 4 άτομα.

7. Τα οικήματα και τα δωμάτια των ξενοδοχείων κατανέμονται με μέριμνα ΓΕΝ ως προς τον αριθμό.

8. Σε κάθε οικογένεια ανεξαρτήτως δικαιουμένων ατόμων διατίθεται ένα οίκημα ή ένα δωμάτιο.

9. Παραθεριστές που έχουν δηλώσει περισσότερα άτομα από τη χωρητικότητα του οικήματος/δωματίου που θα τους παραχωρηθεί, να λάβουν υπόψη ότι δεν θα τους διατεθεί δεύτερο οίκημα/δωμάτιο για τη στέγαση όλων των μελών της οικογένειάς τους και επομένως θα πρέπει να περιορίσουν ανάλογα τα μέλη της οικογένειάς τους.

10. Για περισσότερες πληροφορίες στο γραφείο παραθερισμού ΕΑΑΝ. Τηλ.: 210-3310430-31, 210-3368662, 210-3368663, 210-3368657. FAX 210-3310429

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ - ΠΑΝΣΙΟΝ - ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ

11. Ο παραθερισμός θα επιδοτείται από την ΕΑΑΝ με τα παρακάτω ποσά:

- Για δύο δικαιούμενα άτομα μέχρι 35 ευρώ ημερησίως και το μέγιστο μέχρι συνολικά 350 ευρώ.
- Για κάθε άτομο δικαιούμενο μέχρι 25 ευρώ ημερησίως και το μέγιστο μέχρι συνολικά 250 ευρώ.
- Για κάθε δύο άτομα δικαιούμενα και επιπλέον για όλα τα δικαιούμενα παιδιά μέχρι 40 ευρώ ημερησίως και το μέγιστο μέχρι συνολικά τα 400 ευρώ.

Μπορείτε να παραθερίσετε κατ' επιλογή σας από 1 Ιουνίου έως 30 Σεπτεμβρίου σε οποιαδήποτε ξενοδοχεία, πανσιόν, ενοικιαζόμενα δωμάτια. Δύνανται οι παραπάνω να παραθερίσουν περισσότερες από 10 ημέρες εφόσον το κατάλυμα κοστίζει λιγότερο από τις αναφερόμενες ημέρησιες τιμές χωρίς να υπερβαίνεται το μέγιστο ποσό των 350 ευρώ, 250 ευρώ και 400 ευρώ αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

12. Η επεξεργασία των στοιχείων των υποβληθεισών Αιτήσεων- Υπεύθυνων Δηλώσεων των Μελών εκτελείται αυτόμata από τον Η/Υ της ΕΑΑΝ και ως αποτέλεσμα αυτής εκδίδονται 4 πίνακες για κάθε παραθεριστικό κέντρο και παραθεριστική περίοδο του ΠΝ και ξεχωριστά για τα ιδιωτικά ξενοδοχεία-πανσιόν-ενοικιαζόμενα δωμάτια, δηλαδή:

- α. Ο Πίνακας (Α) «ΔΙΚΑΙΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΒΑΣΕΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ (ΜΟΡΙΩΝ) ΤΟΥΣ». Σ' αυτόν τον πίνακα αναφέρονται αυτοί που παραθερίσουν καθώς και οι αναπληρωματικοί.
- β. Ο πίνακας (Β) «ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΓΕΝ ΚΑΙ ΕΑΑΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ» (ΕΚΠΕ).
- γ. Ο πίνακας (Γ) «ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΓΕΝ ΚΑΙ ΕΑΑΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ» (ΕΚΔΕ).
- δ. Ο πίνακας (Δ) «ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΓΕΝ ΚΑΙ ΕΑΑΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ» (ΕΚΤΕ).

13. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ Συνεδριάσεως του ΔΣ/ΕΑΑΝ της 27ης-03-2020

Υπ' Αριθ. 43 ΘΕΜΑ 2ο

Παραθερισμός, Επιδοτήσεις - Δικαιολογητικά Παραθερισμού ΜΕΛΩΝ ΕΑΑΝ έτους 2020 σε Ιδιωτικά Ξενοδοχεία πανσιόν - ενοικιαζόμενα δωμάτια

ΣΧΕΤ.: α. ΝΔ 1171/20-5-1972 (Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων).

β. ΠΔ 576/24-6-1978 (Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού).

γ. Προϋπολογισμός ΕΑΑΝ έτους 2020.

δ. Απόφαση Υπουργού Εθνικής Άμυνας

ΦΕΚ 1139 από 3 Ιουνίου 2011, Τεύχος Δεύτερο

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ Αριθ. Φ. 400/32/82424/Σ343 (1)

ε. ΦΕΚ 2158/30-8-2013 Τεύχος Δεύτερο,

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ Αριθμ. Φ.400/78/254899 Σ.3017 (1)

στ. Κανονισμός Παραθερισμού ΕΑΑΝ (ΚΑ.ΠΑ.-ΕΑΑΝ) από 13-2-2014 Διόρθωση Νο 2.

ΑΙΤΗΜΑ: Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Γρηγ. Γεωργακόπουλος ΠΝ ΔΣ/ ΕΑΑΝ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ : Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Γρηγ. Γεωργακόπουλος ΠΝ ΔΣ/ ΕΑΑΝ

1. Μετά την Υπουργική Απόφαση ΥΕΘΑ, το νέο κανονισμό παραθερισμού Μελών ΕΑΑΝ 2014 και τα λοιπά σχετικά αποφασίστηκε ο παραθερισμός σε Ιδιωτικά Ξενοδοχεία-Πανσιόν και ενοικιαζόμενα δωμάτια για το έτος 2020.

2. Στον προϋπολογισμό ΕΑΑΝ 2020 έχει προβλεφθεί σχετική πίστωση για τον παραθερισμό σε ιδιωτικά ξενοδοχεία-πανσιόν –ενοικιαζόμενα δωμάτια Μελών της ΕΑΑΝ Π.Ν. ΚΑΙ Λ.Σ.

3. Ο παραθερισμός θα επιδοτείται από την ΕΑΑΝ με τα παρακάτω ποσά:

α. Για δύο δικαιούμενα άτομα 35 ευρώ ημερησίως το μέγιστο συνολικά 350 ευρώ.

β. Για κάθε άτομο δικαιούμενο 25 ευρώ ημερησίως το μέγιστο συνολικά 250 ευρώ.

γ. Για κάθε δύο άτομα και επιπλέον όλα τα δικαιούμενα παιδιά 40 ευρώ ημερησίως το μέγιστο συνολικά τα 400 ευρώ.

Παρατηρήσεις:

Δύνανται οι παραπάνω να παραθερίζουν περισσότερες από 10 ημέρες εφόσον το κατάλυμα κοστίζει λιγότερο από τις αναφερόμενες ημερήσιες τιμές χωρίς να υπερβαίνεται το μέγιστο ποσό των 350 ευρώ, 250 ευρώ και 400 ευρώ αντίστοιχα. Επίσης δύνανται να παραθερίσουν για λιγότερες από 10 ημέρες, επιδοτούμενοι με την αντίστοιχη προβλεπόμενη ημερήσια επιδότηση, ανάλογα με τις διανυκτερεύσεις και ανεξάρτητα από το καταβληθέν από αυτόν ποσόν.

4. Απαιτούμενα δικαιολογητικά για την λήψη της επιδότησης τα οποία θα υποβληθούν στην Χρηματική Διαχείριση ΕΑΑΝ μετά τον παραθερισμό το αργότερο μέχρι 15-10-20, να έχουν περιέλθει στην ΕΑΑΝ με μέριμνα του δικαιούχου, είναι τα κάτωθι:

α. Επίσημη απόδειξη από το ιδιωτικό ξενοδοχείο – πανσιόν – ενοικιαζόμενο δωμάτιο, αναφέροντας το ποσόν, τις ημέρες διαμονής και το ονοματεπώνυμο του παραθεριστή.

β. Υπεύθυνη δήλωση του νόμου 1599/1986 ότι παραθέρισαν στο τάδε ξενοδοχείο στις τάδε ημερομηνίες και με ποια μέλη της οικογένειάς τους, με βεβαίωση της γνήσιου της υπογραφής από ΚΕΠ-ΕΛΑΣ ή Γραμματεία / Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ.

γ. Πίνακας δικαιουμένων παραθερισμού από την ΕΑΑΝ.

δ. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης από το Δήμο για όσους έχουν παιδιά ή άλλα άτομα ειδικών κατηγοριών δικαιούμενα παραθερισμό.

ε. Για μονογονεϊκές οικογένειες απαιτείται πιστοποιητικό που να φαίνεται η ιδιότητα της μονογονεϊκής ή Υπεύθυνη Δήλωση του νόμου 1599/1986 από τον ενδιαφερόμενο που να βεβαιώνει αυτό.

5. Η επιλογή γίνεται με την μοριοδότηση κάθε μέλους σύμφωνα με τα σχετικά.

6. Κάθε μέλος δικαιούμενο παραθερισμού έχει την δυνατότητα να επιλέγει οποιοδήποτε ξενοδοχείο – πανσιόν – ενοικιαζόμενο δωμάτιο είναι της αρεσκείας του – συνεννοούμενο προς τούτο με το ξενοδοχείο και για τις ημερομηνίες παραθερισμού από 15/6/2020 μέχρι 30/09/2020.

7. Δικαιούμενα άτομα παραθερισμού είναι το Μέλος, ο/η σύζυγός του (της) και ένα ανήλικο ή σπουδάζον παιδί

μέχρι την ηλικία των 25 ετών και άτομα ειδικών κατηγοριών.

8. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα

ΠΡΑΚΤΙΚΑ Συνεδριάσεως του ΔΣ/ΕΑΑΝ της 04ης-06-2020

Υπ' Αριθ. 51 ΘΕΜΑ 4ο

Παραθερισμός ΕΑΑΝ. Έτος 2020. Δηλώσεις Επιθυμίας Παραθερισμού κατά την καλοκαιρινή περίοδο από 20-07-2020 έως 10-09-2020.

ΣΧΕΤ: α. ΝΔ 1171/20-05-72 (Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ε.Δ)

β. ΠΔ 576/24-6-1978 (Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού)

ΑΙΤΗΜΑ : Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Γρηγ.Γεωργακόπουλος ΠΝ Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ : Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Γρηγ. Γεωργακόπουλος ΠΝ Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ

1. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφάσισε όπως τα μέλη της ΕΑΑΝ που είναι αναπληρωματικά στα παραθεριστικά κέντρα ΠΝ από 20 Ιουλίου 2020 έως και 10 Σεπτεμβρίου 2020, να δηλώσουν μέχρι 18 Ιουλίου 2020 στην ΕΑΑΝ τυχόν ακυρώσεις παραθερισμού, ή να δηλώσουν οι αναπληρωματικοί των περιόδων αυτών, εάν επιθυμούν να παραθερίσουν, εφόσον υπάρξουν κενά οικήματα/δωμάτια καθότι η ΕΑΑΝ το εν λόγω χρονικό διάστημα θα λειτουργήσει με μειωμένο προσωπικό.
2. Οι δηλώσεις επιθυμίας να γίνονται με e-mail paratherismos@eaan.gr / taytothtes@eaan.gr ή με FAX 2103310429 ή με οποιαδήποτε άλλο μέσο ο ενδιαφερόμενος να διαπιστώσει ο ίδιος ότι το αίτημα του καταχωρήθηκε στους πίνακες παραθερισμού.
3. Το Δ.Σ./ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Θέμα: Παραθερισμός Θέρους ΕΑΑΝ έτους 2020 στα Παραθεριστικά Κέντρα του ΠΝ

Σχετ : Φ. 440.1/6/217141/Σ.3520//03-06-20/ΓΕΝ/Β3-ΒΙ

Σας γνωρίζεται ότι σύμφωνα με το σχετικό ισχύουν τα ακολούθα:

α. Όσον αφορά το ΘΑΝ/NBNE:

- (1) Η παραλαβή του οικήματος/δωματίου θα γίνεται από την 14:00 μέχρι την 22:00 κατά την ημέρα έναρξης της εκάστοτε περιόδου (Παρασκευή) και θα παραδίδεται αντίστοιχα μέχρι την 12.00 της τελευταίας ημέρας της περιόδου (Παρασκευή). Η παραλαβή δύναται να εκτελεστεί και την επόμενη ημέρα από αυτή της έναρξης (Σάββατο), κατόπιν έγκαιρης τηλεφωνικής ειδοποίησης του γραφείου υποδοχής (τηλ: 22940/60110,60004) του ΘΑΝ/NBNE και μέχρι την 14:00 διαφορετικά το οίκημα/το δωμάτιο θα διατίθεται σε αναπληρωματικό παραθεριστή. Σε περίπτωση αδυναμίας παραλαβής του οικήματος από το δικαιούχο, τότε αυτό δύναται να παραληφθεί από δικαιούμενο μέλος του, προσκομίζοντας την αντίστοιχη εξουσιοδότηση στο γραφείο υποδοχής του ΘΑΝ.

- (2) **Απαγορεύεται καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του θερέτρου η είσοδος των προσκεκλημένων, στο πλαίσιο μέτρων προστασίας COVID-19. Για οποιαδήποτε αλλαγή στο θέμα των επισκεπτών, θα ενημερώνεστε μέσω της ιστοσελίδας της Ε.Α.Ν.**

- (3) Η καθαριότητα του οικήματος/δωματίου θα εκτελείται με αποκλειστική ευθύνη του εκάστοτε παραθεριστή.
- (4) Ο αριθμός των παραθεριστών ανά περίοδο είναι μειωμένος κατά το ήμισυ σε σχέση με τον αντίστοιχο αριθμό παρελθόντων ετών λόγω της εφαρμογής των προβλεπομένων περιοριστικών μέτρων για τον COVID -19.

- (5) Περιοριστικά μέτρα COVID -19 θα ισχύουν σε όλες τις εγκαταστάσεις / παροχές του ΘΑΝ.

β. Όσον αφορά το ΘΑΝ/ΝΑΣΚΕ:

- (1) Η παραλαβή του δωματίου θα γίνεται το αργότερο μέχρι την 22:00 της ημέρας έναρξης της εκάστοτε περιό-

δου (Σάββατο) ή έως **την 22:00 της επόμενης ημέρας** και κατόπιν έγκαιρης τηλεφωνικής ειδοποίησης του γραφείου υποδοχής του ΝΑΣΚΕ (τηλ: 22610-44000 εσωτ. 33330, 33320), διαφορετικά το δωμάτιο θα διατίθεται σε αναπληρωματικό παραθεριστή. Η παράδοση του δωματίου θα γίνεται αντίστοιχα **μέχρι την 09:00 της τελευταίας ημέρας της περιόδου (Παρασκευή)**. Σε περίπτωση αδυναμίας παραλαβής του διαμερίσματος από τον δικαιούχο, τότε αυτό δύνανται να παραληφθεί από δικαιούμενο μέλος του, προσκομίζοντας την αντίστοιχη εξουσιοδότηση, στο γραφείο υποδοχής του ΘΑΝ/ΝΑΣΚΕ.

(2) Η καθαριότητα του δωματίου θα εκτελείται με αποκλειστική ευθύνη του εκάστοτε παραθεριστή.

γ. Όσον αφορά οικήματα ΦΑΡΩΝ (ΑΡΚΙΤΣΑ για ΕΑΑΝ):

(1) Για πληροφορίες / λεπτομέρειες που αφορούν τα οικήματα (ΑΡΚΙΤΣΑ για ΕΑΑΝ) απευθυνθείτε στο τηλέφωνο 2104581405 της Υ.Φ.

(2) Η παραλαβή του οικήματος του φάρου θα γίνεται κατόπιν επικοινωνίας του εκάστοτε παραθεριστή με τον αντίστοιχο φαροφύλακα.

(3) Η καθαριότητα του οικήματος θα εκτελείται με αποκλειστική ευθύνη του εκάστοτε παραθεριστή.

δ. Όσον αφορά το ΚΕ ΠΟΡΟΣ:

(1) Η παραλαβή του δωματίου θα γίνεται το αργότερο μέχρι **την 20:00 της ημέρας έναρξης της εκάστοτε περιόδου (Σάββατο)** ή έως **την 20:00 της επόμενης ημέρας** και κατόπιν έγκαιρης τηλεφωνικής ειδοποίησης του γραφείου υποδοχής του ΚΕ ΠΟΡΟΣ (τηλ: 22980-20240), διαφορετικά το δωμάτιο θα διατίθεται σε αναπληρωματικό παραθεριστή. Σε περίπτωση αδυναμίας παραλαβής του διαμερίσματος από το δικαιούχο, τότε αυτό δύνανται να παραληφθεί από δικαιούμενο μέλος του, προσκομίζοντας την αντίστοιχη εξουσιοδότηση στο γραφείο υποδοχής του ΚΕ ΠΟΡΟΣ.

(2) Η καθαριότητα του δωματίου θα εκτελείται με αποκλειστική ευθύνη του εκάστοτε παραθεριστή.

2. Υπενθυμίζεται ότι οι παραθεριστές κάθε περιόδου οφείλουν να συμμορφώνονται με τους κανονισμούς λειτουργίας καθώς και στις κατευθύνσεις/υποδείξεις του προσωπικού των θερέτρων. Εφιστάται η προσοχή στην τήρηση μέτρων προστασίας από τον ιό COVID -19.

3. Με μέριμνα ΔΔΜΝ θα διατεθούν για την μεταφορά των λουομένων στο NBNE/ΘΑΝ δύο (2) λεωφορεία από Δευτέρα έως Παρασκευή κατά την περίοδο από 19-06-2020 έως 04-09-2020 καθώς και ένα (1) λεωφορείο Δευτέρα έως Παρασκευή κατά την περίοδο από 07-09-2020 έως 02-10-2020. Λοιπές λεπτομέρειες δρομολογίων κ.λπ. θα γνωσθούν με νεότερο.

Ο Πρόεδρος της ΕΑΑΝ Θεόδωρος Γερούκης - Αντιναύαρχος ε.α. ΠΝ

Επικήδειος για τον Αντιπλοίαρχο Βασίλειο Ζώη ΠΝ ε.α.

Από τον Αντιπλοίαρχο ΠΤ-ΗΝ Γρηγόριο Γεωργακόπουλο ΠΝ ε.α.

Αγαπητέ φίλε Βασίλη Ζώη, στο καλό, καλό ταξίδι. Έπεσε σαν βόμβα μεγατόνων η είδηση του θανάτου σου στο εντευκτήριο της ΕΑΑΝ.

Ο πόνος, η θλίψη μας βαριά, η πίκρα μας μεγάλη.

Έφυγες από κοντά μας, την αγαπημένη οικογένειά σου, τους φίλους και συμμαθητές σου στο ΠΝ που τόσα χρόνια περάσατε μαζί. Συμμαθητές του Βασίλη στο ΠΝ, φίλοι του Βασίλη Ζώη.

Ο Βασίλης έφυγε για το μεγάλο ταξίδι για τους κήπους της χριστιανοσύνης. Δεν βρίσκεται πια μαζί μας.

Βασίλη, υπηρέτης στο ΠΝ πολλά χρόνια. Ήσουν παράδειγμα προς μίμηση σε όλους μας. Οι συμβουλές σου προς τους νεότερους ήταν χαρά στην ψυχή τους. Ήσουν εξαίρετος Αξιωματικός κυρίως στη δουλειά σου. Η υπηρεσία σε τίμησε και σε προήγαγε στον ανώτερο βαθμό της κατηγορίας σου, στο βαθμό του Αντιπλοίαρχου. Μας δίδαξες ήθος.

Έγραψες τη δική σου ιστορία, ήσουν ο πρώτος μεταξύ των πρώτων συναδέλφων σου. Παστρικός στη δουλειά. Η απόδοσή σου, η προσφορά σου στο ΠΝ ήταν άριστη. Προσέφερες πολλά στο αγαπητό σου ΠΝ.

Στην οικογένειά σου έδωσες τα πάντα, τη φιλοσοφία της ζωής. Η οικογένειά σου είναι παράδειγμα για την κοινωνία μας.

Βασίλη, ήσουν σταθερός και καλός φίλος. Η ειλικρίνειά σου, η καλοσύνη σου, η εργατικότητά σου ήταν παραδείγματα προς μίμηση. Η φιλία μας από τα παλιά χρόνια, ισχυρή, ειλικρινής και αγαπημένη.

Συμμαθητές και φίλοι του Βασίλη. Ο Βασίλης δεν είναι πια μαζί μας. Έφυγε για άλλους κόσμους για άλλα μέρη, για τους κήπους του παραδείσου. Συνάδελφοι από το ΠΝ και φίλοι του Βασίλη, ας ευχηθούμε δύναμη και κουράγιο στη σύζυγό του και στην οικογένειά του.

Όλοι μαζί ευχόμαστε αιώνια η μνήμη και καλό ταξίδι στο συμμαθητή και φίλο μας Βασίλη Ζώη.

Επικήδειος για τον Αντιναύαρχο Μ. Κυπραίο ΠΝ ε.α.

Από τον Αντιναύαρχο Γ. Δεμέστιχα ΠΝ ε.α.

Αγαπημένη μου συμμαθητή και φίλε Μανώλη,

Απέραντη η θλίψη για όλους μας που σε αποχαιρετούμε σήμερα εδώ, έφερε το άγγελμα του θανάτου σου.

Ενώνω τα δάκρυα της ψυχής μου με τα δάκρυα της συζύγου Τασούλας, της κόρης Κόννη, της εγγονής σου Μαρίας, των παρισταμένων αλλά και των εκαποντάδων άλλων που δεν μπορούν να είναι παρόντες λόγω της πανδημίας και των περιορισμών που έχουν επιβληθεί λόγω αυτής.

Ο ελάχιστος χρόνος αυτού του αποχαιρετισμού δεν μπορεί να συνοψίσει την φιλία, αγάπη και εκτίμηση εξήμιση δεκαετιών που βιώσαμε μαζί.

Γνωριστήκαμε στην Ανατολή της ζωής και με τους συμμαθητές μας της Σχολής Δοκίμων πορευτήκαμε μέσα στο Ναυτικό: την Άνοιξη, το Καλοκαίρι της Ζωής, αφοσιωμένοι στο Ναυτικό, την Πατρίδα κάνοντας όνειρα και αγωνιζόμενοι για μία καλλίτερη Ελλάδα.

Όμως στην ζωή έρχεται και το φθινόπωρο και ο χειμώνας και όλοι μας σιγά-σιγά με όποια σειρά ορίζει ο Πανάγαθος, φεύγουμε.

Σαν αξιωματικός διακρίθηκε σε πολλούς τομείς, επαγγελματικά υπήρξε άριστος ενώ ήξερες να διοικείς δίκαια το προσωπικό σου και να είσαι εξαιρετικά αποδεκτός από αυτό.

Σοβαρός, κεφάτος με πηγαίο χιούμορ και χαρούμενος, όταν έπρεπε, δημιουργούσες το κατάλληλο κλίμα τόσο στην υπηρεσία όσο και στις παρέες μας.

Προχώρησες την άξια σταδιοδρομία σου υπηρετώντας σε μάχιμες μονάδες ως Αξιωματικός, Κυβερνήτης Πλοίων, Διοικητής Πλοίων, Διοικητής Ελικοπτέρων, αλλά και σε απαιτητικές επιτελικές θέσεις στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό ενώ με την άρτια κατάρτισή σου και την έμφυτη ευφυΐα σου επετύγχανες πάντα το καλλίτερο αποτέλεσμα.

Μετά την αποστρατεία σου δραστηριοποιήθηκες επιτυχώς και στον ιδιωτικό τομέα. Αποτέλεσμα των πολυποίκιλων προσόντων σου και της μορφώσεώς σου.

Μανώλη μου, πάλεψες τα προβλήματα της υγείας σου, με υπομονή και στωικότητα, με συμπαραστάτες όλη σου την οικογένεια. Αυτή όμως η μάχη τελικά χάνεται από όλους.

Το πλοίο είναι έτοιμο και σε λίγο ξεκινά το τελευταίο σου ταξίδι.

Εμείς οι συμμαθητές σου, σε αποχαιρετούμε από τον μώλο μαζί με την δική σου οικογένεια, τους παρισταμένους αλλά και τόσους άλλους που αυτή την στιγμή νοερά σε αποχαιρετούνε και σου ευχόμαστε το ταξίδι σου να είναι ήρεμο.

Θα σε θυμόμαστε με αγάπη και τα αγνά αισθήματα που σφυρηλάτησε η παιδική μας φιλία, διατηρώντας σε ζωντανό στις καρδιές μας.

Καλό σου ταξίδι Μανώλη

19-5-2020

Αντί Επικήδειος για τον Αντιπλοίαρχο Χρήστο Κυργίδη ΠΝ ε.α.

Από τον Αντιπλοίαρχο Νικόλαο Πουρναράκη ΠΝ ε.α.

Το παρόν κείμενο γράφεται για να τιμήσουμε τη μνήμη ενός συναδέλφου και φίλου, του αείμνηστου Χρήστου Κυργίδη που έφυγε από τη ζωή στις 14/3/2020 στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο κοιμητήριο Ζωγράφου.

Ο Χρήστος Κυργίδης γεννήθηκε στο χωριό Νιγρίτα Σερρών την 17/12/1941 και στο Πολεμικό ναυτικό κατατάχθηκε στις 20/10/1958 ως

μαθητής στη Σχολή Τεχνιτών του Ναυσταύθμου Σαλαμίνας. Αποστρατεύτηκε στις 22/2/1990 με το βαθμό του αντιπλοίαρχου.

Από τα πρώτα χρόνια της καριέρας του φάνηκε ότι ήταν ένας συνάδελφος έξυπνος, φιλοπρόοδος, διορατικός, συνεργάσιμος και πάνω από όλα εξαιρετικός χαρακτήρας.

Κατά την στρατιωτική του σταδιοδρομία υπηρέτησε στα συνεργεία τορπιλών, σε υποβρύχια και πλοία επιφανείας. Παντού με ζήλο, αφοσίωση και παράγοντας θετικό έργο. Ο αείμνηστος Χρήστος υπήρξε ένας από τους στυλοβάτες του Πολεμικού Ναυτικού, από τους ανθρώπους που έχει ανάγκη το σώμα. Θεωρώ τον εαυτό μου ευλογημένο που είχα τον Χρήστο συνεργάτη σε διάφορες φάσεις της σταδιοδρομίας μου.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει και η μνήμη σου αιώνια.

Φίλε Χρήστο σε χαιρετώ.

Επικήδειος για τον Αντιπλοίαρχο Ιωάννη Κορρέ ΠΝ ε.α.

Από τον Αντιπλοίαρχο ΠΤ-ΗΝ Γρηγόριο Γεωργακόπουλο ΠΝ ε.α.

Αγαπητέ Γιάννη Κορρέ, πέρασαν τα χρόνια από τότε που πήρες τον δρόμο για την σχολή σου στο ΠΝ.

Έφυγες από κοντά μας, την οικογένειά σου, τους φίλους και συμμαθητές σου στο ΠΝ που τόσα χρόνια περάσατε μαζί για άλλους κόσμους, για άλλα μέρη, για τους κήπους της χριστιανοσύνης.

Συμμαθητές του ΠΝ και φίλοι του Γιάννη,

Ο Γιάννης δεν είναι πια μεταξύ μας. Γιάννη υπηρέτησε το αγαπημένο σου ΠΝ πολλά χρόνια.

Ήσουν παράδειγμα προς μίμηση σε όλους μας. Έχαιρες της εμπιστοσύνης των ανωτέρων σου. Σε εκτιμούσαν όλοι. Ήσουν ένας ειλικρινής και τύμιος φίλος. Η γνωριμία μας χρονολογείται από το 1960. Περάσανε όμως πολλά ευχάριστα χρόνια μαζί στις εκδηλώσεις που κάναμε τότε.

Ήσουν εξαιρέτος αξιωματικός, νοικούργης στη δουλειά σου.

Έγραψες τη δική σου ιστορία στο ΠΝ και στην μετέπειτα πολιτική ζωή σου. Ήσουν ο πρώτος μεταξύ των πρώτων συναδέλφων σου.

Η προσφορά σου, η απόδοσή σου στο ΠΝ ήταν άριστη. Προσέφερες πολλά στο αγαπημένο σου ΠΝ. Η πατρίδα σε τίμησε και σε προήγαγε στον ανώτατο βαθμό της κατηγορίας σου.

Συμμαθητές στο ΠΝ και φίλοι του Γιάννη. Ο Γιάννης έφυγε, δεν είναι πια μαζί μας. Έφυγε για άλλους κόσμους, για άλλα μέρη, για την αιωνιότητα, τους κήπους του παραδείσου.

Συνάδελφοι από το ΠΝ, ας ευχηθούμε δύναμη και κουράγιο στην πολυαγαπημένη του σύζυγο Ρίτα και στην οικογένειά του.

Όλοι μαζί ευχόμαστε αιώνια η μνήμη και καλό ταξίδι στο συνεργάτη, συμμαθητή και φίλο Γιάννη Κορρέ.

Οι συμμαθητές, συνεργάτες και φίλοι σου Αξιωματικοί ε.α. και πάρα πολλοί άλλοι όσοι σε γνωρίζουν σου εύχονται Καλό Ταξίδι.

Αυτοί που έφυγαν...

Εκτελούμε το θλιβερό καθήκον της δυσάρεστης περιοδικής ενημέρωσης...

Βαθμός	Ονοματεπώνυμο	Ημέρα θανάτου	Έτος γεννήσεως
Ανθυπασπιστής (Τ/ΜΕΚ) ε.α. ΠΝ	Πασιατζής Ιωάννης	27-01-2020	1954
Αντιπλοίαρχος ΛΣ ε.α.	Μουστάφης Κωνσταντίνος	08-02-2020	1934
Πλοίαρχος (Ο) ε.α. ΠΝ	Μελετίου Νικόλαος	24-04-2020	1955
Πλοίαρχος (Ο) ε.α. ΠΝ	Κόκκινος Θεόδωρος	27-04-2020	1926
Αντιπλοίαρχος (ΥΝ) ε.α. ΠΝ	Καραγιαννίδου Αικατερίνη-Ευαγγελία	28-04-2020	1970
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Μαυράκης Ιωάννης	02-05-2020	1958
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Μαράκης Γεώργιος	04-05-2020	1955
Σημαιοφόρος (Ε) ε.α. ΠΝ	Δουκάκης Σπυρίδων	09-05-2020	1944
Πλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Μακρής Ιωάννης	11-05-2020	1941
Αντιναύαρχος ε.α. ΠΝ	Κυπραίος Εμμανουήλ	17-05-2020	1939
Πλωτάρχης (Ε) ε.α. ΠΝ	Βλαχόπουλος Παύλος	18-05-2020	1950
Αντιπλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Κορρές Ιωάννης	19-05-2020	1938
Πλοίαρχος (Ο) ε.α. ΠΝ	Καραφωτίου Νικόλαος	20-05-2020	1944
Υποναύαρχος ε.α. ΠΝ	Μπανταβάνης Ιωάννης	24-05-2020	1944
Αντιναύαρχος ε.α. ΠΝ	Πάννου Πέτρος	29-05-2020	1953
Πλωτάρχης (Ε) ε.α. ΠΝ	Μυλωνάς Πολυχρόνης	02-06-2020	1932
Πλοίαρχος Λ.Σ. ε.α.	Τσιλιβίγκος Αθανάσιος	16-06-2020	1954
Πλοίαρχος (Ε-Η/Τ) ε.α. ΠΝ	Κωνσταντινόπουλος Δημήτριος	16-06-2020	1956

**Με αγάπη, υγεία, γαλήνη,
ζωή, χρώμα, και δροσιά
για όλους μας
στο φετεινό καλοκαίρι
από την EAAN**

**Είτε βραδιάζει, είτε φέγγει, μένει λευκό το γιασεμί¹
(Σεφέρης)**

«Η λίμνη της Μελισσάνθης» φωτό ειλημμένη στις 12_6_2020 από το:

https://www.google.com/search?q=%CF%87%CE%BF%CF%87%CE%BF+λίμνη+της+Μελισσάνθης+φωτό&tbs=isch&tbo=q&hl=en&ved=0CAEQpwVqFwoTCPiaqvHz-kCFQAAAAAdAAAAABAC&biw=2283&bih=1068#imgrc=TD7zGoZuBs0-hM&imgdii=_xciENTpprCuXM

Ένωση Αποστράτων
Αξιωματικών Ναυτικού
ΝΠΔΔ
Ι. Παπαρρηγοπούλου & Π.Π. Γερμανού,
Πλατεία Κλαυθμώνος 105 61 Αθήνα
www.eaan.gr
Τηλ: 210-33.10.430,
210-33.10.431
Φαξ: 210-33.10.429
e-mail: info@ean.gr

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Άδειας
517/92
ΚΩΔΙΚΟΣ 012037

Εορτασμός Επετείου του Κινήματος του Ναυτικού - 26 Μαΐου 2020

